מוסף שבת
י"ב שבט תעש"ט 18/1/19
בלישראל

ואברהם עודנו עומד

עשור ללכתו של שליח הציבור הנאמן, ידם הארוכה של גדולי ישראל, שעמד בראש תנועת 'דגל התורה' מראשיתה ועד יום מותו, הרב אברהם רביץ ז"ל, חזרנו לפעילותו הציבורית בימים שקדמו לכהונתו בכנסת וסקרנו בקצרה את תולדות חייו • מה הייתה השקפתו של הרב רביץ על איך צריכה להיראות המדינה היהודית? מאמר שפרסם לפני שנים רבות שופך אור על דעתו המעניינת בסוגיה • אף כאן עומד ומשמש | 18

עורכים ועורכות

הרב זמיר כהן | הרב בן ציון נורדמן | דוד חכם
מרדכי רוט | הרב צוריאל קריספל | יצחק שינפלד
דוד רוזנטל | הרב אריאל למברג | שרה פכטר

הברכות והכשרות

מהי החשיבות שבברכה על המזון? מדוע צריך לשמור על כשרות? ואלו כוונות צריכות להיות באכילה?

חלק נכבד ממצוות התורה מתרכז בסוג המזון הנכנס אל הגוף ובאיכות המידע הנכנס אל המוח. לעיל עמדנו על משמעות ה'בשר בחלב' בפשט ובתורת הקבלה. בשורות שלפנינו נתבונן במסתתר מאחורי הברכה שעל המזון, במשמעות כשרות המאכלים, ובטעמי שמירת העיניים והמחשבה.

בתלמוד נאמר: "אסור לו לאדם שייהנה מן העולם הזה בלא ברכה". וזאת משום שבמבט אמיתי, המזון אינו רכוש האדם, אלא שייך לבורא. שהרי מיהו האדם אשר יוכל לברוא מעצמו דבר מאכל כל שהוא? וכהמשך הדברים שם: "כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה, כאילו גוזל לקדוש ברוך הוא [לפי שללא ברכה אין לו רשות ליהנות ממה ששייך לבורא] וכנסת ישראל [לפי שאכילה ללא ברכה, מונעת שפע טוב מהעם]". והזוהר הקדוש מוסיף ואומר כי הנמנע מלברך מונע גם מהעולמות הרוחניים העליונים את שפע הקדושה שהיה אמור להגיע אליהם על ידי ברכתו.

ובכתבי קבלה מוסבר עוד, שבכל מאכל ישנו ניצוץ רוחני המקיים אותו. וכאשר האדם אוכל משהו, הגוף מקבל את חומר המאכל ואילו הנשמה את הרוחניות שבמאכל. ולכן כאשר יהודי אוכל חלילה מאכל שאינו כשר, מזין הוא את נשמתו בניצוץ רוחני פגום שאינו ראוי לה והיא מזדהמת ממנו - דבר הבא לידי ביטוי גם באיבוד רגישותה הרוחנית. לפי שמבנה נשמת היהודי שונה ממבנה נפש הגוי. נשמת היהודי מורכבת מתרי"ג [613] חלקים במקביל לתרי"ג חלקי הגוף על כל פרטיו. ולכן קיבל היהודי תרי"ג מצוות. ואילו נפש הגוי מורכבת משבעה חלקים במקביל לשבעת החלקים העיקריים של הגוף. ולכן קיבל רק שבע מצוות. גוי שיאכל חזיר וכדומה, לא יזיק לנפשו. ואילו יהודי שיאכל דבר איסור, יזהם את נשמתו העדינה והמורכבת. ולפי שהיהודי מתמודד עם מטלות רבות יותר בעולם הזה, גם שכרו בחיי הנצח, גדול ועצום הרבה יותר מהגוי.

נמצא שלאכילה ישנה משמעות והשפעה רוחנית על האדם [ומצד המאכל עצמו, זוהי עליית מדרגה עבורו, שעולה מדרגת צומח או חי, לדרגת מדבר. וכמו שכתב הרמ"ק בתומר דבורה].

וכאשר מברך על המזון הכשר שאוכל, פועלת הברכה לקדש את המאכל והוא מתרומם במהותו הרוחנית למדרגה גבוהה יותר, המועילה לנשמה וגם לגוף. וכפי שהתברר במחקרים חדשים שברכה משפיעה על שיפור איכות המים, עד כדי זירוז משמעותי בקצב צמיחת זרעים שהושקו בהם, ביחס לקצב צמיחת זרעים אחרים שהושקו במים רגילים. ובוודאי שגם גוף האדם מושפע לטובה ממים אלה, הרבה יותר ממים רגילים שלא ברכו עליהם. וכך בכל דבר מאכל. וכפי שידוע ביהדות, שבכח הדיבור להשפיע על המציאות הפיזית ולשנותו לטובה או לרעה, עד שאפילו הדומם שמסביב, מושפע לטובה מהברכה ומכל דברי תורה ומכל מילה טובה הנאמרת באותו מקום. שהרי לדיבור יש כח, והפה דומה למכשיר קרינה רב עוצמה שבידו להשפיע על המציאות הפיזית.

כלומר, באמצעות דיבור קל של ברכה לפני האכילה, מרוויח האדם שהוא ניזון ממאכל שהוא לא רק כשר, אלא גם מרומם במהותו הרוחנית וגם איכותי ובריאותי. וככל שמברך יותר בכוונה מתוך שימת לב לכל מילה, כך השפעת ברכתו רבה יותר. לפי שהמחשבה מפיחה רוח חיים במילים, כנשמה בגוף.

ואם בדבר מאכל זה שהגיע לידיו ישנה נשמה מגולגלת, גורם הוא על ידי הברכה לתיקון גבוה של אותה נשמה ושכרו כפול ומכופל בזכות החסד הגדול שעשה עם האדם המגולגל, במה שתיקנו כראוי והצילו מגלגול מתמשך בצומח או בחי.

גלגול בחי וצומח

הנה לשון מהרח"ו בספר "שער הגלגולים": "כי הנה אחר פטירת האדם, נפרעים ממנו על חטאיו [שלא עשה עליהם תשובה] קודם שיכניסוהו בגיהינום, בהרבה מציאויות של עונש. וכולם נקראים גלגולים. רוצה לומר, כי יתגלגל או בדומם או בצומח או בחי או במדבר". וכתב עוד: "...ויש מיני עוונות שגורמים שחלק [נשמת] האדם ירד עד בחינת הדומם, ויש עד בחינת הצומח, ויש עד החי שאינו מדבר. ולכן כנגד זה יש רשע שאחרי מותו מתגלגל באבן דומם כפי מה שחטא בחייו. ויש רשע המתגלגל בצומח ויש שמתגלגל בבעלי חיים. כי על ידי עוונם, נמשל כבהמות נדמו, ובדרגה אחת הם עומדים ונדמים זה לזה". ובהמשך כתב עוד: "גם עניין הגלגול בדומם ובצומח נרמז אצלנו בפסוק "כִּי אֶבֶן מִקֵּיר תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה". כי יש מגולגלים באבן שבקיר שהיא בדומם, או בכפיס מעץ שהוא הצומח. ומשם זועקים מרוב עונש אשר להם שם".

ובספר "מנחת יהודה" מעיד המקובל הנודע הרב יהודה פתייה זצ"ל על שיחתו עם דיבוק אשר סיפר לו על סבלו הנוכחי ועל גלגוליו הקודמים. ובתוך דבריו הוא מספר: "ולפי שהרביתי לחטוא, לכן נגזר עלי להתגלגל בדומם, ובצומח, ובחי, ובמדבר. ובהיותי מגולגל ברימון אחד, נזדמן שאותו רימון קנה אותו איש זקן וחסיד הנקרא שמעון, ואכלו בסעודת השבת, ובירך עליו בורא פרי העץ ושהחיינו. ועל ידי כך נתקנתי. ואחר כך נתגלגלתי בעיר איזמיר, באיש אחד הנקרא חיים..." [והסביר שם הרב פתייה, שאף על פי שלאחר הגלגול בצומח היה אמור לעלות רק מדרגה אחת ולהתגלגל בבעל חיים, לא הוצרך לכך, כי שמעון הזקן הצילו מכך והעלהו לדרגה שיוכל להתגלגל מיד במדבר]. בהמשך הדברים סיפר הדיבוק לנמצאים שם מי מגולגל בבשר שהוגש, ומי בחתיכת פרי שהיה שם, ומי בציפור היושבת על ענף האילן מימין. וביקש שאחד יברך על המאכלים בכוונה והשאר יענו אמן כדי לתקן את הנשמות המגולגלות. ראה שם את כל המעשה באריכות.

בנוסף, הברכה מחנכת את האדם - ילד ומבוגר - לשליטה עצמית ולדחיית סיפוקים. הוא רעב ותאב לאכול את המאכל הערב לחיכו, אולם הוא מגלה איפוק. קודם אברך ואחר כך אוכל. הוא גם לומד להודות ולהכיר טובה למי שמיטיב לו. וכאשר מסיים הוא את סעודתו, איננו קם ורץ לעיסוקיו ולעסקיו. אלא ראשית מברך את בורא המזון ומודה לו על המזון המשביע. ככתוב: "וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ, וּבֵרַכְתָּ אֶת ה' אלקיך".

כוונה נכונה באכילה

בתלמוד מובא: "סעודה שהנאתך ממנה, משוך ידך הימנה". הרב שמשון פנקוס מבאר שאין הכוונה בזה להורות שיש להימנע מאכילתה. שהרי לא כתוב "אל תאכלנה" או "הימנע מאכילתה". אלא ביאור "משוך ידך": עצור לפני שתאכל. כלומר, אל תיגש לאכילת מאכלים טעימים בהתנפלות ובהתלהבות. אלא התבונן תחילה מהי מטרת האכילה. האם ליהנות את הגוף, או להעניק לו כוח ויכולת לחיות מתוך בריאות ורעננות כדי להגיע לשלימות הרוחנית בעבודת הבורא.

> "וכאשר מברך על המזון הכשר שאוכל, פועלת הברכה לקדש את המאכל והוא מתרומם במהותו הרוחנית למדרגה גבוהה יותר, המועילה לנשמה וגם לגוף. וכפי שהתברר במחקרים חדשים שברכה משפיעה על שיפור איכות המים, עד כדי זירוז משמעותי בקצב צמיחת זרעים שהושקו בהם, ביחס לקצב צמיחת זרעים אחרים שהושקו במים רגילים

אמנם המאכלים נבראו נאים וטעימים לתועלת כפולה. א. מתוך חסד ה' עמנו, לתת נעימות לאדם בעת אכילתו, שלא יהיה כרכב שמקבל דלק ללא שום תחושה. ועל כך אנו מברכים ומודים מיד בתחילת ברכת המזון, על שהבורא יתברך זן את העולם ב'חן ובחסד וברחמים'. אך אין ההנאה מטרת האכילה. ב. דווקא אפשרות ההנאה שבאכילה, היא זו שמאפשרת את ההתגברות על מחשבת תאוות האכילה ומסייעת לבניית ועיצוב אישיותו הרוחנית של האדם.

וכך ירגיל את עצמו בהתבוננות נכונה וחשובה זו, עד שיפנים אותה והיא תהיה חלק מהווייתו ממש, מבלי שיצטרך להעלותה במחשבתו בכל פעם מחדש. והזוכה להגיע לכך, משתמש הוא במזון ככלי להתרוממות רוחנית ולאהבת השם, ולא חלילה כגורם לשקיעה בחומר שבעולם.

מבצע חורף

ענק

השבוע הזה
תהיו כל הזמן בשרים

פרשת יתרו | י"ד- י"ט שבט | 20-25.1.18

יום ב' – שמן קנולה טעמן

1 ליטר **4.90**

יום ג' – כרעיים/חזה/שוקיים טרי ארז

לק"ג **28.90**

בהכשר הרב גרוס - קפוא בלבד

יום ד' – פילה סלומון קפוא

לק"ג **53.90**

יום ה' – ק.ירכיים עוף קפוא

לק"ג **22.90**

יום ו' – צלי כתף קפוא

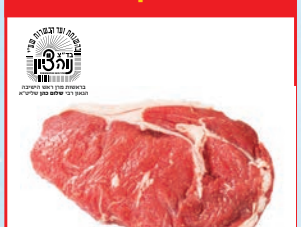

לק"ג **58.80**

ובנוסף - כל יום מבצע מיוחד

קרטון כנפיים עוף קפוא

לק"ג **5.90**

מוגבל ל-2 קרטונים

בקר טחון טחינה במקום

3 ק"ג ב- **109**

קרטון עוף

קפוא לק"ג **19.90**

טרי לק"ג **22.90**

מוגבל ל-2 קרטונים

מבצעים עד גמר המלאי | מוגבל ל-4 ק"ג/יח' | המבצעים עד גמר המלאי

מבצעי ענק במחלקת הבשר הטרי

אשפר, מבינים בבשר.

בני ברק: שלמה המלך 17 טל: 03-6718300 **ירושלים:** מוסיוף 14 טל: 02-5812885/6
קרית אתא: ליד תחנת דלק שלו בכניסה לקרית אתא מכיוון רכסים טל: 04-8436969

אשפר ישיר- משלוחים לבית הלקוח

אשפר
בשר אורגינל

כיבוד אב ואם

פרופסור ארתור מילס הוא מנתח לב בארצות הברית, הוא מנהל מרכז פרטי לטיפולי לב שגובה סכומים נכבדים מעבר לביטוח הבריאות הבסיסי. הוא מספר כך: "התייתמתי מאבי בגיל צעיר ואמי גידלה אותי לבדה בשכונת קראון הייטס בניו יורק. למרות שאמא עבדה קשה כעוזרת בית, היא קיבלה פרוטות והיינו עניים מרודים. אימא עשתה הכל שאלך לבית הספר מטופח ונקי, אבל לא היה לנו מה לאכול. היו ימים שלא אכלתי ארוחת בוקר כי פשוט נגמר הלחם והמקרר היה ריק.

"כילד בן 10, תלמיד כיתה ד, יצאתי בוקר אחד מהבית עם בטן מתהפכת מרעב, כבר בלילה לא היה מה לאכול וכך גם בבוקר. אימא נתנה לי קוביית סוכר להפסקה והסוכר רק הגביר את רעבוני. חשתי שאני מתמוטט. בהפסקה החלטתי לצאת לחפש אוכל אפילו באשפתות. הסתובבתי מסוחרר ברחוב ולפתע עלה רעיון במוחי: אדפוק על דלת באחד הבניינים הגדולים ואבקש פרוסת לחם. נכנסתי לחדר מדרגות שהיה נראה מטופח, וראיתי 2 דלתות, מימין ומשמאל. על הדלת מימין היה ציור של נמר וזה קצת הפחיד אותי וניגשתי לדלת משמאל. על הדלת היה כיתוב: 'משפחת מוריס ג'קסון'.

בפתח הדלת ניצבה ילדה בת גילי, שתי צמות ושמלה לבנה. הייתי נבוך, איך אבקש ממנה פרוסת לחם? אולי היא לומדת באחת הכיתות בבית הספר? אמרתי 'אני ממש צמא ולא מצאתי ברז, אולי תסכימי לתת כוס מים'. הילדה צחקה ואמרה 'אצלנו שותים חלב ולא מים'. לאחר דקה שבה עם כוס חלב וצלוחית עם 4 עוגיות. 'אצלנו אוכלים עוגייה כששותים חלב' הצהירה בחיוך. חטפתי את העוגיות וירדתי במורד המדרגות, תוך שהיא קוראת אחריי: 'קוראים לי רוזלין ג'קסון ואתה מוזמן תמיד'.

"שנים רבות חלפו, למדתי רפואת לב וברבות הימים הקמתי מרכז רפואי פרטי בו טיפלתי באלפי אנשים. במרכז הרפואי שבבעלותי קבעתי שכל מטופל מתקבל על ידי צוות רופאים מקצועי שעורך את הבדיקות הנדרשות וכשהתמונה מלאה מוגש התיק לעיוני. בוקר אחד מוגש אלי תיק רפואי ועל הכריכה מופיע השם 'רוזלין ג'קסון'. הייתי המום. נכנסתי בשקט למחלקת טיפול נמרץ וראיתי את רוזלין שוכבת על המיטה, מחוברת למכשירים. לא היה ספק שזו היא למרות שעברו חמישים שנה. הודעתי לצוות הרפואי שהגברת הזו תנותח על ידי ותעמוד תחת אחריותי המלאה. היא עברה את ניתוח הלב בהצלחה ונשארה למעקב בן כמה שבועות. בסיומו של האשפוז הכינה המזכירה הרפואית את התיק לתשלום והסכום הכולל הסתכם ב-52,300 דולר. התיק הוגש אלי לעיון וחתימה כמקובל, אך אני הוספתי שורה תחתיו: 'הסכום שולם לפני 50 שנה בכוס חלב וארבע עוגיות"..

זהו סיפור עוצמתי במיוחד על הכרת הטוב. הבסיס הפשוט למצוות כיבוד הורים הוא טבעי ואנושי: "הכרת הטוב". בעולם כולו אין אנשים שאנו חייבים להם טובה כמו שני המבוגרים שהקדישו את חייהם בשבילנו. אנו רגילים לומר "תודה" לפקיד בבנק שקיבל אותנו באדיבות, אנו נוהגים לזכור בחיוב שרברב שהעניק שירות הוגן, אבל כמה "תודה" אנו חייבים לזוג האנשים שהקדישו את חייהם לטובתנו? לאלו שלא נרדמו עד ששבנו הביתה משובבות הנעורים? לאלו שלקחו עוד עבודה ועוד עבודה כדי שנלך לבית הספר רגועים ומטופחים?

לא צריך להיות יהודי בשביל להבין את זה, מספיק להיות מענטש, בן אדם. וזה יסוד חיוב כיבוד הורים שהוטל על בן נח: "תיקון העולם", הסדר והיושר מחייבים שהורים ידאגו לילדים, ואחר כך הילדים ישיבו להם באותו מטבע וידאגו להם כשיזדקקו לכך.

וכאן מתעוררת תמיהה. עוד לפני מתן תורה צוו ישראל במצוות ראשונות (שאינן שייכות להנצחת יציאת מצרים) והן: שבע מצוות בני נח שכבר צוו עליהן קודם כבני נח ועכשיו חזרו וצוו עליהם בתור עם ישראל, ועוד שלוש מצוות יהודיות: שבת, כיבוד אב ואם ופרטי המשפט העברי.

וכל אחד שקורא את הגמרא אמור לתמוה בשאלה פשוטה: למה צריך לצוות אותם בכיבוד הורים? וכי מדובר במצווה יהודית ייחודית כמו שבת שלא חלה עליהם קודם כבני נח?! הרי לכל אורך ספר בראשית פזורים סיפורי כיבוד הורים וכן להיפך, עונשים חמורים על אי כיבוד הורים:

1. הסיפור הראשון הוא על חם בן נח שראה את אביו מתגלגל בשכרותו באוהל, ובמקום לכסות אותו בכבוד, פגע וביזה אותו. כשנח התעורר משנתו, קילל את חם בקללה חמורה שבניו יהיו עבדים לנצח, ואילו את שם שהידר בכבוד אביו בירך שמבניו ייצא השבט המובחר של עם ישראל.

2. בעוד שהסיפור הקודם מדבר על ביזוי אב, הסיפור הבא נוגע ישירות לענייננו: בסוף פרשת נח מספרת התורה שאברהם הגיע לחרן ואביו, תרח, מת. רש"י על המקום מדגיש כי תרח לא באמת מת, אלא רק שישים שנה מאוחר יותר, והתורה מטשטשת את עובדת חייו כדי שלא ירכלו הבריות שאברהם הניח את אביו הזקן והלך לארץ ישראל ולכן מציגה אותו התורה כמו מת, שהרשעים קרויים מתים והוא לא היה ראוי למאמצי הכיבוד של אברהם. למדנו מכאן כי אפילו הבריות הנחותות בדורו של אברהם הבינו שבן אמור להישאר ליד אביו הזקן ולשרת אותו.

וכדברי רש"י סוף פרשת נח: וימת תרח בחרן - לאחר שיצא אברם מחרן ובא לארץ כנען והיה שם יותר ששים שנה... ולמה הקדים הכתוב מיתתו של תרח ליציאתו של אברם? שלא יהא הדבר מפורסם לכל ויאמרו לא קיים אברם את כבוד אביו שהניחו זקן והלך לו, לפיכך קראו הכתוב מת.

3. הסיפור הבא עולה מדרגה: כאן אנו לומדים שמי שלא כיבד את אביו אפילו מתוך סיבות טובות, מפסיד ונענש על כך בחומרה רבה.

ראה ברש"י בראשית כח,ט: לא פירש יוסף מאביו אלא כ"ב שנה ... כנגד כ"ב שנה שפירש יעקב מאביו ולא כבדו והם כ' שנים בבית לבן ושתי שנים ששהה בדרך [חזרה ארצה].

כל הסבל הנורא שעבר על יעקב בהיעלמו של יוסף והאבל עליו 22 שנה, היה עונש על כך שהוא עצמו לא כיבד את הוריו במשך 22 שנה. וזאת למרות שעזב את הוריו במצוותם וברח מאימת עשו, וכן הלך לשאת אישה בחרן, אולם למעשה היה זה נחשב לחטא עבורו ונענש על כך בחומרה.

4. במקביל, גדולי מכבדי ההורים לאורך הדורות היו בכלל אנשים שאינם מכלל עמנו. על עשו נאמר שלא היה מכבד הורים כמותו, שכן לקח את בגדי גן עדן, "בגדי עשו החמודות" והיה נכנס מדי יום לכבד עמם את אביו.

בראשית רבה סב,טז: אמר ר' שמעון בן גמליאל: כל ימי הייתי משמש את אבא ולא שמשתי אותו אחד ממאה ממה ששמש עשו את אביו. אני, בשעה שהייתי משמש את אבא, הייתי משמשו בבגדים מלוכלכין ובשעה שהייתי יוצא לדרך הייתי יוצא בבגדים נקיים, אבל עשו, בשעה שהיה משמש את אביו, לא היה משמשו אלא בבגדי מלכות. אמר אין כבודו של אבא להיות משמשו אלא בבגדי מלכות.

וכך מספר התלמוד כמה סיפורים מופלאים על גוי מאשקלון בשם דמא בן נתינא שלא היה מכבד הורים כמותו. הסיפור הידוע על חכמי ישראל שבאו לקנות אצלו אבנים עבור החושן, והוא סירב להעיר את אביו וליטול את המפתח שהיה מונח תחת הכרית. החכמים העלו והעלו את המחיר, אך הוא סירב. כשאביו התעורר משנתו הביא להם את האבן, אבל התעקש לקחת מהם את המחיר הראשוני ולא להרוויח על חשבון כבוד אביו. כאות הערכה על כך בירכו אותו חכמים שתיוולד אצלו פרה אדומה שהייתה יקרת המציאות.

סיפור נוסף עליו מובא בתלמוד ירושלמי קידושין: דמא עמד בראש המועצה באשקלון. אמו הזקנה הייתה מטורפת בדעתה ופעם פרצה לחדר הסנאט עם נעל בידה והחלה להכות אותו. הוא סבל בדממה וכשהנעל נפלה מידה בחולשה, הוא התכופף והרים לה את הנעל.

כך שחובת כיבוד הורים היא ערך אנושי פשוט שגם בני נח קיבלו אותו ואפילו בהידור רב. ויש לומר שהוא מכלל מצוות ה"דינים" המוטלת על בני נח, והיא לעשות צדק ומשפט לשם "תיקון העולם", ואין דבר צודק יותר מלהחזיר טובה להורים שגמלו כל כך הרבה טובות ועכשיו זקוקים לעזרת הילדים. וכיון שכן עולה השאלה: לשם מה צוו בני ישראל במרה במצווה חדשה ומיוחדת של "כיבוד הורים", שהיא עודפת ונפרדת מחובת כיבוד ההורים האנושית המוטלת על בני נח?

מתברר כי אין שום דמיון בין מה שילד יהודי חייב כלפי הוריו ובין מה שהוא חייב כלפיהם כאדם.

וכך מסביר הרבי –שהשבוע ביום י' שבט ציינו 69 שנים לפטירת חותנו האדמו"ר הריי"צ ועלותו של הרבי על כס הנשיאות- כדרכו בצורה נפלאה (ראו בארוכה לקוטי שיחות לו'/95): בפני יהודי עומדת חובה נוספת ומרוממת הרבה יותר לכבד ולירא מאבא ואימא בתור שותפיו של הקב"ה. הורים הם הדבר הכי קרוב לאלוקים בעולם הזה, הם הביטוי הכי מוחשי של מתן חיים ובכך הם הצינור הישיר בין הילד והקב"ה. כל אבא ואימא שחובקים תינוק חשים שהם שותפים לפלא, למעשה על טבעי, ללדת ילד זהו מעשה שובר שיגרה, משהו שהוא אינו חלק ממשחקי החיים הרגילים. אדם מסוגל לפתח חומר גשמי, אך אינו יכול לתת נפש וחיים, והנה זוכים ההורים להתעלות מעל עצמם ולהביא אדם לעולם.

ולכן לכבד ולירא אותם זה עצמו יראת שמים, בתור שותפים נעלים של הבורא. ואולם מעבר לכך, זה הצעד הראשון בדרך ליראת שמים, כי מי שמעריך את חייו ומודה להוריו על כך – בוודאי ימשיך הלאה ויהיה ירא מפני הבורא בעצמו. אך מי שמזלזל בהוריו – עשוי חלילה לבוא להמעיט גם במה שקיבל מהשותף הגדול שלהם, מהאלוקים בכבודו ובעצמו.

הפלא של הלידה מומחש דרך הסיפור הבא: הגמרא (סנהדרין קיג) מספרת על המלך אחאב בשומרון שהיה רשע מרושע. ביחד עם איזבל בנה מקדש מפואר לעבודה זרה וציווה לכתוב על דלתות הבתים בממלכתו: "אחאב כופר בה'". פעם פגש אחאב את אליהו הנביא ופער פיו כנגד ה': איך יתכן שנאמר בתורה 'ועבדתם אלוקים אחרים ... ועצר את השמים' ואילו אני עובד עבודה זרה וגשמים יורדים בזמנם? אליהו הכריז כי השמיים ייסגרו ולא תרד טיפת גשם עד שהמלך יחזור בתשובה.

וכיון שאליהו ידע שה' מרחם על בני האדם, ביקש לקבל את "מפתח הגשמים" מהקב"ה וכך ישמור שלא ירד גשם. הכוונה היא לדברי הגמרא, ששלושה מפתחות השאיר הקב"ה בידיו: גשמים, לידה ותחיית המתים. האדם אינו מסוגל להחליט מתי ירד גשם, הוא אינו יכול ללדת ילדים בלא ברכה מה' ואינו יכול להחיות מתים. ולכן אליהו ביקש מה' שיפקיד בידיו את "מפתח הגשמים".

חלפו שלוש שנות בצורה עד שגם לאליהו לא נותר מה לאכול. הוא התארח בבית אישה צרפית שכלכלה אותו בהרחבה, ואולם זמן קצר אחרי שהגיע לביתה, קרה אסון ובנה מת בפתאומיות. האישה התחננה בפני הנביא שיגמול עמה טובה ויחיה את הילד ומספרת הגמרא שאליהו ביקש מה' את המפתח השני של תחיית המתים. אולם ה' אמר שאינו יכול להפקיד בידי אדם שני מפתחות ולכן עליו להחזיר את מפתח הגשמים ותמורתו יקבל

את מפתח תחיית המתים. ואז קרו שני אירועים מדהימים: הילד קם לתחיה ובמקביל החלו לרדת גשמים עזים.

[בטור סימן קיד מובא שהמילה "מפתח" היא ראשי תיבות "מטר, פרנסה (גשמים), תחיית המתים, חיה (יולדת)"].

וכיון שכן, שההורים זכו לקבל את "מפתח הלידה", הם בעצם היוצרים הכי קרובים אל היוצר הגדול, ומכאן חובת הכבוד והיראה כלפיהם.

הגמרא בקידושין ל,ב: נאמר 'כבד את אביך ואת אמך' ונאמר 'כבד את ה' מהונך' - השוה הכתוב כבוד אב ואם לכבוד המקום. נאמר 'איש אמו ואביו תיראו' ונאמר 'את ה' אלוקיך תירא' - השווה הכתוב מוראת אב ואם למוראת המקום.

בכך מבאר הרמב"ן שאלה ידועה ומפורסמת: העובדה שמצוות כיבוד הורים מופיעה על גבי הלוח הימני בעשרת הדברות, לאחר ארבע הדברות העסוקות בכבוד שמים ("אנוכי, לא יהיה , לא תישא ושבת"), וזאת למרות שהיה מתאים ללא ספק לקובעה בלוח השמאלי העוסק במצוות חברתיות של תיקון העולם ("לא תגנוב, לא תרצח, לא תחמוד")? אלא שכיבוד ההורים הוא הצעד הראשון בדרך ליראת שמים: מי שמכבד את ההורים – יבוא בקל וחומר לכבד ביראה את הקב"ה.

רמב"ן כ,יא: השלים [ארבע דברות ראשונות שהם] כל מה שאנו חייבין בדברי הבורא בעצמו ובכבודו, ועבר לצוות אותנו בענייני הנבראים והתחיל מן האב שהוא כעניין בורא משתתף ביצירה, כי ה' הוא אבינו הראשון והמוליד הוא אבינו האחרון.

בכך מובן החידוש הגדול במצוות כיבוד הורים שניתנה במרה: אז החלה מערכת היחסים העמוקה בין היהודי ובין הקב"ה – ומכאן תפיסה חדשה על כיבוד הורים בתור תשתית ראשונה ליראת שמים.

ליקוטי שיחות ה/160 ובהערות שם: חיוב כיבוד אב נמצא כבר אצל בני נח, משום שהוא דבר שנוגע ביישובו של עולם, כמובא בירושלמי מסכת פאה שיסוד חיוב כיבוד הורים הוא פריעת חוב של הילד כלפי הוריו. ולכן לשונות רש"י לגבי כיבוד הורים לפני מתן תורה הוא 'כיבוד אב' ולא 'מצוות כיבוד אב', שכן הכיבוד הוא רק פרט בחיוב עשיית 'דינים' לתיקונו של עולם. ואולם ב"מרה" קיבלו ישראל את מצוות כיבוד אב כחיוב ישיר בפני עצמו (בין יהודי לקב"ה).

מספר, הרב צבי הירש חיטריק, שנכנס פעם כנער צעיר לבקר בביתה של הרבנית חנה, אמו של הרבי מליובאוויטש. הוא מצא את הרבי יושב על יד השולחן ומשוחח עם אמו. הנער המתין בחוץ עד שהרבי יקום ממקומו. ואז הבחין בדבר מעניין: הרבי קם ללכת ובדרך כאילו נגע בתמונות על הקיר ליישר אותן ואף סידר בדרך את הכיסאות סביב השולחן. זה היה בהחלט מוזר, משום שהבית היה מסודר לגמרי, כראוי לביתה של אישה מבוגרת ללא ילדים קטנים.

כשהרבי יצא, הרבנית אמרה לו כך: אני רואה שאתה מתפלא על ההתנהגות של בני. אסביר לך: מאז הבר מצוה שלו הוא לא מפנה אלי את הגב, אך הרבי אינו רוצה שאבחין בכך ולכן כשהוא מתרחק ממני, הוא עושה בדרך כל מיני פעולות כדי למצוא סיבות להישאר עם הפנים אליי.

לפי היסוד הזה – שמצוות כיבוד הורים במרה חידשה היבט בבסיס החיוב על פני מה שהיה קודם – ראיתי מיישבים כמה פרפראות נהדרות:

א. התורה מדגישה בפרשת ואתחנן: "כבד את אביך ... כאשר צווך ה' אלוקיך". מדוע דווקא בדיבור הזה חשוב לדעת שהמצווה ניתנה כבר במרה? מביא ה"כתב סופר" רעיון כביר: הציווי לכבד את ההורים נאמר ב"מרה" לאחר יציאת מצרים, ובאותה תקופה לא קיבלנו כלום מההורים, כל הקיום שלנו היה תלוי בידיו של הקב"ה: המן ירד מהשמיים, המים הגיעו מהבאר ועצם החיים מחוץ למצרים היו חסד אלוקי. ובכל זאת מדגישה התורה שגם אז מצווה לכבד הורים, שכן יסוד המצווה נעוץ בעצם היותם "הורים" ולא בגלל הטוב שגמלו לנו.

כתב סופר ואתחנן: מדוע נאמר 'כבד את אביך כאשר צִיווך ה'' וברש"י: 'שציווך במרה'? מדוע בשאר דברים אינו כתוב איפה נצטווה? אלא הרבה טועים דהטעם שצריך לכבד הורים משום הכרת הטוב, אבל אם לא גדלהו אינו מכבדם. כדי להוציא טעות זה נאמר 'כאשר ציווך במרה', ואז לא היו סמוכים על שולחן אביהם, כי המן ירד מהשמיים ולא היו צריכים למלבושים, אלא רק כמצווה בלי סיבה.

ב. לאחר שקרה הסיפור עם דינה בת יעקב, ושמעון ולוי רימו את אנשי שכם, יעקב כעס מאוד שלא שאלו אותו קודם ו"עכרתם אותי להבאישני בין יושבי הארץ". ואולם שמעון ולוי ענו: "הכזונה יעשה את אחותנו?!" ויעקב שתק. כאילו היה בכך מענה להעדר כיבוד האב שלהם. איפה המענה?

מבאר הרבי בשיחה שם: יסוד כיבוד אב באותם ימים היה רק משום "תיקון העולם" כנ"ל, ולכן שמעון ולוי ענו שכאן עומד היבט אחר של תיקון העולם: "הכזונה יעשה את אחותנו?!". החובה לשלם לרשע כרשעתו ולכל בני העיר שהגנו עליו. ואכן יעקב קיבל את טענתם שטענת תיקון העולם שלהם קדמה לחובת כיבוד אב מצד תיקון העולם.

ג. הובא לעיל הסיפור עם דמא בן נתינה, שכיבד אביו ובתמורה בירכו אותו חכמים שתיוולד בשדהו פרה אדומה. כאן ידועה שאלת העולם למה בירכו אותו דווקא בפרה אדומה?

ראיתי פעם פנינה נפלאה מאחד מאדמו"י גור, השפת אמת או החידושי הרי"ם: אחרי שחכמים ראו את גודל כיבוד אב שלו, חששו מאוד כי יתעורר קטרוג גדול על ישראל שאינם מכבדים אב כמותו. לכן בירכו אותו חכמים שתיוולד אצלו פרה אדומה, שהיא חוק על שכלי, ובכך התכוונו לרמוז כלפי שמיא, שהוא מהדר במצוות כיבוד אב שיסודה הגיוני, מצד הכרת הטוב כנ"ל, ואילו ישראל מקבלים על עצמם בדבקות חוקים סתומים כמו פרה אדומה שאין בהם כל טעם. (או נאמר יותר מזה: ישראל מקיימים מצוות כיבוד אב עצמה מצד היבט ה"חוק" העל שכלי שבה שהתחדש במרה, ולא רק מצד הטעם ההגיוני שלפני מרה).

מה כל זה אומר למעשה? מובא בפוסקים בהרחבה כי ההיבט הייחודי של מצוות כיבוד הורים היהודית, נושאת היבטים מעשיים פשוטים וחשובים ביותר:

מערכת היחסים בין הורים לילדים יודעת עליות וירידות ולעתים ילדים חשים כעס ואכזבה מתנהגות הוריהם. במקרה קיצוני הורה יכול להזניח ילד ולהשאיר אותו לגדול עם אחד ההורים או במשפחת אומנה וכיוצא בזה. והמצבים הללו מעלים תמיד את השאלה על גבולות החיוב של "כיבוד הורים":

מובן כי הכרעת השאלה תלויה בשני ההיבטים הללו. כל עוד יסוד כיבוד הורים הוא הכרת הטוב, יכולים להיות מצבים קיצוניים בהם אין לילד הכרת הטוב כלפי הורה מזניח וקשה, אולם לפי היסוד השני, ששורש הכבוד נעוץ בעצם העובדה שזכו להיות שותפים של האלוקים ולהביא את הילד לאוויר העולם – הם ראויים לכבוד מצד עצם היותם הורים.

ונסיים בנקודה מעשית נוספת שיש להאריך בה הרבה יותר: העובדה שההורים זוכים להיות שותפיו של האלוקים, מחייבת הרבה אותם עצמם להעריך את הכבוד שניתן להם. הורים צריכים לדעת את הזכות והחובה שהוטלה על כתפיהם לגדל ילדים בדרך ה'. הורים צריכים לחבוש נזר ועטרה על ראשם ולומר בגאווה "אני שליח הא-ל" לגדל את ילדיו ובמילא להתייחס לתפקיד ביראת קודש.

הורים אמורים לשמור על מרחק בינם ובין הילדים, אל להם לאפשר לילדיהם לדבר בחוצפה, אל להם להתאמץ להיות 'חברים של הילדים', תפקידם הוא לעמוד מעל ולתבוע מילדיהם להתעלות מעל עצמם. כך נזכה להגשים את משאת נפשם של הורים יהודיים בכל הדורות: לגדל דור נוסף הולך בדרך ישראל לאורך ימים עד בוא משיח צדקנו בקרוב ממש.

"

לא צריך להיות יהודי בשביל להבין את זה, מספיק להיות מענטש, בן אדם. וזה יסוד חיוב כיבוד הורים שהוטל על בן נח: "תיקון העולם", הסדר והיושר מחייבים שהורים ידאגו לילדים, ואחר כך הילדים ישיבו להם באותו מטבע וידאגו להם כשיזדקקו לכך

צוריאל קריספל / סגן ראש העיר אלעד

הבסיס לקיומה של חברה ואומה

"זה אלי ואנוהו" (ט,ב), "ואנוהו - הוי דומה לו, מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום"(שבת קלג:). הרמב"ם (פ"א מהל' דעות ה"ו) וכן רבנו יונה מביאים דרשה זו עה"פ "והלכת בדרכיו" ומציינים את הספרי בפר' עקב כמקור לזה, מדברי הרמב"ם נראה בפשטות שזוהי מצות עשה דאורייתא.

הגרי"י קניבסקי זצ"ל מביא בספרו "ברכת פרץ" דברים אלו, מציין כנגדם את דברי הגמרא "כל אדם שאין בו דעת אסור לרחם עליו, שנאמר "כי לא עם בינות הוא ע"כ לא ירחמנו עושהו" וכו', ואר"א כל הנותן פת למי שאין בו דעה, יסורין באים אליו" (סנהדרין צב), והדברים צריכים ביאור, הרי אפילו בהמה ושאר בע"ח מצוה לרחם וכדאמרינן בב"מ (דפ"ה) שא"ל רבי לאמתיה, "שבקיה, ורחמיו על כל מעשיו כתיב", וכש"כ על אדם שאין בו דעת כגון תינוק, ודאי שמצוה לרחם עליו, לעזרו ולמלטו מכל צרה וצוקה (בזמן שאין מי שיפקח עליו)?

ונראה לומר בעניין שני גדרים, א) רחמנות היא רק במה שלא חייבה התורה את האדם ליתן, כגון אם הוא עני, הרי חייבה התורה לכל ישראל להחזיק בידו ולתת לו די מחסורו, וכן השבת אבידה ופריקה וטעינה וכל כיו"ב, אין העושה נקרא מרחם אלא עושה מה שחייב לעשות, וזה ודאי חייבים לעשות לכל אדם, ואפילו למי שאין בו דעה, וגם לאדם בעל מידות קשות ורעות, (שכל זמן שהוא בכלל אחיך חייבים לעשות לו כמו לשאר עניי ישראל), אבל ענין הרחמנות המדובר כאן הוא לענין לתת לו לפנים משורת הדין, דהיינו יותר ממה שחייבה התורה, וזהו מצד הרחמנות בלבד, ועל זה אמרו שלמי שאין בו דעה אסור לרחם עליו, והטעם כמו שיתבהר להלן.

זאת ועוד, מי שאין בו דעת כלל לא לטובה ולא לרעה כגון ילד וכיו"ב, מצוה גדולה להטיב עמו ולרחם עליו בכל מה שהוא צריך, אבל הגמרא מדברת כאן במי שאין בו דעת ורגש להכיר טובה למטיבים עמו ולהכניע עצמו מפניהם, אלא יודע לבעוט בגאוה ובוז על המרחמים עליו, ומביט עליהם כעל נחות דרגה הנכנעים לפני מעלתו, ובמקום להכיר יקרת לבבם של המרחמים עליו ובמעלת נדיבותם, הוא חושב בדמיונו שכל הוא חולשה מצד מרחמיו, שהם מוכרחים להטיב עמו וכי לכבוד הוא להם להיות מתומכיו, (ובדמיונו מצויר כאילו זה מגיע לו באמת, וכמעט קובע בליבו שהוא עושה טובה עימהם במה שהוא נאות לקבל מהם), והוא מתברך בלבבו הנה נפל לידו בר נש שאפשר למצוץ ממנו, וכבר הוא מצרפו לרשימה של משועבדיו.

התוצאות מהרחמנות על אדם כזה הנן רבות ורעות, א) מחזקים את גאוותו של זה,ובפרט שיתגאה ליבו על מטיביו, ב) הלה אינו מכיר טובה כלל וזוהי מידה רעה מאוד, וכמו שיתבאר אי"ה, ג) כדי להראות שהוא אינו נכנע כלל להכיר טובה, הוא אדרבא משלם רעה תחת טובה ומעמיד פנים כאילו הוא נפגע מהם, וכאילו הדריכו את מנוחתו, וכידוע ליודעים, זוהי מידה מנוולת מאוד, ד) בהתנהגות זו הרי הוא מעורר קפידא גדולה אצל מטיביו, ונמצאו באים לידי שנאה תחת האהבה שהיתה ראויה לבוא ע"י מידת ההטבה, ה) בדרך כלל האדם הזה מוסיף ודורש בתוקף שיחזרו ויתנו לו ורוצה שיתנו לו דוקא כאשר בתחילה, ובדרך כלל גם בפעם השניה מרחמים עליו קצת, אבל לא כאשר בתחילה

והלה מתקצף כאילו גזלוהו וכו', וסוף שדורש וחוזר ודורש עד שמסתלקים ממנו לגמרי, והוא נעשה שונא גמור למטיביו.

כל זה בא ע"י שריחמו על מי שאין בו דעה להכיר טובה, ולכן אמרו חז"ל שאסור לרחם על כיו"ב כי תוצאותיו הם צרות רבות ורעות וכמו שנתבאר, ואפשר שזהו מה שאמרו גם שיסורין באים עליו (על המרחם על מי שאין בו דעה), דהיינו יסורין של תשלום רעה תחת טובה, ושל קטטות ושנאה כבושה וכנ"ל, ועין עוד חולין (דך קל"ג) בגליון.

ומניעת הכרת הטובה היא מידה רעה ומרה מאוד, ועיקר הדרך לאהבת השי"ת ביאר החסיד בחובת הלבבות על יסוד הכרת הטובה, והנני מעתיק מה שכתוב בברייתא משנת ר"א (פ"ז) וז"ל, "אין לך קשה לפני הקב"ה מכפיית טובה וכו', לא נטרד אדה"ר מגן עדן אלא על כפיות טובה וכו', וכשהיו אבותינו בארץ לא היו רוב חטאותיהן אלא כפיית טובה וכו', מפני מה ענש הכתוב ביותר לכפויי טובה, מפני שהוא כעין כופר בעיקר וכו', האדם הזה הוא כופה טובתו של חברו, למחר הוא כופה טובתו של קונו וכו', שכפיית הטובה הוקשה לכפירה בעיקר וכו', הזהרו שלא תכפו טובה, שכפוי טובה אינו יכול לקבל עול מלכות שמים, ועיין שם.

הכרת הטוב - תנאי ליציאת מצרים

רבינו חיים ויטאל בספר שערי קדושה (ח"א שער ב') קבע יסוד חשוב בעבודת האדם, כי פגם במידות חמור יותר ממעשה העבירות, וזאת משום שהמידות הינן יסוד לכל קיום המצוות, וכלשונו שם, "המידות הטובות והרעות, והן כסא ויסוד ושורש אל הנפש העליונה השכלית אשר בה תלוין תרי"ג מצוות התורה, ולפיכך אין המידות מכלל תרי"ג המצות, ואמנם הן ההכנות העיקריות אל תרי"ג המצוות בקיומם או ביטולם.

המידות נחוצות כל כך לקיום התורה, עד שיש מידות שהתורה אינה צריכה לצוות עליהן, כי אין בהם עבירה עצמית, אלא חומרתן היא בתוצאותיהן, הנה מצינו בזוה"ק (א, כז:) "כל הכועס כאילו עובד ע"ז", חומרתו של הכעס היא לא מצד עצמו אלא שע"י הכעס הוא מעמיד את עצמו במצב של כאילו עובד ע"ז.

משה רבנו שגודל אהבתו ומסירותו למען עם ישראל, כשנצטווה בסנה ללכת ולגאול את ישראל, אמר לו משה להקב"ה, רבון העולם, איני יכול מפני שקיבלני יתרו, ופתח לי פתח ביתו ואני עמו כבן, ומי שהוא פותח פתחו לחברו נפשו הוא חייב לו, הבה ונתבונן במצבו של משה, הוא מגיע למדיין, מושיע את בנותיו של יתרו שהיה מנודה ומוחרם על ידי סביבתו, ויתרו נותן לו את בתו ציפורה שאף אחד לא רצה לשאתה, ולמעשה מי חייב למי הכרת הטוב, יתרו למשה או להיפך, כאן הניח לנו משה רבנו יסוד גדול, נכון, אני אוהב את עם ישראל, וכביכול אם הוא לא יגאלם שום אדם אחר לא יגאלם, ולכאורה יישארו בגלות מצרים לעד, אע"פ כן, אם זה יבוא על חשבון מי שהוא אחר או כפגיעה במי שהוא אחר, אין הצדקה לכך וגם במחיר חלילה של הישארותם של בני ישראל לעד חלילה במצרים, לבנות אומה, אם הבסיס לכך הוא חוסר הכרת הטוב, אין לכך שום הצדקה וקיום.

ועד כמה מגיעה חובת הכרת הטוב, וכן כלפי מי אנו מחויבים להכרת הטוב, מלמדת אותנו התורה הקדושה בפרשיות אלו, בעת יצירתה ולידתה של האומה היהודית צעד אחר צעד, בצוויו של הקב"ה למשה ואהרון שיעשו הניסים לעיני פרעה ועבדיו בהכאת היאור והפיכתו לדם, אך כאן מטיל הקב"ה מגבלה על משה רבנו, לא אתה הוא שתכה על היאור, אלא אהרון אחיך, ומדוע? שוב, שלא להשחית את המידות, הייתה לך הצלה על ידי היאור, לא ייתכן שתכה אותו, וזאת למרות שאין ביאור כל דעת ותבונה להיפגע מכך, ולמרות שליאור לא הייתה כל יד או כוונה להציל את משה, אין מניעת ההכאה קשורה כלל לתחושותיו, אלא למידותיו של משה רבנו שלא ישחתו, יצא לך טובה מהיאור אף שלא במתכוין, אינך יכול להשיב לו רעה בהכאתו ואף אם יתקדש שם שמים בכך.

כנ"ל רואים אנו במכות הבאות בו נצרכו להכות את האדמה בניסים הבאים, שוב חוזר על עצמו הציווי שלא משה הוא זה שיבצע ניסים הללו, שכן בכך יצטרך להכות את האדמה שטמנה את המצרי, ובעקיפין נגרמה על ידי זה הצלתו של משה, אלא אהרון הוא זה שיכה, ומדוע? הרי האדמה לא התכוונה לכך, ואם אכן הייתה מעוניינת להתנגד לא יכלה, אין הדבר משנה, נהנית מהאדמה, ולא משנה איך, אינך יכול להשיב רעה תחת טובה, ולאו דווקא מחשש לפגיעה באדמה, שהרי אין מי שייפגע שם, אלא שלא תשחית את מידותיך חלילה, שוב ושוב רואים אנו התנהלות זאת בצוויו של בורא עולם במצוות הראשונות שנצטוו בני ישראל, אם זה בדין בשר טריפה שנצטווינו "ואנשי קודש תהיון לי ובשר בשדה טריפה לא תאכלו,לכלב תשליכון אותו" וכתב שם רש"י, מה ת"ל לכלב, למדך הכתוב שאין הקב"ה מקפח שכר כל בריה, שנאמר "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו", ואמר הקב"ה, תן לו שכרו, ועל מה מגיע לו שכר? והרי לא סייע במאומה ביציאת מצרים, מכאן אנו למדים, שהכרת הטוב אינה דווקא למי שסייע בפועל, אלא אפילו לכלב שלא נבח על ישראל, ובכך לא מנע מהם יציאה בכבוד, ומשום שלא הפריע לקידוש השם הגדול של יציאת מצרים, מגיע לו שכר לאכול טריפות של ישראל.

הוא הדין לגבי מצוות פטר חמור, שדורי דורות נחשבת מצוה זו לחביבה ביותר על שום מה, מספרת לנו הגמרא בברכות, שאמר לו הקב"ה למשה דבר נא באזני העם ושאלה אישה וכו' שלא יאמר אותו צדיק, ועבדום וינום קיים בהם, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, ויצאו בני ישראל ברכוש רב שהעמיסו כל אחד שישים חמורים לובים באוצרות של זהב וכסף וכו' ונתקדש שם שמים על ידי חמורים אלו, ולמרות שאין הבהמה מבינה את כל העניין הזה מסביבה, ואף לא התכוונה לכך, עדיין, לא פוטרת אותנו עובדה זו מלהכיר טובה, וכדי שלא תיפגם מידה זו של הכרת הטוב, ועל מצוות אלו ורבות אחרות נאמר זכר ליציאת מצרים, ומדוע? שנזכור תמיד, הולכים להקים אומה, מתכוונים ליצור חברה, שום אומה ושום חברה לא תיכון ללא אחדות שבסיסה הוא הכרת הטוב, שכן פגם בהכרת הטוב הוא פגם בייחוד ובאחדות הן בין אדם לחברו, והן בן האדם למקום, שכל הכופר בטובתו של חברו, סופו שכופר בטובתו של מקום.

אם אכן רצוננו לבנות כאן חברה טובה ובריאה, נדרשים מאיתנו מאמצים לראות את זולתנו בעין טובה, להכיר ולהוקיר טובה על מעשי שכנינו וחברינו, גם אם לא התכוונו לכך, ואם התכוונו לכך ולא עלתה בידם גם על כך נכיר טובה מרובה, ואם התכוונו ועלתה בידם על אחת כמה וכמה, צאו וראו איזו היא דרך טובה שיבור לו האדם, עין טובה, אם נביט בעין טובה על חברינו ושכנינו, נכיר בטובתם ונשיב להם כגמולם ובלב שמח, נבנה כאן חברה מאוחדת, תומכת ומלוכדת, נזכה במהרה לראות עין בעין בשוב ה' ציון, אכי"ר.

בברכת שבת שלום ומבורך
צוריאל קריספל

www.kia-shahak.co.il

KIA DAYS
11-18.1

KIA

The Power to Surprise

אירוע המכירות הגדול של קיה יוצא לדרך!

ספורטאז', נירו Hybrid, סטוניק, סורנטו, פיקנטו ויתר דגמי קיה בימי מכירות מיוחדים והטבות בלעדיות!

כפוף לתקנון, אין כפל מבצעים והנחות. בהתאם למחירון 60/19, התמונות להמחשה בלבד. ט.ל.ח.

*852

קיה פ"ת מרכז שירות ומכירה | אריה שנקר 18 | 03-970-7600

דגם	נתוני צריכת דלק בליטרים ל-100 ק"מ						דרגת זיהום אוויר
נירו בנזין 1.6 ל'	עירוני	3.4	בינעירוני	4	משולב	3.7	דרגה 2
סטוניק 1.0T ל' Premium	עירוני	5.9	בינעירוני	4.9	משולב	5.2	דרגה 3
פיקנטו 5 דלתות אוטומטי EX (1.25)	עירוני	7	בינעירוני	4.5	משולב	5.4	דרגה 4
ספורטאז' בנזין 1.6T ל' מצמד כפול Premium GT	עירוני	9.2	בינעירוני	6.5	משולב	7.5	דרגה 14
סורנטו בנזין 3.5 ל' 4WD Premium	עירוני	14.5	בינעירוני	8.1	משולב	10.4	דרגה 15

דרגת זיהום אוויר מרכב מנועי:

זיהום מירבי 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 זיהום מזערי

נתוני היצרן עפ"י בדיקת מעבדה. תקן נירו, סטוניק, פיקנטו וסורנטו - EC 715/2007*2017/1347 תקן ספורטאז' - EC 715/2007*2015/45, הדרגה מחושבת לפי תקנות אוויר נקי (גילוי נתוני זיהום אוויר מרכב מנועי בפרסומת), התשס"ט 2009.

קוד דגם	תיאור דגם	רמת האבזור הבטיחותי
438	נירו בנזין 1.6 ל'	דרגה 7
457	סטוניק 1.0T ל' Premium	דרגה 6

418	פיקנטו 5 דלתות אוטומטי EX (1.25)	דרגה 6
190	ספורטאז' בנזין 1.6T ל' Premium GT	דרגה 6
432	סורנטו בנזין 3.5 ל' 4WD Premium	דרגה 7

רמת האבזור הבטיחותי:

רמת בטיחות נמוכה 0 1 2 3 4 5 6 7 8 רמת בטיחות גבוהה

הרב בן ציון נורדמן

כקריעת ים סוף

השבוע - ולא בפעם הראשונה - נערכה חתונה בחצר בית הספר. לא של תלמידי בית הספר, אבל זוג חתן וכלה החליטו לקבוע את אדני ביתם דווקא בחצר של 'מדעים ויהדות'. זה מחמיא לי ומחמיא לצוות בית הספר ובוודאי למאות התלמידים והתלמידות, כשבוחרים בנו כשושבינים וכאולם אירועים לחתונות.

כמי שסידר את החופה והקידושין לזוג הנחמד, נדרשתי לסמליות של הקמת בית בישראל דווקא במקום בו מתחנכים ילדי וילדות ישראל. אני סבור כי אין מקום מתאים מזה, במקום בו זורעים ונוטעים, משקים ומעדרים, מצמיחים ומנכשים עשבים רכים, שתילים חדשים, זה הזמן לקבוע ולנטוע עץ ואילן רב פארות, שיעמוד חזק ונטוע מול כל רוח שבעולם.

כאן זה מתחיל בגיל שלוש וכאן זה מגיע לידי גמר בגיל הנכון ובמועד הנכון עם בחירת הלב הנכונה והראויה. ואם חכמינו זכרונם לברכה קבעו כי "קשה זיווגן של ישראל כקריעת ים סוף", שומה עלינו מקודם לבחון היטב מה היה שם בים סוף ומהי ההשוואה לחיי הנישואין?

●●●

בים סוף קרו כמה וכמה דברים ייחודים שלא נשמע כמותם בכל העולם למן הווסדה ועד אז, בין היתר מנו חכמינו את הנפלאות הללו:

א', הים נבקע לשנים עשר שבילים, שביל לכל שבט

ב', חומות הים גבהו והלכו והיהודים הילכו על קרקעית הים

ג', חומות הים הוציאו פירות ומעדנים עבור ההולכים בה

ד', בני ישראל ראו גילוי שכינה ומראות אלוקים כמו נביאים

ה', לא רק ים סוף נבקע, אלא כל מים שבעולם נבקעו באותה שעה

חמש נפלאות אלו לא מוזכרים בתורה במפורש, אך נלמדים מדברי סופרים וחכמים. וכשאנו מתבוננים, אנו מנסים להבין, למה זה אכן הוצרך השם יתברך להוסיף עוד ניסים ונפלאות לעצם הנס של קריעת ים סוף? וכי זה לא נס מספיק גדול, שהים נבקע לבני ישראל? ולמה היו צריכים עוד ועוד ניסים באותה שעה?!

כיהודים מאמינים בני מאמינים אנו יודעים שהקדוש ברוך הוא לא עושה נס בחינם. כל פעולה שנעשית בעולם יש לה מטרה וייעוד. והמטרה של קריעת ים סוף לא היתה רק כדי להציל את בני ישראל מהמצרים הרודפים אחריהם, כי בשמים לא חסרים דרכים איך להציל את בני ישראל, ובכל זאת בחר הש"י במעשה הירואי כזה, כדי שהעולם יעמוד דום ויבין מה קורה כאן.

●●●

לו היו בני ישראל עוברים את הים ומגיעים למקום מבטחים – גם אז היה נעשה רעש, אבל הקדוש ברוך הוא ביקש למקסם את הארוע ולהאדיר אותו כדי שכל העולם יבין מי הם בני ישראל העם הנבחר, ושלא יעזו לגעת בו יותר. ולא רק העולם, אלא גם להעצים את בני ישראל עצמם ולרומם את רוחם לקראת התפקיד הנשגב שהם צועדים אליו בדרכם: אל הר סיני, למעמד קבלת התורה!

יש לזכור שבני ישראל יצאו אז מקושי השעבוד במצרים אחרי 210 שנה של רדיפות אכזריות ובלתי פוסקות, של "ועבדום ועינו אותם", של מי שעינה בכבל רגלם וזרק את ילדיהם לים. ולקראת סיום שהותם במצרים עוד היתה מגיפה ענקית בכלל ישראל ורק אחוזים בודדים שרדו וזכו לצאת ממצרים.

היהודים היו אז בשפל המדרגה, משוקעים במ"ט שערי טומאה, ואז הגיע רגע הגאולה, שהיא בעצם הכנה למתן תורה. גם את רוחם של בני ישראל היו צריכים לרומם אז, לכן בחר הקדוש ברוך הוא בשלל פעולות המראים חיבתו לבניו בשעת קריעת ים סוף.

הוא חילק את הים לשנים עשר שבטים והזכיר להם את היותם מוגדרים למשפחותיהם; הוא נתן להם ללכת על קרקע מוצקה ולא על מים או בוץ כדי שירגישו בטוחים; הוא העניק להם פירות ומעדנים להנעים את שהותם בים, ובעיקר בעיקר, נתן להם השגות ומראות אלוקים, אשר אמרו חכמינו כי "ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים".

ואת המסר לעולם הוא שלח באמצעות הבקעת כל מימות שבעולם. גם מנהיג אירן ראה לפתע את האקווריום שלו נחלק לשניים, את כוס התה שלו מתפצל, את האמבטיה שלו נבקעת. כולם הרימו עיניהם למרום בפחד ובעתה והודו כי יש אלוקים במרום. "שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת: אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמוגו כל יושבי כנען: תיפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן".

●●●

מה זה אומר לנו? כשאנחנו נישאים בשעה טובה ועומדים תחת החופה, זו הזדמנות של חיינו, שאנחנו עומדים על מפתנו של בית יהודי בישראל. אלו בהחלט רגעים נעלים שאנו רוצים לנצור אותם ולהתחיל אותם בשיא ובהתלהבות. לכן, טוב עשו החתן והכלה שבחרו לפתוח את ביתם על יסודות חינוך איתנים של המסורת היהודית הנצחית, בחצר 'מדעים ויהדות', וזו ההזדמנות לברך אותם: "בורא עולם בקניין ישלים זה הבניין" לתפארת ולנחת.

הרב מרדכי רוט / יועץ ומטפל רגשי

שהוא יתחיל

הלכתי ל15 יועצי נישואין ואף אחד לא עזר. היה זה לפני מספר שנים, מסרתי הרצאה בצפון הארץ על השיטה הקוגניטיבית. בסוף ההרצאה ניגש אלי אדם לדבר איתי, הוא החל לספר לי על עצמו ועל הזוגיות הלא כל כך מוצלחת שלו, על 10 שנים של מריבות, כעסים וצעקות בינו ובין אשתו. "תהיה איתי כנה, אתה חושב שיש לי סיכוי בזוגיות שלי? הלכנו לפחות ל15 יועצי נישואין, שילמתי עשרות אלפי שקלים, אתה חושב שיש פה עוד סיכוי או שפשוט כדאי לסגור את החבילה ולהתגרש?"

אמרתי לו דבר ראשון אני לא מאלה שקלים על ההדק ואומרים להתגרש. ברוב מקרי הגירושין, הם קרו לא בגלל שהיו חייבים באמת להתגרש, אלא פשוט מחוסר נכונות של בני הזוג להתמודד באמת מול המצב.

האברך ישר נכנס בדבריי והחל להסביר לי שהוא גם ממש לא רוצה להתגרש, אבל הוא רואה שאין פתרון לבעיה שלו.

"תגיד לי, אבל אל תענה לי ישר, אני רוצה שתחשוב ותענה לי רק בעוד יומיים. האם אתה יכול להגיד ולהיות כנה עם עצמך, הרי הלכת ל15 יועצי נישואין, האם קיימת לפחות ב60 אחוז את מה שאמרו לך לעשות? תשמע לי, תחשוב על זה ותהיה כנה עם עצמך. לא מעניין אותי כמה אשתך עשתה, השאלה מה אתה עשית. האם חיכית שאשתך תעשה קודם, או אולי חשבת שאשתך היא פה הבעיה והיא צריכה ליישם את רוב הדברים"...

נתתי לו את המספר שלי ואמרתי לו שיתקשר בעוד יומיים לענות. עברו יומיים והאברך לא התקשר, לאחר תקופה של חצי שנה אני מקבל שיחת טלפון ממנו, "תשמע מרדכי, אני מצטער שלא חזרתי אליך אחרי יומיים, פשוט התביישתי בעצמי, אבל אני חושב שנגעת לי בנקודה הכי רגישה. חשבתי באותו שבוע שדיברנו הרבה לגבי מה ששאלת וצדקת, אני לא חושב שיישמתי אפילו 20 אחוז ממה שאמרו לי היועצים. חשבתי שרוב הבעיות של הזוגיות שלנו תלויות באשתי, אז אמרתי תמיד לעצמי בלב שאלך עם אשתי ליעוץ כדי שהיא תשמע איך צריך להתנהג לבעל... כך במשך שנים ניסיתי עוד יועץ ועוד יועץ ושום דבר לא קורה, אשתי נשארת אותה אישה קשה.

"וכמובן שגם אשתי לא עשתה כמעט צעדים וכך הדברים התגלגלו. כנראה גם היא ציפתה שאני אתחיל ואולי היא חשבה שבגללי קורות כל הבעיות בזוגיות שלנו. החלטתי שוב לטיפול, אבל הפעם באמת להחליט לנסות לעשות לפחות 90 אחוז ממה שיגיד היועץ לעשות. אני לא אחכה שאשתי תעשה, אני אקח אחריות על הבית שלנו. אני יכול להגיד שממש נעשה לי נס, תוך שלשה חודשים הבית שלי השתנה, וכן, גם אשתי התחילה לעשות צעדים משמעותיים".

דיברתי עם הרבה יועצי נישואין והם אמרו לי שרוב הזוגות שמתמודדים עם בעיות בשלום בית חושבים שהבעיה בזוגיות לא אצלם אלא אצל בן הזוג. ישנם אנשים שחושבים שכל הבעיה קשורה רק בבן הזוג שלהם וישנם שחושבים שחלק קטן קשור אליהם. מועטים האנשים שמגיעים ליועץ עם הרגשה וידיעה של אחריות מלאה לבעיות בזוגיות ולא מחפשים להאשים את השני, אלא רוצים באמת לקחת אחריות ולעשות שינוי עם עצמם.

פעמים אחד מבני הזוג לוקח אחריות, מתחיל לעשות את השינוי והוא בעצם מציל את חיי הנישואין ואת חיי הילדים. אך הרבה פעמים כל אחד מחכה שהשני יתחיל... ולכן השאלה שיכולה לגרום לאנשים כן לעשות היא האם אני עושה את מה שצריך למען הזוגיות. האם אני יכול להיות כנה עם עצמי שעשיתי את הכל? האם אני באמת מבצע את מה שאמרו לי או שאני משקר לעצמי?

נגיד שאשתך או בעלך מתנהגים לא בסדר, אבל השאלה מופנית אליך, מה אתה עושה למען הזוגיות הזו, מה אתה לא בסדר, האם אתה מושלם? מה יש לך לתקן? ברוב המקרים, אדם שהוא כנה עם עצמו עונה לי 'אתה צודק מרדכי, אני את חלקי בזוגיות לא עושה אפילו 30 אחוז'.

יש פה שתי נקודות, האם אני מוכן לקחת אחריות ולא מעניין אותי כרגע מה הצד השני עושה. וכמה אחריות אני מוכן לקחת, כמה אתאמץ למען הזוגיות הזו.

שלמה המלך החכם מכל אדם אמר 'טוב פת חרבה ושלוה בה מבית מלא זבחי ריב'. "טוב" - יותר טוב לאכול פת חרבה בשלוה, משיהיה לו בית מלא בשר זבוח בריב וקטטה. אנשים שאין להם זוגיות טובה יכול להיות להם את כל הכסף שבעולם, אבל הם חיים הכי אומללים שיש. מצד שני אנשים שיש להם זוגיות טובה ומאירה, גם אם יהיה להם מעט כסף הם יהיו אנשים הכי מאושרים שיש.

שבת שלום לכל עם ישראל היקרים והקדושים. לתגובות machon.rot@gmail.com

האברך ישר נכנס בדבריי והחל להסביר לי שהוא גם ממש לא רוצה להתגרש, אבל הוא רואה שאין פתרון לבעיה שלו

קפה קפה מרינה הרצליה חוגג 8 שנים

ונותן לכם 9 הטבות וסיבות (אחת לשנה הבאה) לחגוג!

קינוח ב-29₪ ~~46₪~~

לא כולל וופל שחיתות/בלגי

*מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן.
בכפוף לתנאי ההטבה. בתוקף עד 30.1.2019

סלט חלומי פסטו ב-45 ₪ ~~66₪~~

*מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן.
בכפוף לתנאי ההטבה. בתוקף עד 30.1.2019

וופל בלגי שחיתות ב-39 ₪ ~~69₪~~

*מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן.
בכפוף לתנאי ההטבה. בתוקף עד 30.1.2019

מנה ראשונה במתנה*

*בהזמנת 2 מנות עיקריות

*מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן.
בכפוף לתנאי ההטבה. בתוקף עד 30.1.2019

ארוחה איטלקית זוגית ב-99 ₪

פסטה + פיצה + 2 שתייה קלה

*מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן.
בכפוף לתנאי ההטבה. בתוקף עד 30.1.2019

ארוחת ילדים ב-25 ₪ ~~46₪~~

*מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן.
בכפוף לתנאי ההטבה. בתוקף עד 30.1.2019

ארוחת בוקר זוגית מפנקת ב-95 ₪

~~134₪~~

*בין השעות 08:00-16:00. מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן. בכפוף לתנאי ההטבה.
בתוקף עד 30.1.2019

1+1 על כל הפסטות

*בין השעות 15:00 - 19:00. מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן. בכפוף לתנאי ההטבה.
בתוקף עד 30.1.2019

1+1 על משקאות החורף

*מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן.
בכפוף לתנאי ההטבה. בתוקף עד 30.1.2019

אז למה אתם מחכים? ניתן גם להזמין מקום בוואסטאפ שלנו ונדאג לשמור לכם מקום 058.6560404

קפה קפה מרינה הרצליה - כשר למהדרין
יורדי ים 1, הרצליה פיתוח. 09.9560404

*תקף בקפה קפה מרינה הרצליה בישיבה בלבד, בימים א'-ה' בשעות 08:00-23:00, בתוקף עד ה-30.1.19 (כמות מקסימלית של 800 מימושים). לא כולל שישי ומוצ"ש. בימים א'-ה' שעתיים ראשונות חניה חינם. מוגבל למימוש אחד ל-2 סועדים בשולחן ועד 3 הטבות בשולחן. התשלום במזומן או אשראי בלבד. ללא כפל מבצעים, הנחות ומועדון לקוחות. לא ניתן לשלם באמצעות שוברים / קופונים / חבר טעמים / כרטיסים נטענים. הסניף רשאי לשנות / להפסיק את ההטבות בכל עת וללא הודעה מוקדמת. ט.ל.ח.

מהמהרש"א למעשיות

אחרי שסיים להעתיר על קבריהם של הבעל שם טוב ורבי נחמן מברסלב המשיך יוסי גיטלר לאוסטראה - שם פקד את ציון המהרש"א והב"ח וביקר בבית המדרש העתיק שאסורה בו שיחה בטלה • את הדרך לי"ט כסלו אצל בעל ההילולא המגיד ממעזריטש באניפולי עשה בין גבעולי חציר בעגלה שנסחבת על ידי סוס • הלילה האחרון בקייב הסובלת מהפגנות אנטי רוסיות והנחיתה בישראל • **פרק הסיום**

|| יוסי גיטלר ||

בית הקברות באוסטראה

נחנו בשיאו של מסע 'בהיכלי החסידות', עושים את דרכנו מערש החסידות מעז'יבוז' לעיר עם קונוטציה קצת פחות חסידית. אוסטראה. זו תהיה הפעם הראשונה והאחרונה שנפקוד במהלך המסע גם את מקום מנוחתם כבוד של גדולי ישראל ומאורי האומה שלא נמנו על עדת החסידים דייקא.

מגדולי מפרשי התלמוד מקרב האחרונים הוא רבינו המהרש"א, הגה"ק רבי שמואל אליעזר הלוי איידלס זיע"א, הטמון בבית העלמין העתיק שבעיירה אוסטראה. באותה חלקת אדמה נמצא גם ציונו הקדוש של מי שמכונה בעגה החסידית "רבי ייבי" הלא הוא הרה"ק רבי יעקב יוסף מאוסטראה זיע"א, שחיבורו על התורה והמועדים ננקב בראשי התיבות של שמו הפרטי 'יעקב 'יוסף.

הדרך ארוכה. הנופים שגרתיים. יש כאן משהו שהוא לא יאמן. בערב חג הסוכות האחרון פרסמתי בבמה זו רשמים מנסיעה עם אליהו גינת, קטר חרדי ב'רכבת ישראל', בנסיעה שעשתה את דרכה מבאר שבע שבנגב לבני ברק שבגוש דן. המהירות בה התחלפו המראות לצדי הדרך הייתה יותר ממדהימה. גינת הסב את תשומת לבנו, שלי ושל נציג הדוברות שהצטרף אלינו לנסיעה, לעובדה המרתקת שכמעט כל עשרים דקות מתחלף הנוף. מחול מדברי לשדות פורחים, מגאיות עמוקות לערים צפופות.

נזכרנו במאמר חז"ל שארץ ישראל נקראת 'ארץ הצבי', ובמה שהמליצו על כך קדמונים שכמו עורו של הצבי שנמתח ומתכווץ כך גם ארץ ישראל אחרי החורבן התכווצה מגודלה המקורי ועתידה להימתח בחזרה עם בוא גואל. אולם כעת היא צפודה וקטנה כפי שניתן לראות. כאשר מסתובבים בארצות העמים, במקרה זה אוקראינה, ורואים את יערות העד, השטחים המוריקים שלא נגמרים, מבינים יותר את משמעות האמרה.

מלחכים את עפר קברו

לא רק קברו של המהרש"א שוכן באוסטראה. גם בית מדרשו, שם עשה את תפילותיו והגה בתורה הקדושה במסירות נפש כמתואר בספרי תולדותיו, עד כדי שקשר את שערו בחבלים לתקרה כדי שאם תתפוס אותו תנומה יתעורר מיד, ניצב בגבהו בקרבת מקום לבית העלמין. ייחודיות יש לו לבית מדרש זה, באשר הוא מהיחידים בעולם שחלה עליו קדושת בית הכנסת במלוא מובן המילה. מה שאוסר על שיחה בטלה בין כתליו וכמובן אכילה ושתיה וכל יתר הדברים הנהוגים בבתי מדרשות אחרים, אפילו לימוד תורה נאסר. המקום מוקדש רק לעבודת התפילה. את רשמי הסיור בהיכלו נעביר בהמשך הכתבה, כעת נתמקד בבית העלמין רוחש העלים של אוסטראה.

ציון קדשו של רבי ייבי

רוחש עלים אמרנו והתכוונו לכל מילה. קרקעית בית הקברות עטויה באיזה חצי מטר גובה של עלים צהובים ורחבים. נשירה ממאות העצים המסוככים על המצבות. שערי ברזל ענקיים מתחת לקימורי בטון מקבלים את פני הבאים. הערב יורד ואפלה משתלטת על השבילים הישנים. הולכים והולכים עד שכמעט ונתקלים בחומת הבטון שמקיפה את בית החיים, שם – בקצה בית הקברות – ממוקם האהל שעל ציון קדשו של רבינו המהרש"א, על הדרך חולפים על פני מצבת הקודש של רבי ייבי זצוק"ל. בדרך חזור נתעכב אצלו.

בית לבנים אדמדמות וכיפה עגולה לגגו. גם כאן לא טמנו באגודת אהלי צדיקים את ידיהם בצלחת. שלט שחור ומרשים על הקיר מבשר את "סיפורו של מקום" וכך נכתב בו: "רבינו שמואל אליעזר הלוי איידלס המהרש"א, נפטר בשנת ה'שצ"ב ומנוחתו כבוד כאן בבית הקברות היהודי בעיר אוסטראה בה כיהן כרב העיר. בשנת ה'תש"ל" הם ממשיכים לגולל "השלטונות הקומוניסטיים עקרו את כל המצבות שעמדו בבית הקברות היהודי בכדי לבנות במקום פארק שעשועים, ראש העיר דאז נתן הוראה לשבור את מצבתו הקדושה של המהרש"א לרסיסים ואת שאר המצבות הניחו במרתפי הצבא.

"בשנת ה'תשד"מ הקים יו"ר האגודה הרב ישראל מאיר גבאי במסירות נפש של ממש מצבה מעל קברו של המהרש"א, במהלך השנים שברו המקומיים את המצבה מספר פעמים עד שהאגודה הקימה סביבה סורגים על מנת שלא יפגעו בה שוב. "לאחר מספר שנים של פעילות נמרצת החזירה העירייה את המצבות לשטח בית הקברות, והכירה במקום כאתר קדוש ליהודים. אגודת אהלי צדיקים נטלה על עצמה לטפל לסדר ולשפץ את קברי הצדיקים כראוי, כמו"כ הקימה האגודה אהל מפואר מעל ציון המהרש"א הקדוש זיע"א".

בלי קורטוב של חסידות אי אפשר. בשלט מופיע ציטוט מהבעל שם טוב. "מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע התבטא פעם: אם היו העולם יודעים גודל קדושתו של המהרש"א היו מלחכים בלשונם את העפר שעל קברו (שארית ישראל שער ההתקשרות שער א' דרוש ו')" חותמים ב'גדר אבות' את תולדותיה של מצבה.

על המצבה עצמה נכתב כנוסח הזה: "אבן פינה הוקם והוכן מחדש ע"י החבורה קדישא דפה קהילתנו קהלא קדישא יום א' וי"ו תמוז שנת תי"ו רי"ש יו"ד אל"ף, א-ו-ת ת-ו-ר-ה, לכבוד ולתפארת אלופנו מורנו ורבינו רב הרבנים גאון הגאונים אור ישראל וקדושו שמו הקדוש והטהור הלך מסוף העולם ועד סופו צדיק יסוד עולם רבינו מהרש"א זצוקלל"ה". באגודת אהלי צדיקים ציינו את מקור הנוסח: "נוסח זה נכתב מעברה השני של המצבה בשנת תרי"א ע"י הרב הגאון רבי יעקב רפפורט ז"ל רב העיר אוסטראה. שופץ מחדש בשנת תשע"ג".

על חלקה הקדמי והשטוח של המצבה נכתבו דברים אחרים: "ה' ימים חודש כסלו שנת שצ"ב לפ"ק פה נגנז ונאסף איש קדוש תגא דמלכא הוא נגר ובר נגר מופת הדור הצניף הטהור הרב המופלג בחכמה בענווה וביראה ושמעו יצא ממזרח שמש עד מבואו האיר כל חכמי ישראל בחיבורו הגדול שחידש בפלפולו ובחריפותו על גמרא פירש רש"י ותוספות הגאון נ"י פ"ה מו"ה שמואל אליעזר במוהר"ר יהודה הלוי זצללה"ה ונתבקש בישיבה של מעלה ומת במיתת נשיקה ועלה השמימה והיתה מנוחתו כבוד במוצאי מנוחה ונאסף ביום א' חמשה ימים לחדש כסליו בשנת שצ"ב לפ"ק. ת'נ'צ'ב'ה'". עד כאן.

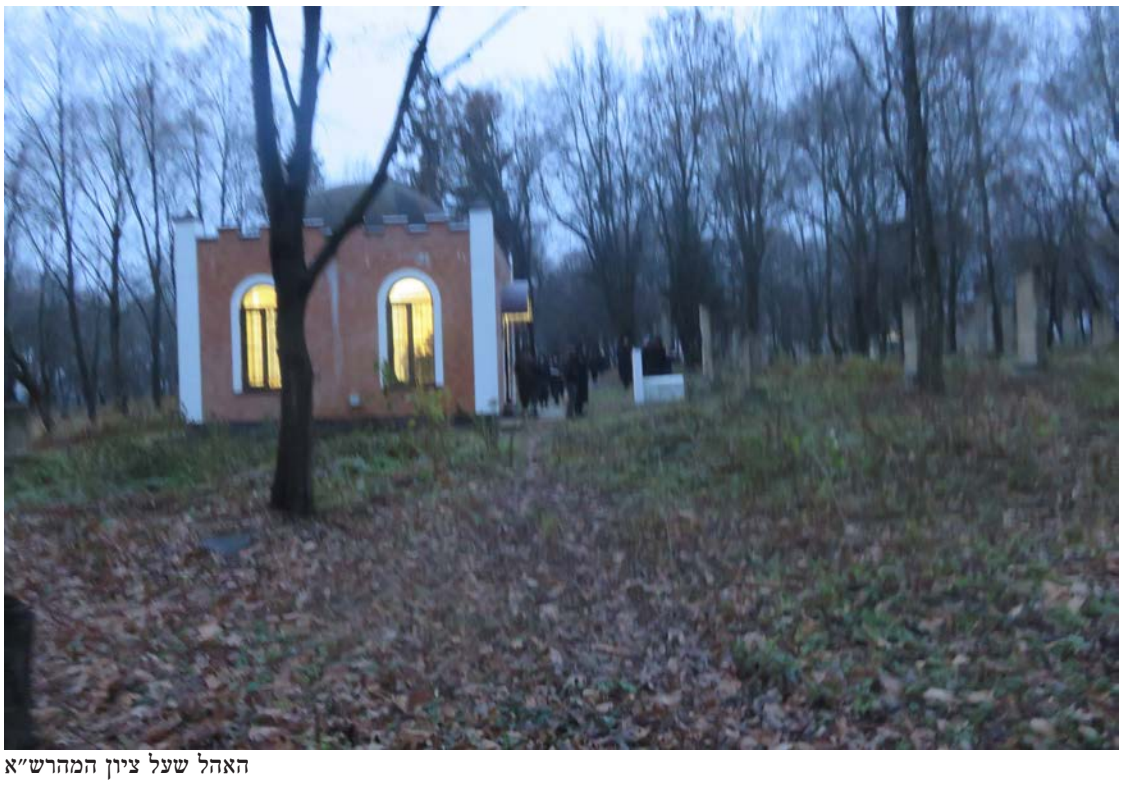
האהל שעל ציון המהרש"א

נוחיות בשומקום

המקום מאובזר קצת יותר מיתר אהלי הצדיקים שנתקלתי עד עתה. אולי אודות לקופת הצדקה הכתומה והגדולה המעוצבת בצורה משונה משהו שמכניסה יותר משאבים לניהול המקום. בפינת החדר תיבת עץ עתיקה עליה נכתב 'קוויטל'ך' ומעליה כוס זכוכית גבוהה במיוחד בתוכה נר תמיד דולק. בזויות ספסלי עץ מחוטבים.

דיברנו עד עכשיו על המהרש"א, אבל מפרש נוסף על הש"ס קבור באותו בית עלמין. "הרים המצנפת והסיר העטרה בחודש השני בעשרה שנת תק"ן לפ"ק כבוד אדונינו מורינו ורבינו מאור הגולה הגאון המפורסם מופת הדור החריף ודרשן הגדול בוצינא קדישא איש אלוקים עניו וסופר באמרי שפר והניח ברכה לדור דורים בעשות ספרים ספר אור עולם ושאר ספרים כבוד רבינו מאיר בהגאון מו"ה צבי הירש זצ"ל מרגליות אב"ד ור"מ דגליל לבוב ופה ק"ק אוסטראה והגליל"

זהו נוסח מצבת הגה"ק בעל ה'מאיר נתיבים' ועוד ספרים הטמון באותה חלקת אדמה.

מדשדשים בעלווה הסמיכה וכמו שהבטחנו חזרנו לציונו של אחד ממאורי החסידות הגה"ק רבי יעקב יוסף מאוסטראה זיע"א, הידוע בחיבורו על התורה והמועדים הקרוי 'רב ייבי'. קברו נמצא בחלקו הראשון של בית העלמין, אולם בניגוד למהרש"א, שאהלו סמוך לשביל הכבוש שנסלל במרכז בית הקברות, הרי שלציונו של רבי ייבי צריכים לרמוס מאות עלי שלכת חומים.

יצאנו החוצה בחזרה לאוטובוס. כמה עשרות מטרים משערי בית העלמין ניצב לו על הקרקע מבנה חריג. תקוע כמו משום מקום, ללא כל הקשר, אתה נתקל בתא שירותים, לא אחד אלא שניים – לגברים ולנשים. הכיתוב בעברית. איך עדיין לא פגעה בו יד זדים לא ברור. אבל המציאות עולה על כל דמיון וכך מתנוסס לו לתפארה מבנה הנוחיות במרכזו של כפר אוקראיני בא בימים.

ממעמקים קראתיך ה'

עדיין לא סיימנו עם אוסטראה. כפי שפתחנו, לא רק קברו של המהרש"א נמצא בה אלא גם בית מדרשו. מבחוץ המבנה לא שונה מכל בית כנסת אחר שאתם מכירים. אפילו מרשים יותר. מבנה גבוה מקומר עם כתרים בגגו. הכניסה לביהמ"ד דורשת ירידה במדרגות צרות וחדות לקיים מה שנאמר 'ממעמקים קראתיך ה'. דלתות עץ עתיקות מוסטות לצדדים וחושפות היכל ענק שנמצא בשיאם של שיפוצים. פיגומים רחבי גרם, קערות מלט סולם רב שליבות וכלי חפירה ועבודה רבים ממלאים את החלל. בחלק הקדמי נראים כבר תוצאות השיפוץ. העמודים זכו למתיחת פנים ועיצובי גבס נאים. בכל כתלי ההיכל חפורים כוכים שמזכירות מערות קבורה. ממש במזרח מתוחים יריעות בד עליהם תמונות של בית המדרש בהדרו מן העבר ובהדמיה לעתיד.

"בית הכנסת העתיק מהרש"א" מכריז שלט ההסבר "בית הכנסת הוקם לפני 420 שנה" הוא פותח "הינו מקום קדוש ואתר מתוייר ומבוקש במיוחד בשל הרקע ההיסטורי העשיר שלו ולא מעט סיפורים ואגדות נקשרו בבית כנסת זה. לפי המסורת במקום זה כתב המהרש"א את חיבורו הידוע והמוכר על הש"ס ובפי גדולי החסידות הוא נחשב בשל כך למקום המסוגל לתפילה ולישועות.

"בית כנסת זה מתייחד גם בהיותו אחד מבתי הכנסת היחידים בעולם שיש בהם מבחינה הלכתית 'קדושת בית הכנסת', ללא היתר ללמוד או לסעוד בהם. בזמן המלחמה הרוסית-פולנית בשנת תקנ"ב כשהגיע הצבא הרוסי לפאתי אוסטראה התבצרו בתוככי בית הכנסת מאות מיהודי המקום במשך יומיים. ביום השני לשהותם שם חדר פגז לבית הכנסת ובאורח נס לא התפוצץ, לזכר הנס תלו את הפגז בשרשרת ליד הקיר הדרומי בהיכל התפילה" מסיים כותב הלוח. אם חשקה נפשכם לראות גם אתם את הפגז הניסי, הרי שגם לכך יש מענה: "כיום ניתן לראות את הפגז במוזיאון של העיר אוסטראה" נכתב.

בשלט אחר של האגודה של הרב גבאי, מרחיבים יותר בייחודיות המקום: "קדושתו גדולה כפי המקובל בפי תושבי אוסטראה שבתוכו ישב המהרש"א וחיבר את חיבורו הגדול והקדוש על הש"ס שהבעל שם טוב העיד על חיבור זה שנכתב ברוח הקודש. לפיכך נחשב המקום כמקום ששורה בו קדושה גדולה וידוע שהיו צדיקים שהיו שוהים במקום ומנשקים את הקירות, ובמקום שהתפללו אבותיו אפשר לפעול ישועות גדולות (מדרש רבה). וכן מקובל שהיה לו שערות ארוכות שהיה קושר אותם לתקרה שלא יירדם בשעת לימודו.

"יש לציין" מוסיפים שם "שבית המהרש"א היה פתוח לכל עני והיה חקוק על משקוף פתח ביתו "בחוץ לא ילין גר דלתי לאורח אפתח" (איוב לא לב).

"סיפור מיוחד על הקמת בית כנסת זה ע"י המהרש"א סופר ע"י הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א שראה בפנקס הקהילה באוסטראה ושילם על זה זהוב בשביל לקוראו וע"י סיפור זה המשיך ישועה לבתו שרה ע"ה והקימה מחולייה והמליץ הפסוק "מגדיל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו", שכאשר בנו את בית הכנסת היו צריכים כסף רב לבנותו וע"כ עשו הנחת אבן הפינה בקהל רב והכריזו למכור את הנחת אבן הפינה עד שגביר אחד קנה את זה בשק מלא זהובים ואח"כ כיבד את מהרש"א שהוא יניח את האבן ואמר לו מהרש"א שיבקש ממנו דבר עבור זה וביקש שיהיה לו בן כמו מהרש"א וענה לו מהרש"א שזה קשה מאוד ויבקש משהו אחר אבל הנדיב התעקש, אזי אמר לו מהרש"א כשתהר אשתך תמות אתה וכשתלד תמות היא גם כן, ואני יקבל את הילד ואגדלו אצלי וכן הווה והיה נסתר מאוד ולפני פטירת מהרש"א ציווה שהוא ימלא את מקומו וכן היה. ומנהגו היה שלא לצאת לשום לוויה אפילו לחשובי העיר והיה קשה בעיני הקהל והוכיחו אותו ואמר להשמש שכאשר יהיה לוויה יקרא לו ואז הגיע להלוויה והסיר הטלית מעל הנפטר וראו איך שהוא לא נמצא כי חטפו אותו החיצוניים. ואמר להם אם כך החשובים שלכם איך אתם רוצים שאלך ללוותם, ומאז הכירו את גדלותו שראוי

"קדושתו גדולה כפי המקובל בפי תושבי אוסטראה שבתוכו ישב המהרש"א וחיבר את חיבורו הגדול והקדוש על הש"ס שהבעל שם טוב העיד על חיבור זה שנכתב ברוח הקודש. לפיכך נחשב המקום כמקום ששורה בו קדושה גדולה וידוע שהיו צדיקים שהיו שוהים במקום ומנשקים את הקירות

ישראל ממעוף הציפור

אוקראינה המושלגת ממעוף הציפור

למלא את מקום מהרש"א" עד כאן הסיפור המדהים שנקשר בבית הכנסת בצלו אנו עומדים.

רגע לפני שעלינו לרכבים שיסיעו אותנו לאניפולי לקראת י"ט כסלו, מסב אחד המשתתפים במסע את תשומת לבנו לחנות אלקטרוניקה סמוכה. המחירים שם נמוכים בעשרות אחוזים בהשוואה לארץ. אחרי שנכנסנו התברר שהוא צדק. ההסתערות בעיצומה. רמקולים ואוזניות פלאפונים ואביזרי מחשב. הנוסעים הצטיידו מכף רגל ועד ראש בכל מה שרק יכלו, חלקם גם לקחו קצת למכור בארץ אולי. כשוך המהומה נרדמנו בנסיעה הארוכה והלילית לציונו של המגיד הגדול, הנהר היוצא מעדן, רבי דוב בער ממעזריטש זיע"א, שהלילה, חג הגאולה י"ט כסלו, חל יומא דהילולא קדישא דילה.

רובצים בתוך גבעולי חציר מריחים, מאזינים לפרסות השועטות על האספלט הרטוב ומבחינים באורות בית העלמין הזוהרות למרחקים. צליפה אחרונה וחריקת עצירה. הסוס נעמד. יורדים בזהירות ונכנסים למתחם בית העלמין. שלטי 'ברוכים הבאים' מקדמים את פנינו ומסגרת פלסטיק מספרת לנו שהשיפוצים כולם הם "תרומת הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א וחסידיו בעולם לזכות הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א".

'הבית הלבן' הייתי קורא לו. מבהיק בלבנו על רקע הרקיע השחור. אהל ציונו של הנהר היוצא מעדן זיע"א. יום ההילולא. לפני שנמשיך הנה הסבר קצר על טעם כינויו הרווח של רבינו המגיד ממעזריטש זיע"א "נהר היוצא מעדן". האמרה מבוססת על הפסוק בפרשת בראשית "ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן משם יפרד והיה לארבעה ראשים". קדמוני החסידות ביארו פסוק זה כמין חומר על תולדות העברת שרביט הנהגת עולם החסידות. "עדן" הוא מרן אור שבעת הימים רבינו הבעל שם טוב זיע"א, "נהר" הוא תלמידו המובהק ממשיך דרכו וממלא מקומו רבינו דוב בער ממעזריטש זיע"א, "ארבעה ראשים" שנפרדו אחר פטירתו הם ארבעת תלמידיו הגדולים והידועים: הרה"ק ה'אוהב ישראל' מאפטא זיע"א, הרה"ק רבי יעקב יצחק החוזה מלובלין זיע"א, הרה"ק רב מנחם מנדל מרימנוב זיע"א והרה"ק רבי ישראל המגיד מקוז'ניץ זיע"א.

אחרי שירדנו לעומק המושג "נהר" נמשיך לתוככי אולם ציונו הקדוש והטהור בשיאו של ליל ההילולא. שתי דרישות הציב המגיד לבאי שערו אחרי מותו. הראשונה היא היטהרות במקווה והשנייה להסיר המנעלים. כך מובאים הדברים בכתובים מפי תלמידיו. מובן מאליו שבסמוך לאהל המפואר שעל קברו הושק גם מקווה טהרה מהודר ומחומם כראוי. מיהרנו אליו כדי להספיק טבילה כדת וכדין כדי לקיים רצון

סוס ורוכבו

מחשכת הליל מציצים צמד סוסים. הדרך מתחנת העצירה לבית הקברות באניפולי, מקום מנוחתו כבוד של הנהר היוצא מעדן רבינו המגיד הגדול רבי דב בער ממעזריטש זיע"א, אינה מתאפשרת ברכב ממונע והבוץ הטובעני מונע הליכה רגלית. הפתרון שנמצא היה לחזור מאות שנים אחורה ולהסתייע בשירותיהם הטובים של העגלונים הצולפים בשוטים על גוו הסוסים. חשכה עבותה אופפת את היקום, בקושי אפשר לראות מה קורה חצי מטר ממך. צהלות הסוסים נשמעות למרחוק. נושאות את הקבוצה התורנית שהצליחה להצטופף על גבי העגלה. בסוף מגיע גם תורי.

הסוס פורץ מהאפלה באניפולי

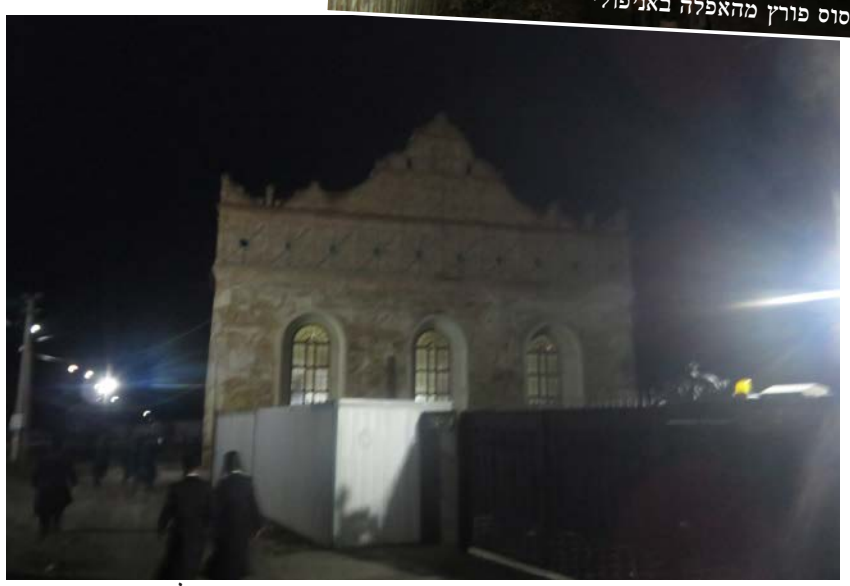
אהל המגיד ממעזריטש

ביהכ"נ של המהרש"א

מחשכת הליל מציצים צמד סוסים. הדרך מתחנת העצירה לבית הקברות באניפולי, מקום מנוחתו כבוד של הנהר היוצא מעדן רבינו המגיד הגדול רבי דב בער ממעזריטש זיע"א, אינה מתאפשרת ברכב ממונע והבוץ הטובעני מונע הליכה רגלית. הפתרון שנמצא היה לחזור מאות שנים אחורה ולהסתייע בשירותיהם הטובים של העגלונים הצולפים בשוטים על גוו הסוסים.

מחליפים קולקציה בעמודי שלמה

עד 70% הנחה

ריצוף מלוטש 80X80 ב-49 ש"ח

ארונות אמבטיה החל מ-499 ש"ח

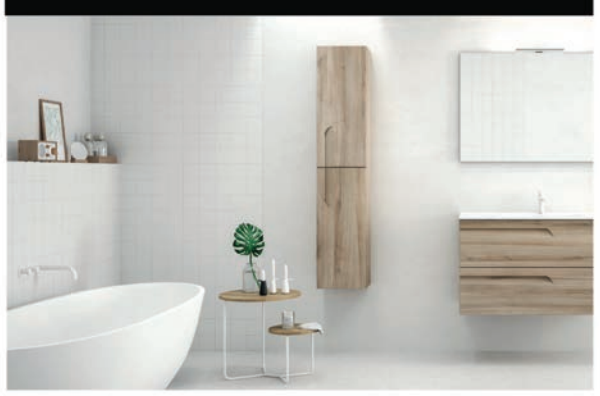

מגוון מקלחונים החל מ-499 ש"ח

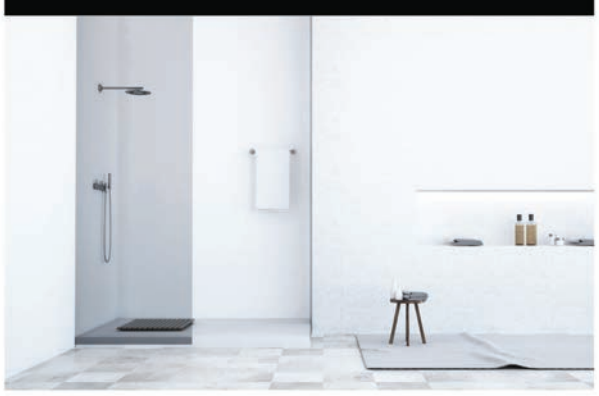

לתיאום פגישת ייעוץ ועיצוב ללא כל התחייבות חייגו - 08-9180935

רשת שומרת שבת

ריצופים | חיפויים | פרקטים | שיש | אבן | ארונות אמבט | מקלחונים | ברזים | כלים סניטריים | אבזרי אמבט | תעלות ניקוז

בני ברק
לח"י 17
08-9180910

חיפה
שד' ההסתדרות 32
08-9180946

רמלה
היצירה 10
08-9180921

בילו
המלך חסן השני 6
08-9180940

ראשל"צ
בן צבי 29, רמת אליהו
08-9180919

עמודי שלמה
כשחלום ומחיר נפגשים...

WWW.AMDS.CO.IL

חפשו אותנו -

***6960**

*החברה רשאית לשנות או לבטל את המבצע בכל עת ללא הודעה מוקדמת, המבצע בתוקף עד 31.2.19 או עד גמר המלאי, התמונות להמחשה בלבד, ט.ל.ח

ביהכ"נ מבפנים

צדיק לפני ההשתטחות על ציונו הקדוש.

השבת שהתפספסה

בסעודת ההילולא שנערכה לאחר מכן בקרבת מקום, סיפר ריש מתיבתא ד'עוז והדר' הגרמ"מ פומרנץ, העומד בראש המסע, מה שסיפר לו רב הכותל והמקומות הקדושים הגר"ש רבינוביץ, אותה פגש כזכור בסעודת ההילולא לרבי ברוך ממעזיבוז בחדר האוכל הסמוך לציון אור שבעת הימים במעזיבוז. הגר"ש רבינוביץ הזכיר נשכחות ממקרה שאירע לפני שנים רבות, עוד קודם הוסדרו ציוני הקודש שבאוקראינה עם דרכי הגישה והכנסות האורחים שעל ידם. קבוצה בראשות הרב רבינוביץ הגיעה לשבות בי"ט כסלו שחל להיות בשבת, בעיירה אניפולי, סמוך ונראה לציון בעל ההילולא המגיד הגדול זיע"א.

כאמור, הימים היו טרום עידן הפיתוח של אותם אתרי קודש, והחבורה מצאה את מקום לינה וסעודה בבית אחד המקומיים, שתמורת סכום כסף נאות פינו את ביתם למשך השבת. המפתח של הציון הקדוש היה ברשותה של אחת מתושבות המקום והיא הביאה להם את זה בערב שבת, לתפילת המנחה וקבלת שבת. ביום שישי עוד הספיקו בני החבורה לטבול במקווה קודם בואם לאניפולי, שבאותם ימים כמובן לא היה בה או בעיבורה זכר למקווה טהרה.

התפנית אירעה בשבת בבוקר. המפתח לא נמצא. כל החיפושים העלו חרס והם נאלצו לעשות את תפילות השבת והסעודות בבית הנכרי בו שהו. את התסכול והאכזבה לא ניתן לשער. את כל ההכנות והטיסה והנסיעה כדי לשבות ולשהות על ציונו של המגיד ממעזריטש הלכו בתוהו. כך סיימו את השבת והתקפלו מהאזור. לאחר מעשה, שח הרב רבינוביץ, הבנו שרצונו של הצדיק שלא יעלו לקברו ללא טבילה במקווה דחתה את כל הרצונות והמאווים שלנו. רצון יראיו יעשה.

את סעודת ההילולא המדוברת ערכנו באחד הבתים ביישוב אניפולי. הקייטרינג הגיע לכאן מז'יטאמיר הזכורה מתחילת המסע. גם את הדרך לשם עשינו על גב הסוס ועגלה. העגלונים האוקראינים התבררו מאוחר יותר כסחטנים לא קטנים. כל דולר שהם הצליחו לגרד היה הפתיח לדולר הבא. היה מי שנכנעו והזינו את תאוות הכספים שלהם יותר ויותר. צריך לדעת איך עובדים עם החבר'ה האלו.

בית הקברות באוסטראה

הבאנו שלום עליכם

עושים את הדרך הארוכה לקייב. את הלילה העברנו במלון ממוצע בבירת אוקראינה. העברנו? למי שהיה זמן ללכת לישון. אני החלטתי לנצל את הלילה האחרון לשיטוט קל ברחובות קייב. היו מי שניסו להניא אותי מהרעיון, טענו שזה מסוכן. אז קר זה בהחלט היה מסוכן הרבה פחות.

כמה חברים היו שהחליטו בכל מחיר לספק כמה פקטים של סיגריות לארץ חמדת אבותינו. כל הלך עובר ושוב זכה לתשאול מקיף מהם היכן אפשר להשיג מן המוצר המכלה כליות ולב. אפילו ניידת משטרה גויסה למשימה. השוטרים לא ידעו מאיפה זה נופל עליהם. לאחר מעשה יתברר לי שאותו לילה היה סוער במיוחד בבירת אוקראינה. המתיחות בין רוסיה, ששבתה באותם ימים מספר מלחים אוקראיניים שלטענתה חצו את הגבול הימי לשטחה, לאוקראינה – הביאה את הנשיא פטרו פרושנקו להכריז על מצב חירום. את השעות של הלילה המדובר ניצלו פטריוטים אוקראיניים להפגין מול השגרירות הרוסית שבעירם.

בשורה התחתונה מצאנו את המקום. מרכול ענק שרק כדי לתאר את מה שהוא מכיל בקרבו נצטרך להקדיש פרק נפרד. אני, שמתנזר מכל מוצרי הטבק ההרסניים למיניהם, מצאתי כמה משחקים נחמדים לקנות לילדים שנותרו מאחור.

הבוקר עלה ורגע לפני שיצאתי את שדה התעופה, העפתי מבט לבית הכנסת השוכן בסמיכות למלון. מצאתי פנים מוכרות. שוב פגשתי את רב הכותל הגר"ש רבינוביץ, שעשה גם הוא את דרכו לשדה התעופה. בניגוד אליו אנחנו עשינו את תפילת שחרית בטרמינל ההמתנה לטיסות היוצאות.

כעבור שעתיים ומחצה, נחתנו, טיסת אל-על מקייב לתל-אביב, בנמל התעופה בן גוריון. חזרנו הביתה. תודה שהייתם איתנו.

בואו לחווית טיפוס מטורפת!

welcome to the iClimb experience

- מבחר עצום של קירות טיפוס לכל הרמות
- מגוון רחב של חוגים וקורסים לכל הגילאים
- מתאים לכל המשפחה מגיל 5 ומעלה
- מדריכים וציוד אבטחה במקום
- אין צורך בידע מוקדם
- אפשרות לטיפוס לילה בתאום מראש
- אפשרות לקבוצות ולקעמפים
- חדש! ניתן להזמין אירועים סגורים לשעות הבוקר
- חדש! שיעורים פרטיים, שיעורי מבואות וקורסי הובלה
- חדש! מכירת ציוד מקצועי לטיפוס וגלישה (סנפלינג)

בואו לחוויה בלתי נשכחת!

iClimb JERUSALEM

Sometimes Difficult Never Impossible

www.iclimb.co.il kirjerusalem@gmail.com 02-6482264 אצטדיון טדי, מרכז הספורט דוד איילון 1 י-ם

ואברהם עודנו עומד

עשור ללכתו של שליח הציבור הנאמן, ידם הארוכה של גדולי ישראל, שעמד בראש תנועת 'דגל התורה' מראשיתה ועד יום מותו, הרב אברהם רביץ ז"ל, חזרנו לפעילותו הציבורית בימים שקדמו לכהונתו בכנסת וסקרנו בקצרה את תולדות חייו • מה הייתה השקפתו של הרב רביץ על איך צריכה להיראות המדינה היהודית? מאמר שפרסם לפני שנים רבות שופך אור על דעתו המעניינת בסוגיה • אף כאן עומד ומשמש

|| יוסי גיטלר ||

צילומים: עמוס בן גרשם, משה מילנר, מגי איילון, זין קורן, אבי אוחיון, יעקב סער - לע"מ

שר שנים חלפו מאז אותו יום בו הלך לעולמו הח"כ החרדי הראשון שאפשר להמליץ עליו שהלווייתו יצאה ממשכן הכנסת. עד ליומו האחרון כמעט, עמד ושימש בנאמנה את שולחיו, גדולי ישראל שהקימו את תנועת 'דגל התורה' ושגרו אותו למשימות שמעבר לקווי האויב (הפוליטי) בגבעת רם בירושלים.

רב שכונת מונטיפיורי ואב"ד בית הדין הרבני בתל אביב, היה הגאון רבי אורייה לייב רביץ זצ"ל. בשנת תרצ"ד רבתה השמחה בביתו כאשר בן נולד לו למזל טוב ויקרא שמו בישראל אברהם. באותות יום נפתחה מסכת חיים שאיש לא היה יכול לשערה. אין ספק כי בליבו של האב המאושר לא נצנץ אפילו לא בדל מחשבה שיבוא יום והרך הנולד יכהן כמחוקק בפרלמנט של מדינת ישראל שתוקם בכלל רק בעוד עשור ומחצה.

בן יכבד אב. את ראשית דרכו עשה אברהם באותו שביל עליו צעד אביו. גלה למקום תורה, מקום שהתפללו בו אבותיו, בישיבת חברון הוותיקה, וכעבור י"ג שנים של יגיעה בתורה ועמל בהלכה זכה להתעטר בכתרה של תורה ולהיסמך לרבנות על ידי לא אחר מאשר אביו הגדול אב בית הדין.

רוחות המלחמה ביישוב היהודי שלפני הקמת המדינה ברקע השמועות על הזוועה המתחוללת לעם היהודי בתפוצות אירופה, הניעו רבים מהנוער הישראלי לקום ולעשות מעשה. רבים מהם הצטרפו ונטלו חלק במחתרות שפעלו להקשות על חיל המנדט הבריטי את חייו בארץ ישראל. חלק הארי התגייס לשורות 'ההגנה', הגוף ממנו התייסד ברבות הימים צבא ההגנה לישראל ובראשו עמדו מנהיגי תנועת מפא"י ומנהיגה היה ראש הממשלה הראשון מר דוד בן גוריון.

לצד ההגנה פעלו שני ארגוני מחתרת נוספים, קיצוניים זה מזה. האצ"ל, ארגון צבאי לאומי, בהנהגת מנחם בגין והלח"י, לוחמי חירות ישראל, בהנהגת אברהם שטרן שכינה עצמו 'יאיר'. הבולשת הבריטית השקיע המאמצים רבים באיתורו של שטרן, ואכן בסופם של החיפושים הוא אותר בדירת מסתור בתל אביב, שם נרצח בדם קר על ידי אחד השוטרים שהשתתפו במבצע לכידתו.

הזעם על רצח אברהם שטרן מילא אתת ישותו של רביץ הצעיר וכתגובה הולמת למעשה הנבזה פנה אברהם בן השלוש עשרה והצטרף לשורות הארגון הקיצוני ביותר שפעל באותם ימים בישראל. עם קום המדינה בשנת תש"ח, חבר אברהם רביץ לצה"ל ושירת בו שירות צבאי מלא.

שנותיה הראשונות של המדינה היו מלאים במכשולים לציבור שומרי התורה והמצוות שהתגוררו כאן או שעלו אליה מפזורות אירופה הדוויה. הנדבך המרכזי היה הניסיונות להעברתם על דת אבותיהם של רבבות עולי תימן, בדגש על ילדיהם הרכים שלא טעמו טעם חטא. בשנות התש"י והתש"כ הוקמו ביהדות החרדית התארגנויות שונות לקדם את פני הרעה ולנסות להציל ככל הניתן את הנפשות הרכות מיד חורשי רעתם הרוחנית.

אחד המוכרים שבהם היה "הפעילים" שמאחוריו עמדו ואת פעילותו גיבו מרנן ורבנן גדולי ישראל זצוק"ל של אותו דור. הרב אברהם רביץ היה אחד המרכזיים והדומיננטיים שבפעילי הארגון הבכירים ועל שמו רשומים נפשות רבות שניצלו על ידו מרדת שחת.

במסגרת תפקידיו ניהל רביץ את הישיבה התיכונית המקצועית "מרום ציון" שבקריית נוער בירושלים, כאשר בין תלמידיו נמנה היועמ"ש לממשלה לשעבר ושופט העליון כיום מני מזוז. שימש כריש מתיבתא במדרשית 'נעם' בפרדס חנה.

בשנות התש"ל שימש כאחד מראשי ישיבת 'אור שמח' לחוזרים בתשובה, שנוסדה באותו זמן בירושלים.

בפגישת סיעה עם ראש הממשלה יצחק רבין

מתל"י ל'דגל התורה'

מי שחושב שר' אברהם רביץ ז"ל הכיר את העולם הפוליטי דרך תנועת 'דגל התורה' אינו אלא טועה. 6 שנים לפני שהתבקש על ידי הגראמ"מ שך זצ"ל לעמוד בראשות רשימת 'עץ' שרצה לכנסת בבחירות 1988 הריץ רביץ את המפלגה הראשונה שלו, לא לכנסת אמנם אלא לעיריית ירושלים. שם הרשימה היה תל"י (תנועה למען ירושלים) ויחד עמו היו חברים בה הרב איקא ישראלי, מהבולטים בעולם התשובה וחבר קרוב של רביץ, וכן מנהל ת"ת 'המסורה' בירושלים הרב שמשון פוליקמן. הניסוי נחל כישלון כאשר קולות ספורים חסרו לכניסת חבר המועצה מטעמה למועצת העיר.

ר' אברהם לא התייאש מהדרך שלא האירה לו, בינתיים, פנים ושנה לאחר מכן, בבחירות הארציות של 1984, בחירות בהם הריצה לראשונה תנועת ש"ס, שזה עתה הוקמה, מפלגה פוליטית לכנסת. רביץ התגייס לסייע לה בכל עוזו ומרצו ונשא נאומים חוצבים בכינוסי בחירות של המפלגה הטרייה. עד כדי כך הגיע פועלו במסגרת תנועת ש"ס, שלקראת הבחירות שנערכו 4 שנים לאחר מכן, בשנת תשמ"ט, הועלתה האופציה לפיה רביץ ישובץ במיקום ריאלי ברשימת המפלגה לכנסת. אפשרות שלא מומשה כידוע.

מה שכן אירע באותם בחירות, היא מפלגה חרדית נוספת על ש"ס, שרצה במקביל לאגודת ישראל המיתולוגית. הכוונה היא לתנועת 'דגל התורה' שהוקמה באותה עת על ידי ראש הישיבה הגראמ"מ שך והסטייפלר זיע"א, כאשר הרב אברהם רביץ התבקש לעמוד בראשות התנועה כיו"ר 'דגל התורה', ולכהן כח"כ מטעמה. רביץ שובץ במקום הראשון ומיד אחריו, עמיתו ויורשו לעתיד בראשות התנועה, ח"כ ויו"ר ועדת הכספים כיום, משה גפני. אז ראש כולל צעיר בעיירה הדרומית אופקים.

עם איחוד המפלגות תחת רשימת הגג 'יהדות התורה והשבת', המשיך רביץ לשאת בתואר יו"ר 'דגל התורה', אם כי שובץ במקום השני ברשימה המאוחדת, אחרי נציג הסיעה המרכזית של אגודת ישראל שהמשיך להחזיק במקום הראשון.

בקצירת האומר ליקטנו את שלל תפקידיו הפרלמנטריים והמיניסטריאליים של הח"כ הדגלאי במשך כל שנותיו במשכן הכנסת הישראלית: בשנים 1990-1992 כיהן כסגן שר השיכון, בשנים 1996-1999 כיו"ר ועדת הכספים, ובתקופת הכנסת ה-15 כיהן כסגן יושב ראש הכנסת עד מינויו לתפקיד סגן שר ובשנים 2001-2003 כסגן שרת החינוך. בשנת 2005 מונה לסגן שר הרווחה בלי שר מעליו (שווה ערך למעמדו של יעקב ליצמן במשרד הבריאות).

בשנת תש"ס, עקב סיבוכי מחלת הסוכרת ממנה סבל, עבר השתלת כליה דיון הלכתי משעשע ומפעים התעורר בין ילדיו בשאלה למי תהיה הזכות לתרום את הכליה עבור אבא. בסופו של דבר הפילו גורל והבן הבכור משה, ר"מ בישיבת נהורא, זכה. בעקבות אירועים אלה הוציא רביץ בהוצאה עצמית ספרון בשם "כליות יועצות: משא ומתן בחיוב הצלת נפשות בגדרי הזכייה במצווה זו ובדברים המסתעפים ממנה".

בתחילת חורף תשס"ט, לקראת הבחירות לכנסת ה-18 הודיע על כוונתו לפרוש מהחיים הפוליטיים ולא להתמודד בבחירות לכנסת במסגרת "יהדות התורה". חודשיים לאחר מכן, מעט אחרי הבחירות כשהוא בן 75 הלך לעולמו ונקבר בהלוויה רבת משתתפים בראשות מרנן ורבנן גדולי ומאורי ישראל, בהר המנוחות בירושלים.

אב ידעך מנוער

בחלק זה של הכתבה נקדיש מקום למאבקי דת ומדינה של הרב רביץ ז"ל, דווקא בשנים שקדמו לפעילותו הציבורית הרשמית במסגרת 'דגל התורה' ו'יהדות התורה והשבת'. את המקבץ דלהלן ריכז בשעתו באחד ממוספי החג של 'קו עיתונות' יעקב פלדמן, ואנו מביאים את הדברים כפי שנכתבו בשעתו.

מאז ימי ראשית המדינה ועד היום מתנהלים מאבקים על צביונה של השבת. ברבים מהם היה הרב אברהם רביץ זצ"ל שותף ותמיד בדרכו שלו, למצוא את הדרך הנכונה, היעילה על פי דעת תורה להשיג את המטרה – למנוע ככל האפשר חילולי שבת בפרהסיה, ולהגדיל שם שמים.

כאשר תוכננה הקמת האצטדיון בשכונת מלחה בירושלים, התארגנו כמה עסקנים כדי למנוע את הקמתו. לטענתם הוא יפגע בשכונת בית וגן הסמוכה, בשבתות יגיעו רכבים לבית וגן, וצעקות האוהדים שיגיעו עד השכונה החרדית יפגמו קשות באווירת השבת. נאספו חתימות רבות מתושבי השכונה על התנגדותם להקמת האצטדיון.

באותם ימים היה לר' אברהם קשר טוב מאד עם ראשי הבד"ץ, הוא הציע להם לנסות לבוא בדברים עם ראשי העירייה, וקיבל מהם אור ירוק להיפגש עם ראשי העירייה

עם הנשיא קצב

בחתימת הסכם קואליציוני

UNIVERSITY OF HAIFA

תואר שני של אונ' חיפה

טיפול באמנויות מגמת פסיכודרמה

בא להיות חלק מקבוצת המטפלים החרדים הראשונים,
שיהיו הקבוצה הפותחת, המובילה והבלעדית בתחום
הפסיכודרמה לגברים במגזר החרדי כולו!

יום לימודים + יום הכשרה מעשית

שכר לימוד אוניברסיטאי

מלגות משתלמות לזכאים!

הזמנה

לערב הפתוח

שיתקיים אי"ה ביום ראשון כ"א שבט (27.1) בשעה 18:00

ההשתתפות מותנית ברישום מראש

קמפוס ראשי:
רח' יהושע בן נון 2, ב"ב

קמפוס קונקורד:
רח' בר-כוכבא 21, ב"ב

www.mivchar.org.il

לפרטים והרשמה:
03-5785030

אם כבר תואר...
תואר אוניברסיטאי במבחר
יתרון בקבלה לעבודה!

מסגרת לימודים חרדית לאורך כל הדרך!

מבחר
מכללת בני ברק האקדמית

Gilizi

הטיב

עכשיו!

גרעיני אבטיח מספר 1 בעיר!

ממלכה של פיצוחים, קטניות,
פירות יבשים ותבלינים

יריד ט"ו בשבט ענק בקליית הטיב

משמש

אננס בטעמים

חמוציות

שקד טבעי

בהשגחת הבד"ץ ירושלים של העדה החרדית

רח' הירדן 30 ב"ב 03-5273326 | רח' ז'בוטינסקי 118 ב"ב 03-6497363 |
רח' כהנמן 102 ב"ב 03-6438273 | רח' ז'בוטינסקי 176 ב"ב 03-5571197 |
ר' עקיבא 67 ב"ב 03-9423991 החנויות פתוחות במוצאי שבת

בשיחה עם דדי צוקר ממרצ

בשמם, ולנסות להגיע להבנות.

"חרדים, נבדוק את נושא האצטדיון בהגינות" כך נאמר בכותרת של אחד העיתונים מהימים ההם, בעקבות השיחות שקיים עם אנשי עיריית ירושלים.

למרות שהיה זה צעד חכם ומבורך, לא מצא חן הדבר בעיני אותם עסקנים שהעדיפו את דרך המחאה הפומבית שאותה הובילו הם בעצמם, ובהתעלם מהסיכוי הטוב שהיה לצעד של רביץ לשרת את מטרתם המוצהרת שלהם עצמם.

מה עשו? השתמשו בכלי נשק המאוד לא מתקדם ששמו פשקווילים. במילים חריפות השמיצו אותו על כך שהוא פועל על דעת עצמו, ומנסה כביכול לחבל במאמצים למניעת האצטדיון.

אנשים שהכירו את הנושא מקרוב, פנו לבד"ץ שיוציאו מכתב תמיכה ברב רביץ ובמהלכיו, ויפרסמו הכרזה שהכל נעשה על דעת הבד"ץ של העדה החרדית.

בעדה החרדית כבר הכינו מודעות: "אנו הח"מ וכו' מאשרים שכל המהלכים שנעשו על ידי הרב אברהם רביץ שליט"א נעשו על דעת הבד"ץ, ואנו נותנים לו גיבוי מלא". המודעות כבר היו מוכנות להדבקה, אלא שאז חזר לארץ מזכ"ל העדה החרדית, הרב יוסף שיינברגר זצ"ל, שהיה אדם נבון מאד ומומחה בפוליטיקה פנים חרדית. הוא קרא את המודעה הזו ונזף במנסחי המודעה הזו "אתם לא מבינים שבאופן כזה, אנו העדה החרדית נוצג ברחוב כאילו אנחנו הפשרנים והמה הקנאים? היו לא תהיה". הנ"ל הורה לגנוז את המודעות הללו, והכין במקומן מודעה קצת יותר מתוחכמת שגם תיתן לר' אברהם גיבוי מלא, וגם תוכיח שהבד"ץ כתמיד הם הקנאים, ולא להיפך.

הנה נוסח המודעה:

תחת שלוש רגזה הארץ: "על רדיפות הדת הנוראות על ידי בית המשפט; על חילולי השבת ליד חיפה; על אצטדיון שזוממים להקים בירושלים. עצרת מחאה רבתי תהיה בימים הקרובים על גזירות הדת הנוראות הללו בהשתתפות מרנן חברי בית הדין של העדה החרדית ובהשתפות שלומי אמוני ישראל דברי חיזוק ממרנן שליט"א. דבר העצרת בעברית על ידי הרב אברהם רביץ שליט"א

על החתום – בד"ץ העדה החרדית".

המודעה הודבקה בהדבקה רוויה ברחובות ירושלים למבוכתם הרבה של מפרסמי הפשקווילים.

קידוש השם בגופו

בשנותיו האחרונות, התנהל המאבק המפורסם על שמירת השבת בכביש בר אילן. הרב רביץ ניצל את מעמדו הציבורי כח"כ ויו"ר ועדת הכספים לטובת העניין, וניסה לקדם הידברות עם הגורמים האחראים על כך. כאשר המאבק החריף, החליט שעליו לעשות מעשה שישפיע על דעת הקהל הציבורית, ולמרות מצב בריאותו הקשה, גמל בליבו להגיע בעצמו לזירת ההפגנות כדי להציג בפומבי את גודל הזעקה למען קדושת השבת, ולהוכיח עד כמה הנסיעה בשבת בבר אילן פוגעת בציבור שומרי השבת.

לשם כך התאכסן בקרבת מקום במשך השבת, ובצהרי יום השבת יצא עם ההמונים לרחוב בר אילן וצעד הלוך ושוב, לפתע החלו המהומות. הוא הבחין במפקד המחוז שעומד עם מגפון ומלהיט את הרוחות, כשהוא נותן פקודות למג"בניקים. הרב רביץ ניגש אליו, חסם אותו בגופו וצעק: "עוכר ישראל". ליבו לא עמד לו, ולאחר הזעקה התמוטט ואיבד את ההכרה.

השתתפותו באותה שבת במחאה היתה רק צעד אחד בדרך הארוכה שעשו רבים, והובילה בסופו של דבר לסגירת הכביש.

אך קידוש השם שזכה לעשות בגופו ממש היה ניצחונו הפרטי ולזכותו.

המאבק במיסיון

הרב רביץ היה שותף גם בשלוחה למאבק במיסיון של 'הפעילים', הוא סייע בתכנון מבצעים, בהכוונה, בגיוס כספים בחו"ל ובהרמת קול זעקה גדולה ומרה בהפגנות המחאה.

היחידה למאבק במיסיון היתה מיחידות העילית של ה'פעילים', פעולות כבירות נרשמו לזכותם בדפי ההיסטוריה של הארגון, כאשר החרדה לגורל ילדי ישראל היא זו שנתנה להם את האומץ והתושייה לחולל פעולות מבצעיות מורכבות ביותר, מול גורם זר וקוטל נפשות.

המיסיון, כידוע, פעל בארץ בצורה סמויה ובמסווה של איגודים וארגונים שונים, והצורך הראשוני היה לזהות את הסכנה ולחשוף את מי ואת מה שעומד מאחורי פעולות אלו, שהיו כלפי חוץ מאד תמימות.

היה זה לעיתים מאבק נועז ביותר מול גורם אכזרי וציני, שפעל במסווה של רחמים. המיסיון הציע למשפחות מצוקה פיתויים שונים אם ישלחו אליהם את ילדיהם, כמובן בלי לחשוף את זהותם האמיתית.

חברי 'הפעילים' פעלו לאתר את אותם מוקדי פעולה, להתריע, ואף להוציא את הילדים שכבר נלכדו ברשתם. כל זאת כמובן, בברכתם והדרכתם הצמודה של גדולי הדור, שהיו מעורבים מאד ב'פעילים', ביניהם החזון איש, הרב

הרב רביץ היה שותף גם בשלוחה למאבק במיסיון של 'הפעילים', הוא סייע בתכנון מבצעים, בהכוונה, בגיוס כספים בחו"ל ובהרמת קול זעקה גדולה ומרה בהפגנות המחאה. היחידה למאבק במיסיון היתה מיחידות העילית של ה'פעילים', פעולות כבירות נרשמו לזכותם בדפי ההיסטוריה של הארגון, כאשר החרדה לגורל ילדי ישראל היא זו שנתנה להם את האומץ והתושייה לחולל פעולות מבצעיות מורכבות ביותר, מול גורם זר וקוטל נפשות

עם יוסי שריד

עם טומי לפיד

עם ראש הממשלה אהוד ברק

במליאת הכנסת

דסלר, הרב סרנא, הבריסקר רב.

באחת הפעמים, כשר׳ אברהם נסע לארה״ב לגיוס כספים עבור הפעילים, הוא נכנס לאדמו״ר מסאטמר וסיפר לו על פעולות חילוץ הילדים מהמיסיון. ״אני מכיר את הפעולות שלכם, אבל אני לא אוחז מזה״, אמר לו האדמו״ר מסאטמר. האדמו״ר ידע שבמקומות שונים בארץ שלא הוקם בהם בית ספר של חינוך עצמאי (עקב חסרון במבנה) נאלצו לרשום את הילדים לבית ספר ממלכתי דתי. דעתו היתה שהמאמץ כדאי, רק אם קולטים את הילד לחיידר.

זו היתה דעתו, ועם כל זה נתן להם דברי חיזוק ואמר ״אני אומנם נגד, אבל עכשיו אני בא מארץ ישראל ופגשתי שם אדם גדול שהוא בעד, יש לכם על מי לסמוך״.

הוא לא אמר את השם, אבל ר׳ אברהם ידע שכוונתו לבריסקר רב. בנוסף לתמיכתו המסויגת של האדמו״ר הוא נתן הוראה לחסידיו שיעזרו לר׳ אברהם בגיוס הכספים.

פורצי המנזרים

במקביל נאבקו נגד הכתות השונות והמשונות, שהיו, לדברי הרב רביץ, ״מוכרים רוחניות במרכאות כפולות בכל מיני קיוסקים. אנשים שצמאים לרוחניות קונים את ה׳סחורה׳ שלהם עד שהם מקבלים את המכה לתוך הפרצוף, וקולטים בפני מי הם בעצם עומדים״.

הרב רביץ וחבריו ב׳פעילים׳ לא נחו ולא שקטו כדי לפרסם ולהביא לתודעה הציבורית את העובדות המדויקות על כתות אלה, למען ידעו את זהותם האמיתית. הם גרמו בסופו של דבר שבכנסת הקימו וועדה מיוחדת שישבה על הנושא הזה במשך חודשים ארוכים, ׳וועדת בן עטר׳, וזו הוציאה דו״ח עב כרס, החושף את מזימותיהם .

בשנת תשכ״א, ר׳ אברהם היה ממארגני אחת הפעולות הנועזות ביותר כנגד המיסיון. ביום בהיר אחד פרצו בו זמנית בחורי ישיבה, ביניהם גם בחורים מישיבת מרכז הרב, ל-7 מנזרים בערים ירושלים, יפו וחיפה, וצעקו ״שמע ישראל״ יחד עם הילדים שבמנזר. כך זיהו מי מהילדים יהודי.

בכל דקה התקבלה הודעה במוקד המשטרה לשלוח ניידות לאתרים ומנזרים שונים. המהומה היתה גדולה. הפורצים נעצרו ונערך על כך משפט שכינויו ׳משפט מאה וארבע׳ על שם מאה וארבע הבחורים שנכנסו ללוע הארי, על מנת להציל את נפשות הילדים ממלתעותיו.

בעקבות מעצרם התקיימה הפגנה גדולה ברחוב יפו ליד מגרש הרוסים. ״באים אלינו בטענות שפרצנו לבית בלי רשות, אבל שריפה בוערת !״ כך זעק אחד הדוברים.

הרב רביץ עמד על אחת המרפסות במקום וצעק: ״הפגנה נגד המיסיון ״.

חלק מן העצורים היו בחורים ממרכז הרב, ובתחילת ההפגנה נאם הרב צבי יהודה הכהן קוק. אחריו – הרב רביץ שהיה אברך צעיר – נאם את אחד מנאומיו ההיסטוריים, נאום ״ציון הלא תשאלי לשלום אסיריך״.

בקול רועם זעק: ״במשך כל הדורות עם ישראל מסר את נפשו על קידוש השם ושמר על הגחלת, למרות הרדיפות שידענו. לא ניתן לילדינו ללכת לשמד, נגן עליהם בגופנו, לא ניתן למיסיון לנעוץ את ציפורניו בחומות היהדות״.

במלחמת יום כיפור השתתף במבצע שיזם יוחנן צ׳רוין, יהודי אמריקאי, להגיע מעבר לתעלת סואץ ולהביא לחיילים ציוד רוחני. האדמו״ר מבעלזא תרם עשרה זוגות תפילין לצורך העניין, החרו והחזיקו אחריו עוד יהודים אמידים. הרב רביץ נטל את הציוד ונסע אל מעבר לתעלה, שם נשאר יומיים ב׳ישיבת גושן׳ שנקראה גם ספרא וסייפא (ספר וחרב), שהוקמה במקום על מנת להוות מרכז רוחני לחיילים .

במהלך המבצע התקבל טלפון מאדם שבקש לתרום ספרי תנ״ך לחיילים. הרב רביץ בחיישניו החדים קלט מיד שמדובר במיסיונר. הוא הציע שהרבנות הצבאית תיקח ממנו את הספרים בעצמה, כדי לוודא שכל הספרים יגיעו לידיהם ואף ספר לא יגיע לחיילים.

אחד הרבנים הצבאיים הגיע עם רכבו, ואותו מיסיונר העמיס עליו את הספרים. באמצע הדרך התקשרו לר׳ אברהם מטלפון ציבורי לקבלת הנחיות, והוא הורה להם לנסוע אל מאחורי בית החולים הדסה עין כרם, ולהשמיד את כל הספרים של המיסיון.

׳את לא מורמונית!׳

בשנת תשמ״ה עמדה על הפרק הקמת האוניברסיטה המורמונית בירושלים. בעצרת גדולה שנערכה נגד המורמונים, נשא הרב רביץ נאום חוצב להבות, אולם התנגדותו הנחרצת לא מנעה ממנו כעבור כמה ימים להיפגש עם ראשי המורמונים ולנסות את כוחו גם במישור

הרב רביץ יצא מבית חולים, ותוך זמן קצר כינס בביתו נציגות של ראשי בית הדין של העדה החרדית עם אנשי ה׳אתרא קדישא׳, ונציגות של הארכיאולוגים במקום. אנשי ׳אתרא קדישא׳ הגיעו מוכנים עם מפות, וסימנו בדיוק איפה מותר לחפור ואיפה אסור, סיכמו שימתחו חוט באתר החפירות, בצד אחד של החוט אפשר לחפור, ומהעבר השני לא. ובתמורה ה׳אתרא קדישא׳ תפסיק את ההפגנות. ההסכם היה מקובל על שני הצדדים

נושא דברים

נושא דברים בכנסת

הזה.

"תשמעו" כך אמר להם "מה אומר לכם אדם זקן".

"אני קשיש ממך" קם אחד מהם ואמר.

"כן נכון" אמר לו ר' אברהם, "אבל אני יהודי זקן" והסביר להם שאין להם סיכוי להצליח וכי עליהם לסלק את ידם מן העניין.

פעם התארחה בבית רביץ בחורה יהודייה שנתפסה למורמונים. בתחילה סירבה לאכול מאכלים מסוימים וכדו', "אני מורמונית" טענה "ולפי הדת המורמונית זה אסור".

"יש לך טעות" השיב לה הרב רביץ "את לא מורמונית, את יהודייה". אחרי תהליך קצר של לימוד יהדות בבית רביץ, השילה ממנה כל שריד מעברה המורמוני, חזרה בתשובה שלמה והקימה משפחה לתפארת.

חיטוט שכבי: הסכם ההבנות

הנאומים הרבים שנשא הרב רביץ בהפגנות השונות, בהן נטל חלק, העלו את פעולת המחאה בכמה רמות של עומק וערכיות, והרימו את ההפגנות מהתארגנות של קריאות "גיוואלד" והתלהמות, להתכנסות של התעוררות וזעקה כואבת ואמיתית.

באחת ההפגנות נגד חפירות ארכיאולוגיות באתרי קבורה, דיבר על ההשוואה בין ההשקעה ב'תרבות' הריקה, לבין חוסר ההשקעה בערכים רוחניים אמיתיים, וכך אמר:

ארכיאולוגיה מתימרת להיות מנוף חינוכי לקשר עם היהדות, לקשר עם ארץ ישראל, לגילוי העבר. ולזה מקדישים ממון רב ובצורה מכובדת וללא פקפוק בצורך החיוני לעם ישראל העני, וכל זאת משום שגילוי העבר במסגרת זו אינה מחייבת לא את ההווה ולא את העתיד. אבל אלו אשר עוסקים בגילוי אותו עבר ובהבנת אותו עבר דרך המקור והספרים אשר הכתיבו את העבר. אותם אנשים נחשבים כמעמסה ומטרד על הציבור, משום שאנשים אלו מאמינים כי העבר ההווה והעתיד חד הם. כי היהדות היא תורת חיים אחת מתמשכת לאורך כל שנות ההיסטוריה.

בנושא החפירות באתרי קבורה, מצא לנכון לפעול לישר את ההדורים ולפתור את הבעיה בדרך של הסדר והידברות עם הגורמים משני הצדדים.

היתה תקופה שחפרו בעיר דוד. לטענת ארגון 'אתרא קדישא' החפירה בוצעה באזורים שיש בהם קברים, והם קיימו במקום הפגנות במטרה למנוע את החפירות על ידי הארכיאולוגים, שבראשם עמד יגאל שילה.

"נהג היזהר, שילה מחכה לעצמותיך" כך התנוססה כרזה באחד החניונים בירושלים.

באותה תקופה ר' אברהם היה באשפוז ממושך בבית חולים. ניגש אליו, אחד הרופאים הבכירים, פרופ' רחמילביץ וסיפר לו שיש לו חבר טוב, יגאל שילה, ארכיאולוג, שעובד כעת בעיר דוד, אך 'האתרא קדישא' לא מאפשרת לו.

הרב רביץ יצא מבית חולים, ותוך זמן קצר כינס בביתו נציגות של ראשי בית הדין של העדה החרדית עם אנשי ה'אתרא קדישא', ונציגות של הארכיאולוגים במקום. אנשי 'אתרא קדישא' הגיעו מוכנים עם מפות, וסימנו בדיוק איפה מותר לחפור ואיפה אסור, סיכמו שימתחו חוט באתר החפירות, בצד אחד של החוט אפשר לחפור, ומהעבר השני לא. ובתמורה ה'אתרא קדישא' תפסיק את ההפגנות. ההסכם היה מקובל על שני הצדדים.

יום אחד אנשי ה'אתרא קדישא' קיבלו רושם כאילו החוט הוסט ומתקיימות חפירות גם בשטח שהם הגדירו כאסור. הרב רביץ הסיע ברכבו את אנשי הבד"ץ של העדה החרדית לאתר החפירות בעיר דוד, הוא ירד בשביל צר עד למקום, אנשי הבד"ץ חיכו לו למעלה. לאחר שבדק וראה שהכל תקין, דיווח על כך לאנשי הבד"ץ והם הורו לאנשיהם להפסיק את ההפגנות.

אך היו מפגינים – כמו תמיד – שהיה קשה להם להפסיק, הללו המשיכו להפגין, אך הפעם בלי סיבה.

בערב תשעה באב נפגש עם יגאל ידין (מי שהיה הרמטכ"ל השני של ישראל ולאחר מכן ארכיאולוג) במטרה ליישר את ההדורים בנושא הטעון של החפירות. הצום התקרב והוא עדיין לא חזר, בני המשפחה חיכו שיגיע בכל רגע, וקיוו שיספיק לאכול לפני הצום. כמה דקות לפני תחילת הצום הגיע הרב רביץ עם שקית בידו ובתוכה עפר מקורי מאתרי החפירות של חורבות ירושלים.

וכך באותו ערב תשעה באב הצליחו בני משפחת רביץ להתאבל ולקונן ביתר הידור על חורבנה של ירושלים ועל מחריביה, כשהם טובלים את הביצה הקשה באותו עפר, וזאת כמובן לאחר שבררו היטב שהעפר שבידיהם כשר מחיטוטי שכבי, בהכשר הבד"ץ, לא פחות.

כיצד תהפוך מדינת ישראל ליהודית?

זה החל אצלו באישון לילה, בזחילה איטית וחרישית מתחת לגדרות התיל במחנות העולים, והסתיים בעצם, עד צאת נשמתו והסתלקותה לגנזי מרומים, שם תיתן דין וחשבון מפעלה.

הזחילה מתחת לגדר שהצילה את ילדי ישראל משמד, היתה החוליה הראשונה בשרשרת מאבקים ופעולות גדולות ורבות השפעה המהוות את מפעל חייו. המאבק הנחוש שלו, כחלוץ, כנושא דגל, כפולמוסן מזהיר וביצועיסט מופלא למען ארץ טהורה וזכה יותר, לא תם. הוא נמשך גם אחרי לכתו. אך מה שברור, האיש רביץ, הרב, התלמיד חכם, העסקן, הוא מורה דרך לרבים, חלקם אף ינקו וקיבלו ממנו את ערכי העמידה העיקשת בהגנה על קודשי ישראל. הרב רביץ ראה בפגיעה בתדמית היהודית סכנה קיומית לעם ישראל, ולכן פעל גם מעל מיטת חוליו, בכל החזיתות כדי למנוע זאת.

במאמר בביטאון 'תכלת' סיכם את משנתו בנושא המדינה היהודית:

מדינת ישראל ככלי ארגוני הינה לדעתי דבר חיובי, למרות הטענות הרבות שיש לי כלפי הכלי הזה כפי שהוא היום. אולם המשך קיום המדינה היהודית, איננו כלול בהכרח בהבטחה האלוקית להמשך קיומו של העם היהודי.

לפי הבנתי קיומו של העם היהודי, תלוי בהבטחה האלוקית "כי לא תשכח [התורה] מפי זרעו עד עולם" (דברים לא, כא), שלפיה אם לא תישכח התורה מהעם היהודי, הרי הקב"ה מבטיח שהעם היהודי ימשיך להתקיים.

עם ישראל בדור הזה אינו עומד בתנאים המלאים לישיבה שלווה בארץ ישראל המוזכרים בתורה: "אם בחקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו... וישבתם לבטח בארצכם ונתתי שלום בארץ...", לאור זאת לא ניתן לקבוע בברור מה יהיה עתידו של העם בישראל ביובל הבא, כחלק מהעם היהודי.

אני מודאג במיוחד משיחות שניהלתי עם אישי ציבור בישראל, ומהן התקבל הרושם כי בדור הזה מתחולל תהליך של ניתוק מחריף מן המסורת היהודית. בקרב מגזרים הולכים ומתרחבים אין שמירת כשרות ואין שמירת שבת. בלי תורה ובלי מצוות, מה נישאר? רק זיכרון היסטורי, שגם הוא לא תמיד מעניין ומושך בשביל מי שכבר התרחק מן היהדות.

על מנת שהמדינה תישאר יהודית, צריך שיהיה גורם שיבדיל את עם ישראל מן העולם. רק היצמדות למקורות היהודיים הדתיים, אשר ליוו את קיומו של עם ישראל לאורך ההיסטוריה, יכולה לייחד אותנו מן העולם, שכן אין לנו תרבות אחרת פרט לתרבות היהודית. זיכרון היסטורי בלבד אינו יכול לשכנע אדם לשאת על שכמו את התואר המחייב של השתייכות לעם היהודי. אם לא יהיה ערך ליהדות בעינינו, אזי לא יישאר מן הזהות היהודית דבר.

העם היהודי ימשיך להתקיים, ללא קשר לקיום המדינה, אולם העדר זהות יהודית למדינה, ימנע קשר בין מדינת ישראל ובין יהדות התפוצות, שכן ההצדקה לקשר זה נעוצה רק בזהות היהודית של ישראל, והסכנה היא שבשל אובדן הקשר ליהדות העולם ולמסורת היהודית, לא תהיה מדינת ישראל יהודית, ואז מה תהיה?

מודעות אבל על פטירתו

מסע הלווייתו

גילי כהן

כשאת בוחרת במקום עבודה שמעניק לך
הנאה מושלמת וביטחון כלכלי, את יודעת שזה המקסימום
שאת יכולה לעשות עבור עצמך ועבור משפחתך

אצלנו גיוס תרומות הוא חוויה טכנולוגית והעצמה אישית - תהליך מדויק תוצאה חכמה

מחלקה חדשה נפתחת!

סניף בני ברק. בהנהלת המאמנת האישית רייזי

40 ₪ לשעה

הביאו אתכם שמחת חיים ובואו להרוויח יותר!

לפרטים וכניסה לעבודה מוצלחת חייגי:

077-230-9997

זמינות כעת בשבילך :)

המשרה בשעות הבוקר

SHINOVER GROUP
שינובר גרופ
תפעול ופיתוח חברות וארגונים.
תהליך מדויק, תוצאה חכמה.

קנטור

קנטו

במשך עשר שנים סובלים תושבי הכפר קנטו מגל של שריפות • ממשלת איטליה הקימה ועדת חקירה ממשלתית בשילוב מדענים ומומחים, אך השריפות לא חדלו • האם הכפר מקולל? האם הרי הגעש הסמוכים אשמים או שמא בסיס סמוך של נאט"ו הוא הגורם המסתורי?

|| איילה אבן האזל ||

צילומים: תמונות ויקיפדיה. מכתבים שהגיעו לכפר לקוח מתוך המגזין המקוון **The Atavist**

כפר "קנטו" בסיציליה הינו כפר קטנטן עני ונידח של פחות מ-200 תושבים, שיכול היה להמשיך להיות נעלם מן העין אלמלא אירועים חריגים גרמו לו להופיע במרכז החדשות של סוף שנת 2003. הכפר המנומנם נמצא במחוז "מסינה" בצפון סיציליה, על חוף הים הטירני, מסילת ברזל מסינה - פלרמו חוצה את הכפר אך אינה עוצרת בו והחיים בו רגועים, שקטים ושלווים עד לאותו יום בחודש דצמבר...

באותו יום – יום שהתחיל כשגרה אפורה - גילה אנטונינו פוזינו, סוכן ביטוח בן 43, כי לרוע מזלו להבות אש מלחכות את קירות ביתו. המקור היה קופסת נתיכים. הלהבות שהיתמרו אל על הגיעו עד הווילונות ולא הותירו להן זכר. פוז'ינו הצליח לכבות לבדו את הלהבות וצילם את מה שנותר, סבך של חוטי חשמל אפורים ושרופים.

האירוע היה יכול להסתיים בנקודה זו אלא שבימים לאחר מכן אירעו שוב ושוב התלקחויות אש במוקדים שונים אצל שכניו של פוז'ינו, הוריו דודתו ודודניו שחיו קרובים אחד ליד השני בארבעה חמישה בתים מחוברים. פוז'ינו התגורר בביתו יחד עם אשתו ובנו ג'וזפה - שהיה אז בן 15. את ביתו בנה לבד בשנות ה-80 יחד עם אביו, וכעת חש כי תוקפים אותו רגשות אשם, הוא ניסה לבצע שינוי בחיווטים אך ההתלקחויות לא חדלו והגיעו לעשרות רבות של מקרים. בדרך כלל היה מדובר במכשיר חשמלי שהתלקח, למרות שלא תמיד היה מחובר למקור חשמל. נראה כי מכשירי החשמל התקוממו נגד בעליהם. בהמשך האש המשיכה לפגוע ללא רחמים בשורה של חפצים: במזרונים שהיו בהם קפיצי מתכת, כיסאות, מעטה הבידוד של צנרת חשמל, צנרת המים, מכוניות שבדרך כלל היה בהן מרכיב מתכתי. הכפר הפך לגיהינום. אחד התושבים, גאטנו פזינו, אמר כי "מתנות החתונה של בתו, שנותרו נערמו באחד החדרים, עלו בלהבות וגרמו לשריפה ששרפה חצי מהבית."

פיליפו קאסלה, בן 84, אמר שהוא מוכן לישון באוויר הפתוח אם יש צורך, למרות שזה בחורף. "לעתים קרובות עשיתי את זה במהלך מלחמת העולם השנייה, ואני יכול לעשות את זה שוב," אמר לאחד העיתונאים. כומר הכנסייה הקתולית פאדרה גבריאל אמורת' שמכהן כנשיא כבוד של "מוציאי השדים", הוסיף שמן למדורה כאשר ביומון האיטלקי "איל מסאגרו" שפך על תושבי הכפר האומללים אש וגופרית "זה כוחו של השטן שנכנס לאלה שמכניסים אותו אליו", הטיף... אך כומר הכפר השיב אש: "מדובר בהשערה אבסורדית, רוב תושבי הכפר מרוויחים את פת לחמם בנאמנות, ביזע וביגיע כפיים."

זה לא סוד כי סיציליה הוא האזור העני של איטליה. בתחילת המאה העשרים, לאחר רעב קשה, רבע מאוכלוסייה נטש את האזור לצפון איטליה או לארצות הברית. ומאוחר יותר בין 2007–2014 70% מהאיטלקים המובטלים היו מאזור דרום איטליה וסיציליה, ועד היום קשה עבור הצעירים האיטלקים הללו למצוא עבודה.

פאניקה בכפר

התושבים שנכנסו לפאניקה פנו לחברת האנרגיה והוחלט לעצור את החשמל בכפר לתקופה הקרובה בשל חשש כי השריפות אירעו כתוצאה מתקלה ברשת החשמל, אך השריפות לא חדלו. התושבים היו נואשים וחששו להישאר בבתים, אחרי שלושה חודשים התערב ראש העיר מן העיירה הסמוכה קרוניה והורה לפנות את התושבים לבית מלון הסמוך לעיירה. ואכן השלווה חזרה לעיירה לזמן מה, והאש חדלה מלבעור.

אך אחרי חודש, ב16 למרץ, שוב חודש גל השרפות והפעם גם התלוו אליו תופעות מוזרות ומשונות והכול לעיני הכבאים, עיתונאים, שוטרים ומדענים שהתאספו לבדיקת האזור: "השתוללות" לא צפויה של מצפנים, מצברים, סוללות התרוקנו באופן פתאומי, הפעלה פתאומית של מערכת הנעילה המרכזית של כלי הרכב, צלצולי טלפון נייד ללא שיחה ועוד. חלק מן האירועים הללו צולמו תוך כדי. "אנו מרגישים כאילו אנו חיים במיקרוגל", טענו התושבים בראיון לתקשורת.

ב11 בפברואר הורה התובע הכללי במחוז להתחיל חקירה פלילית לבדיקת שרשרת השריפות המסתורית. הכפר קנטו נמצא בסמוך לשלושה הרי געש: במרחק 55 קילומטר מהר הגעש "אתנה" השוכן במזרח סיציליה, וכן מדרום מערב להרי געש: סטרומבולי וולקנו באיים הליפארים. מקומו הגיאוגרפי של הכפר העלה את החשד כי יתכן ומקור השריפות בפעילות געשית או סיסמית. שנה קודם לכן חוותה סיציליה רעידת אדמה של 5.6 בסולם ריכטר, שגרמה לנזק כבד ונבדקה האפשרות האם זה המקור, אך החשד הופרך. חברת האנרגיה "אנל", המספקת חשמל לתושבי הכפר, גם היא נשלחה לבדיקה מקיפה, בשילוב טכנאי תקשורת נבחנו כבלי החשמל והתקשורת אך לא מצאו הסבר מניח את הדעת. הממצאים הראו שהכבלים נחתכו מבחוץ ולא מבפנים כפי שהיה אמור לקראת במידה ומקור ההתלקחות היה הכבלים עצמם.

אייטם חדשותי

השריפות הלא מוסברות שאירעו בכפר הקטן התפרסמו בכל רחבי הגלובוס כאש בשדה קוצים, ומכתבים שונים החלו להגיע מכל העולם עם הסברים מגוונים מדוע לפי דעתם פורצות שריפות. היו שטענו כי מדובר במעשה שטן וכי המקום מקולל, היו שהציעו שירותי הגדת עתידות או גירוש שדים, היו שטענו בתוקף כי השריפות לא היו מעולם וכי מדובר בדמיון קבוצתי. מכתב אחד הגיע מויצ'נצה ליד העיר ונציה. לדברי הכותב אירעו בעיר בשנת 1989 תופעות דומות של התלקחויות לוחות חשמל והבהובים של אורות מכוניות – שבדיעבד הסתבר לפי דעת הכותב כי מקורם היה במחנה של נאט"ו ששכן מחוץ לעיר. לטענת הכותב במחנה נאט"ו נעשה שימוש באותה עת במכ"ם שהשפיע על הסביבה, העתק של המכתב נשלח גם לממשלה.

לעומת זאת, מהנדס ממיסיסיפי סבר כי מקור השריפות הינו בסתימה שכנראה התרחשה שנה לפני, בהר הגעש "אתנה". הסתימה בהר הגעש נגרמה על ידי גוש לבה מוצק, והלבה הבוערת עדיין זורמת קילומטרים רבים מתחת לפני הקרקע, מתחת אדמת הכפר וגורמת לזעזועים. הלבה הבוערת פולטת גזים בעירים שונים, או "ענן חשמלי" אשר גורם לבעירות ספונטניות בחומרים הדליקים בכפר.

גיאולוגים גם הם לא טמנו ידם בצלחת, וטענו כי באדמת הכפר יש הצטלבות של שבר גאולוגי מה שגורם לשריפות חוזרות ונשנות. ההוכחה לכך הייתה מבוססת על דברי צוללנים באזור כי בועות מים לא צפויות משתחררות על קרקע הים. בועות המים אינן אלא גופרית – גז וולקני, עדות לקשר בין שרשרת הרי הגעש המקיפים את האי.

השערה אחת הזכירה מאמר שנכתב ב1932 בכתב עת מדעי איטלקי לגבי קשר בין האירועים בכפר לבין חייזרים מהחלל החיצון, אך למעשה המאמר דיבר אך ורק על תופעות של שדות מגנטים וגאומגנטיים באיטליה. מדענים אחרים סברו כי מקורן של השריפות הוא באירועים אלקטרומגנטים והמליצו להזיז את פסי הרכבת ממקומן אל מחוץ לכפר, להחליף את מקומם של כבלי החשמל, ולתקן את כל מערכת החשמל בכפר ומתחת לאדמת הכפר.

למעשה, לאחר חקירה ממושכת, אף אחת מההמלצות לא התקבלו ושקט יחסי חזר לשכון בכפר, ביוני 2004

הר הגעש אטנה בהתפרצות וולקנית 2012

התושבים שנכנסו לפאניקה פנו לחברת האנרגיה והוחלט לעצור את החשמל בכפר לתקופה הקרובה בשל חשש כי השריפות אירעו כתוצאה מתקלה ברשת החשמל, אך השריפות לא חדלו. התושבים היו נואשים וחששו להישאר בבתים

התושבים חזרו דרוכים וזהירים לבתיהם. אך השקט לא שרר לאורך זמן. באוקטובר 2004 שפשפו התושבים את עיניהם העייפות, ובאפם היכה שוב ריח ים מעורב עם ריח העשן והאש, והפעם נוספו גם פיצוצי צינורות מים. "בהתחלה היינו בסכנת שריפה וכעת אנחנו טובעים", אמר ג'וזפה פוזינו, בנו של אנטוניו.

הרשויות שוב פינו את התושבים הפעם לתקופה ממושכת עד יוני 2005. ממשלת איטליה התערבה ומינתה צוות מחקר רב תחומי לבדיקה של השריפות. את פעולת הוועדה ריכז נציג גוף ההגנה של סיציליה והיא כללה את מי שרק אפשר: מדענים מתחום הפיזיקה, מומחים לגיאומנטיקה, חברו כוחות גם מהצי האיטלקי, חיל האוויר האיטלקי והמשטרה וכמובן גם חברת האנרגיה, חברת התקשורת, חברת הרכבת, ואפילו המוסד הלאומי

מכתבים שהגיעו לכפר

פלרמו

סמל נאטו

לגיאופיזיקה וולקנולוגיה. הצוות ניגש לחקירה ברצינות והחליט לבדוק לא רק את הכפר, אלא את כל האזור, במטרה לגלות גורמים טבעיים או מלאכותיים שמשפיעים ויוצרים את גל השריפות בים באוויר וביבשה.

הצוות הפליג על ספינה מחקרית וניתח את המטען המגנטי וההרכב הכימי של הים. מסוקים ערכו בדיקות מכ"ם וסקרים מגנטים בשדות אלקטרומגנטים, עקבו אחר אותות רדיו אלקטרוניים ואחרי דפוסי מטאורולוגיה. מסקנות הצוות היו כי לא נמצאו שום סיבות טבעיות יוצאות דופן מלבד רמות מוגברות של פעילות אלקטרומגנטית ספונטנית שלא ניתן לייחס לנסיבות טבעיות. הוחלט כי לבערות יש סיבה מלאכותית.

במהלך עבודות החקירה לא התרחשו תקריות אש, אך מחוץ לכפר בין ההרים נמצאו שתי חלקות עשב שרופות שנראו בצילום אווירי כאילו הן מתחברות בקו ישר אל הים, דרך הכפר אל ההרים. מה שהביא את החוקרים למסקנה כי פרץ של גלים אלקטרומגנטים עבר דרך הים – אל הכפר ומשם אל ההרים.

התקשורת שסיקרה את האירוע ידעה לדווח על עב"מים – תקריות חשודות שאירעו במהלך החקירה: גופים לא מזוהים שנראו בשמים, אורות שנעו במבנה מן הים ליבשה, להבי מסוק שנפגעו מסיבה לא ברורה.

בשנת 2007 נגמר התקציב, נפסקה החקירה וגובשו מסקנות. הצוות העלה מסקנה כי השריפות פרצו מקרינה אלקטרומגנטית רבת עוצמה שהגיעה מהים, שמקורה במערכת טכנולוגית תעשייתית כלשהיא ואין להוציא מכלל אפשרות כי מדובר במערכת נשק אלקטרומגנטית.

האקדמיה התייחסה בזלזול לממצאים וטענה כי אין בהם ממש וכי רק קרינת לייזר רבת עוצמה יכולה לגרום לשריפות. בנוסף הטענה הייתה נשמעת הגיונית במידה והשריפות היו מחוץ לבית ולא בתוך הבתים. הוועדה לא פרסמה את הדו"ח בטענה כי חבריה לא רוצים ליצור בהלת שווא ומנסים להימנע מספקולציות ומניפולציה שתיעשה על ידי עיתונאים. הדו"ח הצליח בכל זאת לדלוף לתקשורת, ועל פי הפרסום מסקנת הדו"ח החסוי היא כי השריפות פרצו על ידי ...חוצנים זרים מהחלל.

בשנת 2005 שבו התושבים לבתיהם וכעבור שלוש שנים תיק החקירה נסגר. השערות נוספות הוסיפו להתרוצץ באשר לגורם שעומד מאחורי הדלקות, בראשם האפשרות כי מדובר בפעילות צבאית שהתרחשה באזור וממשלת איטליה טייחה את הפרשה, וזאת גם אולי הסיבה שדו"ח החקירה מעולם לא פורסם.

השלווה המדומה מופרת

במשך עשר שנים חזר הכפר לשלוותו המדומה כביכול הוכרז על הפסקת אש, וכולם קיוו שהיא תחזיק מעמד. עשר שנים שבהם ניסו התושבים לשקם את ההריסות של מה שהיה בעבר כפרם האהוב. אך בקיץ של שנת 2014 שוב החרידה את התושבים אש אימתנית. בתוך 18 שעות התרחשו 48 שריפות בתוך בתים: ספת מיטה שעלתה בלהבות או סל רקמה שהיה טמון בתוך ארון בביתה של לורנצינה די פאני, אמו של פזינו, שנשרף כליל.

התושבים נאלצו לישון מחוץ לבית במשמרות כדי שמישהו יהיה ער בכדי לקרוא לכבאים באם תהיה תקרית. גבר ושתי נשים סבלו מכוויות בלתי ברורות ואנשים נוספים בכפר סבלו ממחושים שונים שכללו נפיחות ודלקת בשרירים. התושבים המודאגים השיחו את דאגתם בפני הכתבים "עכשיו אנו מרגישים קרבנות של משהו גדול מאתנו."

שוב הוזעקו למקום נציגי חברת האנרגיה שחשדו כי מדובר בקצר חשמלי. הטענה הופרכה היות וכל תשתיות החשמל הוחלפו לפני עשר שנים באירועי האש הקודמים. בסוף אוגוסט פונו שוב כל התושבים מביתם, אך הבערות לא חדלו. רשות ההגנה האזרחית הודיעה על הקמת צוות חדש של חקירה, לאחר שב24 וב25 בספטמבר היו 50 מוקדים שונים של שריפות בכל לילה. גם כוח המשטרה הצבאי נטל את הפיקוד לידיו, ובראשו קצין חדש שהצטרף לכוחות ב2014 בשם קפיטנו ג'וזפה ד'אוני, שהחליט באש ובמים למצוא פתרון לתעלומה.

רוב הקצינים שהיו שותפים לחקירה ב2004 כבר עברו הלאה וד'אוני החליט לפתוח בחקירה ענפה ומקיפה. ראשית כל הוצבו בסתר (ולא היה זה פשוט להסתיר זאת) 4 מצלמות זעירות שסרקו את הרחוב היחידי שקיים בכפר ואת בתי התושבים, במשך 24 שעות, כך במשך שמונה חודשים, עד שהאחראים נתפסו "על חם" - ג'וזפה פוזינו ואביו אנטוניו תועדו מבצעים חרש הצתות, סך הכול יותר מארבעים פעמים.

בידי חוקרי המשטרה היו גם הקלטות של החשודים בהן דנו על אופן קבלת הפיצויים, על דרכים נוספות לביצוע הצתות, וגם על ניסיון רכישת תשומת לב תקשורתית ופרסום. בדיעבד טענה המשטרה כי מלכתחילה ג'וזפה פעל בצורה חשודה וניסה למשוך תשומת לב למדורות. הוא תמיד נראה קרוב מדי למוקד האש, ואז עורך מהומה וקורא לתקשורת לבוא ולסקר. ג'וזפה נקרא פפה, אבל בכפר כולם קוראים לו "ראגאצו" הילד. הוא עבד לכאורה עם אביו ומכר פוליסות ביטוח על הדרך...

אחת ההקלטות שאותרו התנהלה כך:

אנטוניו: אני חושב שהם ראו משהו, פפה.

ג'וזפה: אני לא יודע.

אנטוניו: או אולי משהו באינטרנט, משהו שחיפשת... חיפשת אחת מאבקות התבערה האלה.

ג'וזפה: הדבר היחיד שחיפשתי באינטרנט היה כננת של סירה.

אנטוניו: הוא נקרא סילון לייזר.

בהמשך אמר אנטוניו: זה לא קשור לביטוח. זה רציני מאד, הם הולכים לזרוק אותך פנימה, כלומר לכלא.

בעקבות השיחה חיפשה המשטרה סילון לייזר אך מכשיר זה מעולם לא נמצא, והמשטרה עדיין לא יודעת כיצד פרצו השרפות.

להבות מסרבות להיעלם

אם תשאלו את תושבי הכפר, הם עדיין כועסים על כך שחושדים באחד התושבים בניסיון ההצתות. סבתא של פפה, לורנצינה די פאנה, בכתה בדמעות שליש לתקשורת: "איני יכולה להאמין לכל הסיפורים. אם הנכד שלי באמת היה עושה זאת היינו צריכים היום להיות עשירים, בשל הכוחות המיוחדים שטוענים שהיו לו. את היום הולדת שלי של גיל 78 הייתי צריכה לבלות בלהבות אש. פפה היה נכד טוב, הוא לעולם לא היו גורם לזה."

גם ראש העיר המקומי לא השתכנע שאדם מהכפר יכול להיות הגורם מאחורי השריפות המסתוריות "אני עצמי, יחד עם גורמי אכיפת החוק והתקשורת, ראינו חפצים פורצים בלהבות משום מקום", אמר ראש העיר קאלוגרו ברינגלי. והבטיח לחזור לרומא על מנת לא לתת למשטרה להפסיק את החקירה.

גם אחד מעמיתיו של ג'וזפה טוען כי זה לא הגיוני "היו כמה הצתות שפרצו כאשר ג'וזפה היה איתי במשרד", הוא טוען. חבר אחר משבט פוזינו המורחב שנאלץ להעביר את משפחתו לעיירה אחרת, לאחר שביתו נהרס לחלוטין, מתעקש: "אני לא מאמין שקרובי משפחתי הציתו את הלהבות. כשנשרף לי הבית לא היו במקום לא גוז'פה הילד ולא אביו."

לעומת זאת תושבים אחרים, אכן מודים כי ה"פוזינים" אשמים, אבל אך רק בהצתות של הגל האחרון, ורק בודדים בלבד מסכימים עם העובדה שה"פוזינים" אחראים על כל ההצתות בעשר שנים האחרונות בכפרם הנידח ואף השיגו את מבוקשם להתפרסם ולעלות על המפה אך עשו זאת עם אש זרה.

מלחמה אחת, שני סיפורים

פרק ראשון
"לא רצינו להילחם"

כאשר פרצו הקרבות באנגולה, שלח צבא דרום אפריקה יחידות של חיילים להשתתף במלחמה. לפניכם סיפורו הבלתי ייאמן של קווין כהן, חייל המילואים שלא רצה להלחם באנגולה, אבל נלחם וניצח במלחמה הפרטית שלו.

○○○

קווין כהן חוזר אחורנית לשנת 1975, אז נקרא לשרת במילואים כחייל בצבא דרום אפריקה.

באותו זמן פרצו הקרבות באנגולה, והשמועה שהתפשטה הייתה, כי בקרוב ממש תישלח גם היחידה שלהם לשם.

"היחידה בה שירתי הורכבה ברובה מיהודים", מספר קווין, "וכששמעתי על כך, פחדתי שישלחו אותנו לאנגולה. זה היה בעיני שיגעון, לטוס אלפי קילומטרים, לנחות בג'ונגל ולהשתתף במלחמת גרילה בחבל ארץ זר".

כאשר שיתף קווין במחשבותיו ובהגיגיו את שאר הבחורים היהודים ששירתו עמו ביחידה, שררה בין כולם תמימות דעים כי קווין צודק. אכן, אין מה לעשות שם, באנגולה, בטח לא לבחורים יהודים ששירותם במילואים נובע רק מתוך תחושת מחויבות ונאמנות למדינה שבה הם מתגוררים, ולא מתוך משמעת חסרת מחשבה לגחמותיו של השלטון.

"הפכתי במוחי מספר רעיונות", מספר קווין, "עד שלבסוף עלה במוחי רעיון נועז למדי ומעט מטורף, שככל שהפכתי בו הבנתי כי הוא היחיד שיכול להועיל. באותם ימים לא עשו צבאות העולם שימוש במחשבים כמו היום. הצבא החזיק אז במערכת מחשוב בסיסית ובקלסרים – בעזרתם ניהל מעקב אחר כל מערך החיילים והמילואים. אני הכרתי היטב את מערכת המחשוב הזאת, מה שנתן לי את האומץ להחליט לעשות מעשה, שיגרום לצבא לשכוח ממני לעולם ועד !...

"להערכתי נותרו לי עוד מספר ימים כדי לפעול. תכניתי הייתה להתגנב לחדר המחשבים, להיכנס לתוכנת מאגר המידע ולמחוק משם את שמי, ולאחר מכן לקחת את הקלסר שלי ולהעלים אותו....

"דיברתי עם כל הבחורים היהודים, שהיו חברים שלי מגיל קטן, אבל כולם פחדו לקחת חלק בפעולה הנועזת. הם ידעו, כי אם ייוודע שהיו שותפים לכך – הם יהיו צפויים לישיבה ממושכת מאחורי סורג ובריח. רק שני בחורים קפצו על המציאה וביקשו ממני למחוק את שמותיהם ולהעלים את הקלסרים שלהם".

קווין פחד, פחד מאוד, אבל הפחד שלו מהקרבות שהתחוללו באנגולה היה גדול יותר.

בשבת שלפני סיום המילואים קיבל שחרור, וכאשר הגיע לבית הכנסת בשבת ניגש אל הרב, יהודי אנגלי המכהן כיום כרב חשוב בלונדון, שטח בפניו את סיפורו ואת פרטי תכניתו וביקש הדרכה כיצד לנהוג.

הרב החל להזיע. הוא העביר את משקל גופו מרגל לרגל ושקע בהרהורים. מחד ידע, כי אם המזימה תתגלה וייוודע כי הוא קשור בה, הוא עלול להסתבך עד מעל לראשו. ומאידך, היה כאן ספק פיקוח נפש...

"אתה יודע מה ?", אמר לבסוף, "תן לי להרהר בעניין ותחזור ביום ראשון". אבל קווין ידע שזה לא יקרה, ביום ראשון הוא היה אמור להתייצב בחזרה בבסיסו.

כשחזר קווין ביום ראשון לצבא, נודע לו שהיחידה שלו מסיימת את המילואים בעוד יומיים, ורק לאחר מכן יקבלו צו־שמונה ויוטסו לאנגולה.

"יומיים לפני סיום המילואים שלי, כשכבר נודע לנו שבשבועות הקרובים יקראו לנו בצו־שמונה לטוס לאנגולה, החלטתי לבצע את החלטתי", מספר קווין. "ביום האחרון לקחתי את הרכב מאמי ז"ל ונסעתי למפקדה. מכיוון שהכרתי את לוח הזמנים שם כאת כף ידי – הגעתי בדיוק בזמן, וכשהמפקד יצא לארוחת הצהריים נכנסתי פנימה לבוש במדים. הפגנתי ביטחון עצמי רב כל כך, עד שאף אחד לא שאל אותי מה אני עושה שם, בחדר המחשוב.

"בשלב מסוים התחלתי להזיע בכפות ידי, ובשנייה שמחקתי את השם שלי מהמחשב רעדתי מפחד. לאחר מכן ניגשתי לארון והתחלתי לחפש את התיקים שלי ושל שני החברים שלי. לאחר דקות של חיפושים מצאתי אותם. כעת עמדה בפני בעיה נוספת. הקלסרים היו בצבע חום וענקיים. מה עושים ? איך מוציאים אותם מכאן ?

"אבל לא הייתה לי ברירה. לקחתי אותם תחת בית שחיי ויצאתי מהחדר בפנים קפואות מפחד, כשכלפי חוץ אני ממשיך להעמיד פנים ולהפגין ביטחון עצמי. הגעתי לאוטו, זרקתי את הקלסרים למושב האחורי, ונסעתי היישר לבית הורי. שם, בחדר ההסקה, השלכתי את הקלסרים לאש. בתוך דקות הם הפכו לפחם.

"באותו הרגע ידעתי שנמחקנו ! אני וחברי איננו קיימים יותר מבחינת הצבא ! הבעיה האחרונה שנותרה בפני הייתה הנשק שנשאר אצלי ולא ידעתי מה לעשות בו. פחדתי להשליך אותו לאחד האגמים ביוהנסבורג, משום שידעתי שאם יימצא – עלול המספר הסידורי שעל הנשק לעורר תמיהה, ולבסוף עלולים השלטונות לעלות על עקבותי. מלבד זאת חששתי שמא יגיע הנשק, חלילה, לידיים מסוכנות.

"לבסוף נזכרתי בבן דודי ששימש פעם בחודש כאפסנאי נשק בצבא. פניתי אליו וסיפרתי לו על מה שעשיתי. שערותיו סמרו, אבל הוא התעשת מיד. ביום שני שלאחר מכן הגניב את הרובה למחסן הנשק והעניין בא על סיומו בשלום", מספר קווין.

בשבת לאחר מכן פגש קווין את הרב וסיפר לו על מה שעשה. הרב חייך בהקלה. "תלמד כלל חשוב בחיים", אמר, "יש דברים שלא שואלים ! פשוט, קמים ועושים !"...

לימים עלה קווין כהן לארץ ישראל, הקים משפחה, וכיום הוא חי בירושלים עיר הקודש.

"המעניין הוא", אומר קווין, "שמבין כל אותם בחורים ששירתו ביחידה ההיא, עלו לארץ ישראל שלושה בלבד ! אני ואותם שני בחורים שסירבו להילחם באנגולה. שאר הבחורים שנסעו להילחם, ובחלקם אף נפצעו, נותרו בגולה ואף לא אחד מהם הגיע לכאן.

"לפני מספר חודשים, כשהמתנתי בתור לרופא שיניים", מספר קווין, "פגשתי את אחד הבחורים שסיפר לי כי הוא לא הצליח להיפטר מנשקו. הוא החביא אותו במחסן של אביו, ולפני שעלה לארץ קרא אביו לאחד השכנים ושילם לו כסף כדי שיישב עם מסור וינסר את הרובה לפרוסות דקיקות. השכן עמד במשימה, ולאחר שעות של עבודה מאומצת הפך הרובה לנסורת של ברזל...".

○○○

הייתה זו מלחמתו האחרונה של קווין, והוא ניצח בה בגדול. אבל רוב חבריו לא היו בני מזל כמוהו. חברו, רבי רפאל ברנט, מצא את עצמו נלחם באנגולה, אך גם מלחמתו לא הייתה לשווא. ועל כך בפרק הבא...

"אבל לא הייתה לי ברירה. לקחתי אותם תחת בית שחיי ויצאתי מהחדר בפנים קפואות מפחד, כשכלפי חוץ אני ממשיך להעמיד פנים ולהפגין ביטחון עצמי. הגעתי לאוטו, זרקתי את הקלסרים למושב האחורי, ונסעתי היישר לבית הורי. שם, בחדר ההסקה, השלכתי את הקלסרים לאש. בתוך דקות הם הפכו לפחם

שֶׁנָּה בַּזְּמַן

כתבה וציירה: **דבורה בנדיקט**

"אִם הוֹלְכִים לִישׁוֹן מֻקְדָּם, גַּם גְּדֵלִים יוֹתֵר מֵהֵר?" שָׁאַל פִּיצִי, שֶׁהָיָה הַפּוּפִּיטִי הַכִּי פִּצְפּוֹן בָּאִי.

"נָכוֹן מְאֹד", הֵשִׁיב פִּיט-פּוּט. "כְּשֶׁהוֹלְכִים לִישׁוֹן מֻקְדָּם, יֵשׁ לַגּוּף זְמַן לִגְדֹּל וְלִצְמֹחַ".

"יֵשׁ!" קָרָא פִּיצִי, שֶׁרָצָה מְאֹד לִגְדֹּל, וְזִנֵּק בְּמְהִירוּת לַמִּטָּה שֶׁלּוֹ.

"בּוֹאוּ פּוּפִּיטִים", קָרָא פִּיט-פּוּט וְשָׁלַף סֵפֶר עַתִּיק מִכִּיסוֹ. "הִכָּנְסוּ לַמִּטּוֹת וַאֲסַפֵּר לָכֶם סִפּוּר יָפֶה".

סובלים מפצע כרוני?

רבים מאיתנו יסבלו מפצע כרוני בעיקר חולי סכרת • מה זה והאם ניתן לרפא? • המומחיות והמיומנות היא נקודה מאוד חשובה והרבה פעמים יכולה להאיץ או לעכב ריפוי • המלצות לטיפול

1 מ-50 ישראלים סובל מפצעים שלא נרפאים, או פצעים שהחלמתם מתארכת מאוד. העלייה בתוחלת החיים והזדקנות האוכלוסייה הביאו לכך שמרביתנו חווים או חשופים לפצעים כרוניים, שלנו, או של מי מקרבתנו. עם האוכלוסיות החשופות לפצעים נמנים נשים אחרי ניתוחים קיסריים, פגים, פצועי טראומה למשל תאונות. אנשים לאחר ניתוח, סוכרתיים, השמנת יתר, חולי סרטן, כוויות, אנשים עם מחלות כלי דם אנשים עם קושי בניידות ועוד.

התופעה אף צפויה להתרחב בשנים הקרובות, בגלל הזדקנות האוכלוסייה, העלייה בשיעורי הסוכרת והשמנת היתר, והעליה במספר החולים במחלות כרוניות. כרבע מחולי הסוכרת למשל, מפתחים פצע במשך חייהם. אצל כרבע מהם הפצעים לא יחלימו. ואצל עד 28% הם עשויים להסתיים בקטיעת גפה ואף במוות.

מה זה פצע קשה ריפוי ואיך אפשר לרפאו?

פצעים קשיי ריפוי מוגדרים ככאלו, כאשר הם אינם נרפאים תחת טיפול בפרק זמן של מספר שבועות, ולפעמים גם חודשים ושנים. תזונה לקויה, טיפול תרופתי, זיהום, יובש או עודף לחות בפצע, מחסור בחמצן מקומי, היעדר תנועה ולחץ מקומי על הפצע, הם בין הגורמים המעכבים ריפוי.

מאידך, על ריפוי פצעים משפיעה המודעות, לכן ככל שנדע יותר נוכל למנוע יותר פצעים או להחלים מהם מהר יותר. בנוסף ריפוי פצע מושפע ממחלות רקע, תזונה, סוג הטיפול, אינטנסיביות הטיפול, אביזרים למניעת פצעי לחץ, שימוש בטכנולוגיות מתאימות, אנשי מקצוע מתאימים, מהירות הפנייה לגורם מקצועי, היענות לטיפול ועוד.

תנאים טובים לריפוי של פצעים קשיי ריפוי כוללים טיפולים מערכתיים וטיפולים מקומיים. למשל בטיפולים המערכתיים: שינוי או התאמת הטיפול התרופתי במחלות שהשפיעו על היווצרות הפצעים. איזון וטיפול מצבים כרוניים, כמו סוכרת, אנמיה או אי ספיקת לב. הטיפולים המקומיים כוללים: ניקוי הפצע, שימוש בחבישות מתקדמות ובטכנולוגיות חדישות לריפוי פצעים, למשל חמצן מקומי ישירות לפצע.

רופא מומחה לפצעים קשיי ריפוי - יש דבר כזה! מי שמטפל בפצעים הם רופאים מהתמחויות שונות כמו פלסטיקאים, מומחים לכלי דם, אורתופדים, ואחיות שעברו הכשרה מיוחדת ובעלות ניסיון בתחום. המומחיות והמיומנות היא נקודה מאוד חשובה שהרבה פעמים יכולה להאיץ או לעכב ריפוי. מעבר להכשרה פורמלית, מטפלים בפצעים צריכים להכיר את החידושים והמחקרים האחרונים בתחום. את ההנחיות בארץ ובעולם ואת הטיפולים השונים.

את שירות מרפא לפצע - בבית ובמרפאה, הקמנו במטרה להעניק מענה רפואי ואישי מצוין למשפחות ולמטופלים, המתמודדים עם פצעים קשיי ריפוי. אנו מחויבים להעניק מענה מקצועי, עדכני וזמין, למניעת כאב וסבל מיותרים. אנו מלווים את המשפחות והמטופלים, תומכים בהן ומדריכים אותם, וכמובן משתדלים לחסוך מהם טרחה וטרטורים מיותרים. העשייה שלנו בתחום הטיפול בפצעים היא השליחות שלנו.

אנחנו גם ערים מאוד לעובדה שפצעים קשיי ריפוי הם 'מחלה משפחתית', משום שרוב החולים זקוקים לעזרה ולתמיכה בטיפול בהם. חשוב מאוד להעצים את המטפלים העיקריים, וללוות את המשפחות מקרוב. לפעמים הטיפול בפצע דורש, תיאום בין אנשי מקצוע רבים ואנו משמשים כגורמים המקשרים המנהלים את המחלה.

למי שזקוק לעזרה אנחנו ממליצים לפנות למרפאת פצע. ובמידה ומדובר באיש או אישה שאינם ניידים לבקש טיפול ביתי. ייעוץ, אבחון וטיפול מערכתי מוקדם מאיצים החלמה ומונעים סיבוכים רפואיים.

מומחים לטיפול בפצעים קשיי ריפוי

ד"ר ערן אוטרמסקי, מנהל מרפאת "מרפא לפצע": "רפואה מותאמת אישית הופכת להכרחית בקביעת הטיפולים הרפואיים הטובים ביותר לכל מטופל. רפואה מותאמת אישית מאפשרת לרופא ולמטופליו לפתח תכנית טיפולים ממוקדת ואישית. ורפואה מותאמת אישית צריכה לשמש נר לרגלינו גם בטיפול המתקדם בפצעים קשיי ריפוי".

"במרפאת הפצעים נציע טיפול מתקדם בהתאמה לאדם, למחלות הרקע, ולהיקף הפצע ולחומרתו. מאחר שכל אדם יחיד ומיוחד, אנו מטפלים באדם ולא רק בפצע שלו. למשל, עורכים תחקיר על מחלות הרקע, התרופות, התזונה, בדיקות הדם, רמת תפקוד, סביבת המטופל ועוד. על פי כל המידע אנו מגבשים תכנית אישית לטיפול, הניתן בבית או במרפאת הפצע, בהתאמה לרצונו של האדם ושל משפחתו", מוסיף ד"ר אוטרמסקי.

כמענה לצורך בימים אלו פתחנו מרפאה חדשה: רפואה מותאמת אישית לטיפול בפצעים של שירות "מרפא לפצע". המרפאה ממוקמת בבית MDC, ברחוב הברזל 15 תל אביב. לתיאום תורים - 08-6386414

קצרים

ויטמין C בטכנולוגיה חדשה? הנה זה בא

חידושים מעולם תוספי התזונה תמיד באים בטוב. במקרה שלנו, מדובר בפטנט העונה באופן מושלם על הצרכים של האנשים שחיים במאה ה-21. הכירו את הפטנט הבינלאומי Ester-C - מדובר בוויטמין C שאינו חומצי, כך שמתאים גם עבור אוכלוסייה הסובלת מבעיות עיכול כמו צרבות ואולקוס. בניגוד לוויטמין C רגיל, Ester-C נשאר פי 4 יותר זמן בדם, מה שאומר שהוא נספג טוב יותר ומשפיע הרבה יותר. קומפלקס Ester-C® מבית סופהרב מכיל רכיבים חשובים בשם ביופלבנואידים המגבירים את זמינותו של הוויטמין לגוף וגם מספקים יתרונות מועילה בפני עצמם.

תחושת בטחון בתנועה

Depend, המותג המוביל בפתרונות לבריחת.ש, משיק תחבושת ייחודית המספקת עד 100% הגנה שמתאימה לתנועה ומותאמת לאורח חיים פעיל. דיפנד פיתחה את תחבושת active-fit, המותאמת ומעוצבת במיוחד על מנת להעניק תחושת ביטחון בזמן פעילות גופנית ולעזור בשמירה על אורח חיים פעיל.

טיפול טבעי בדלקות אוזניים

"מרפאות שמעתי" המתמחות בטיפול טבעי בדלקות אוזניים בפעוטות וילדים באמצעות צמחי מרפא סיניים, ללא אנטיביוטיקה, משיקות את "בריאוטון" חליטת צמחי מרפא סיניים לפעוטות מגיל חצי שנה וילדים, לתמיכה במערכת החיסונית בעונת החורף! מעל לכ- 30 מיליון ילדים ברחבי עולם סובלים מדלקות אוזניים חוזרות - מחלה זיהומית הנגרמת על ידי וירוסים או חיידקים שמקורם לרוב בדרכי הנשימה. שכיחות דלקות האוזניים הקרב ילדים ופעוטות בגילאי 6-24 חודש, נובעת ממבנה אופקי של תעלת השמע המקשה על תנועת הנוזלים להתנקז. עם הגיל מתרחבת ומתארכת התעלה ושכיחות הדלקות הולכת ופוחתת. הטיפול באמצעות ה"אנטיביוטיקה הטבעית", בריאוטון, מצמחי מרפא המוכרים בספרות, ניתן למשך 6-10 שבועות, מחזק את מערכת החיסון של הילד מסייע בהחלמת הדלקת, בהפחתת הכאב עד לריפוי מלא ומניעת ניתוח כפתורים /ו או טיפול ארוך טווח באנטיביוטיקה. מידע נוסף מצוי באתר המרפאות shamati.co.il או בטלפון 0527687252

הסוף לעפעפיים נפולים ללא ניתוח

אנשים רבים סובלים מתופעת עודפי עור מעל לעפעפיים, מה שמקנה לפנים מראה מבוגר ועייף. רבים נמנעים מביצוע ניתוח בעפעפיים, בעיקר מתוך פחד מהרדמה ומסיבוכים אפשריים, שיכולים להתרחש בניתוח רגיל. חברת פרומדיקס, המייבאת ומשווקת מכשור בתחומי הרפואה האסתטית והכירורגיה הפלסטית, משיקה לראשונה בישראל מכשיר חדשני ויחידי מסוגו: Plus PLEXR, העושה שימוש בטכנולוגיית פלזמה. טכנולוגיית ה"פלזמה" מדמה "גז נוזלי". הבזק הפלזמה הקצר עם ידית המכשיר מאפשר פעולת צריבה מדויקת וממוקדת המעודדת היווצרות תאי קולגן וכיווץ באזור הטיפול. הבשורה הטובה היא שטיפול עפעפיים דינמי שאינו ניתוחי יכול להתבצע ללא כל הרדמה ומבלי לגרום לדימום כלשהו. עם טיפול פלזמה חדשני אין כל צורך באיזמל מנתחים או בקרן לייזר להסרת העור העודף, כך שהסיכונים האופייניים לניתוחים רגילים מצטמצמים כמעט לחלוטין. מהטיפול מתאים לעודפי עור קלים עד בינוניים ודורש מספר מפגשים לקבלת התוצאה הרצויה. טיפולים יעילים נוספים אותם המכשיר מבצע הם: טיפול בקמטוטים מעל השפה (צדי הלחיים ועוד), הסרת קסנתלסמה (כתמת העפעף), פיברומות, שומות, יבלות, צלקות אקנה ופיגמנטציה.

מירי שניאורסון /
הכותבת היא בעלת "הבחירה שלי", מנחת אירועים, מרצה ושדרנית רדיו

שבת שירה

פגשתי אותה בכותל בסככה ממול. היא ישבה שם מלאת הוד, עטופה בקטיפה בגוון שמנת מכף רגל ועד כיסוי ראש. בטח בגלגולה הקודם הייתה שחקנית ולא רבנית, חשבתי. הקשבתי לה מספרת בנימה תיאטרלית לקהל הנשים שסביבה את גודל מעלתה של אישה אפילו היא שפחה ביציאת מצרים ואת תיאוריה הציוריים למה שראתה שפחה על הים, וניגשתי להודות לה על המילים המעטות ששמעתי, ולהיפרד.

רק אמרתי לה את שמי והסכר נפרץ. בגעגוע היא משתפת על הזמן שגרה בברוקלין ובכל בוקר יום ראשון התייצבה לקבל דולר לברכה מהרבי. "אז עוד הייתי בסניקרס", היא אומרת. "כמה אני מתגעגעת אליו, צדיק הדור", היא ממשיכה ואומרת. "חיי ניצלו בזכותו", היא מצביעה על ליבה וכבר ברור למה היא מתכוונת.

●●●

בניגוד לעובדת שכירה, אישה הבוחרת לתפקד כעצמאית קמה בכל בוקר לשגרה של אי-ודאות מוחלטת. העוגנים היחידים בחייה הם הפרשה והתפילה היומית. ובחודש שבט קל לכל אישה להתחבר לפרשות השבוע – חודש שבט, החודש הקשור לבית, הוא החודש הנשי ביותר. בכל פרשה שקוראים בו נמצא נשים ששינו את גורלו של עם ישראל.

השבת נקראת 'שבת שירה' ואף היא מזכירה לנו את מעלת הנשים: "בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים", ובזכותן גם ניגאל בגאולה העתידה. בעודן אורזות את כליהן, מטלטליהן וילדיהן, לא שוכחות נשות ישראל לתחוב לתוך הצרורות גם את התופים.

בפרשת בשלח מסופר על שירת הים, ובסיום שירת הגברים יוצאת מרים הנביאה עם התוף בידיה וכל הנשים אחריה בתופים ובמחולות. שירתן של הנשים על נס קריעת ים סוף הייתה בשמחה רבה יותר משל הגברים, והתבטאה בתופים ובמחולות שהכינו לעצמן עוד במצרים כדי לשבח את ה' על הניסים, משום שבררו היה להן שהגאולה קרובה לבוא.

נשים לב שהנקודה הפנימית של כל פרשה מתגלה דווקא כאשר לומדים את ההפטרה.

בפרשה התורה מספרת לנו על מנהיגותה של מרים, ואילו בהפטרה אנו לומדים את שירת דבורה הנביאה. יש כאן תזכורת למעלת השירה הנשית בדמותה של דבורה הנביאה-אשת לפידות. דבורה הייתה מכינה פתילות למשכן שילה "וממנו (מהמקדש) אורה יצאה לעולם". העיון בשירת דבורה מראה לנו כמה חביבה הייתה שירת מרים ונשות ישראל בצאתן ממצרים.

לנו כנשים יש שליחות, להביא לימות המשיח – להביא לגילוי האור האלוקי הטמון בעולם הגשמי!

ולא במקרה חל ט"ו בשבט בסמיכות לשבת זו. האחריות האישית שלנו, הנשים – לצמיחתם, גידולם וחינוכם של ילדי ישראל, קשורה בעבותות לפרשה זו שבה נשות ישראל יוצאות במחולות ומאמינות בגאולה. אחד החידושים של הרבי היה התמסרותו לפעול ולהשפיע על נשי ובנות ישראל. הוא פעל והדגיש מעלתן המיוחדת המתבטאת גם לאורך ההיסטוריה, וגם בהשפעה על הבית הפרטי שלהן ומתוך כך על עם ישראל כולו. והדברים הטביעו את חותמם, גם האישה האלמונית בכותל לא תשכח את ימי ראשון אצל הרבי...

לאור מעלתן של נשים בישראל בכל הדורות מובטחות הנשים שבזכותן ניגאל!

בזכות הצעקה והמרירות על אורך הגלות והבקשה "עד מתי?" ובזכות האור שהן משפיעות על העולם.

יש לזכור – כל אישה היא מנהיגה ושליחתו של ה' להפיץ יהדות בסביבתה.

הכותבת היא בעלת "הבחירה שלי" - אימון וייעוץ לנערות ונשים, מרצה, מנחה ושדרנית רדיו | http://www.miri-mychoice.co.il/

> "ולא במקרה חל ט"ו בשבט בסמיכות לשבת זו. האחריות האישית שלנו, הנשים - לצמיחתם, גידולם וחינוכם של ילדי ישראל, קשורה בעבותות לפרשה זו שבה נשות ישראל יוצאות במחולות ומאמינות בגאולה. אחד החידושים של הרבי היה התמסרותו לפעול ולהשפיע על נשי ובנות ישראל

למה כולם בוחרים שינפלד תיירות?

מאות משפחות כבר נרשמו לחופשת הפסח החלומית עם "שינפלד תיירות" בריזורט המפואר בפורטו קראס הסמוכה לסלוניקי שביוון ● תהיו בטוחים שעם שינפלד תיירות תרגישו במהלך חופשת החג בני חורין אמיתיים

שלושה חודשים וחצי לפני חג פסח ומאות משפחות כבר מיהרו להזמין חדרים בריזורט הענק והמפואר של 'שינפלד תיירות' בפורטו קראס הסמוכה לסלוניקי שביוון.
אלו שמיהרו להזמין מקומות יודעים כי הם מקבלים את התמורה המלאה לכספם. הם יודעים שעל שינפלד תיירות ניתן לסמוך בעיניים עצומות. הם יודעים שהם מקבלים חופשה חלומית בריזורט מפואר שמשתרע על שטח של למעלה מ-17 אלף דונם שמציע אינספור פעילויות ומתקנים חווייתיים לכל המשפחה. הם יודעים שאין תחליף לחברה עם ניסיון של למעלה משלושים שנה. הם יודעים שבשינפלד תיירות נוסעים רק למדינות אירופיות בטוחות ולא ליעדים שיש לגביהם אזהרת מסע ביטחונית. בקיצור, חופשה חלומית בראש שקט.

לא מתפשרים על הרמה

כבר 30 שנה ברציפות שחברת 'שינפלד תיירות' היא סמל לרמה בלתי מתפשרת. אלפי הלקוחות החוזרים מידי שנה לחופשות הקיץ ולחופשות הפסח, מעידים על כך כאלף עדים.
אורחי 'שינפלד תיירות' נהנים מידי שנה מחופשות במלונות המפוארים ביותר במקומות היפים בעולם. החשיבה על כל פרט הופכת את החופשה לחוויה בלתי נשכחת. החל מחדרי המלון, דרך מתקני המלון, הבריכות, הספא, המגרשים הסובבים את המלון, חדר האוכל המרווח, הארוחות המפנקות, הטרקלין האירי המגיש כיבוד ושתיה בכל שעות היום, ההופעות של גדולי הזמר, הטיולים המרתקים בליווי מדריכים מנוסים ועוד מגוון גדול של אטרקציות.

אווירה משפחתית וביתית

כמו בבית, גם בחו"ל מגיע לכם ליהנות מאווירה יהודית מסורתית ומתחושה ביתית חמימה. לא חשוב מהיכן אתם במקור, מה הרקע שלכם, מהו מעמדכם ומאיזה ארץ מוצא אתם, ב'שינפלד תיירות' תרגישו בבית.
האווירה בין אורחי המלון היא הנכס החשוב ביותר. בתפילות, בארוחות, במופעים, בפעילויות, בטיולים, בימי חול, בשבתות, בכל רגע ובכל מקום במרחבי המלון. חוויה בלתי נשכחת שגורמת לרבים מהאורחים לשמור על קשר חברי עם יתר האורחים גם בשובם לישראל. ככה זה כשהאווירה נעימה באופן יוצא מגדר הרגיל והכל נעשה עם חיוך. ככה זה כשכולם מרגישים משפחה.

ריזורט רחב ידיים

כבר בשנה שעברה הבטחנו לכם חופשת פסח במקום ייחודי ומרהיב, באחד הריזורטים הגדולים והיפים ביוון ובעולם כולו - פורטו קראס ליד סלוניקי. ריזורט שמשתרע על שטח עצום של 17,630 דונם. באירופה יש עוד מלונות, אבל אף אחד לא יציע לכם ריזורט מפואר ורחב ידיים כמו פורטו קראס, עם מרינה וחוף ים צמוד.
היינו שם שנה שעברה. יחד איתנו היו עוד מאות אורחים שלא הפסיקו להלל ולשבח את החופשה החלומית. לאחר שעשינו בדיקה בין אורחינו הקבועים, רובם ככולם הסכימו פה אחד: חייבים לחזור לפורטו קראס. זוהי החופשה המושלמת שמאפשרת לכל המשפחה ליהנות במתחם ענק אחד שגם עשרה ימי חופשה לא הספיקו כדי למצות את שפע האטרקציות שהמקום מציע.
למעשה, בפסח תשע"ט אנחנו חוזרים למקום שבו היה הפסח הטוב ביותר של שינפלד תיירות. הריזורט נמצא בבעלות חברת פורטו קראס בעלת שם עולמי ואחת הגדולות והידועות באירופה. מנהלי החברה נוהגים להטיס את לקוחות העשירון העליון במסוקים פרטיים משדה התעופה לסוויטות היוקרה בשני בתי המלון הממוקמים בריזורט.
הריזורט מתהדר במרינה משלו, חופי ים פרטיים, מגרשי גולף, מגרשי ספורט, טניס, רכיבה על סוסים, צלילה וספורט אתגרי, אולם קונגרסים עצום ובו כ-3000 מקומות ישיבה וספא ענק של 4700 מ"ר מהגדולים באירופה עם מגוון רחב של טיפולי יוקרה, אולם באולינג, מועדון כושר, אינטרנט אלחוטי ועוד.

אוכל כיד המלך

האוכל, בייחוד בחג הפסח, הוא אולי המשמעותי ביותר עבור מי שמגיע להתארח במלון בחו"ל. ב'שינפלד תיירות', כמידי חופשה, נותנים דגש מיוחד ופרטני בנושא האוכל. הן בארוחות העשירות המוגשות בחדר האוכל והן בבר האירי שפתוח בכל שעות היום.
אנחנו בוחנים את עצמנו על פי שלושה פרמטרים: איכות, כמות וכשרות שהפכו לשם דבר עולמי. אנחנו משתמשים במוצרים ברמה הגבוהה ביותר שנבחרים בקפידה, על מנת להבטיח את טיב ואיכות המזון. משלוחים המגיעים מ-6 מדינות שונות - גבינות צרפתיות ושוויצריות הידועות בטיבן, יין צרפתי וכמובן ברטנורא איטלקי, בקר ועגלים טריים מיוון, סלומון נורבגי טרי, ועוד משלוחים רבים של מצות ושאר פרודוקטים מארה"ב ומישראל. ככה זה שיש פנסיון מלא כל החג.
צוות המשגיחים יגיע למלון לפני החג ויערכו ניקוי יסודי וצחצוח של המטבחים וחדרי האוכל ויכשירו אותם לפסח. כשרות - גלאט כשר לא שרויה וללא קטניות תחת פיקוחו של הרה"ג הרב משה נחשוני שליט"א.
את הסדרים המרכזיים ינהלו עורכי הסדר המכובדים עם כל סימני ומנהגי החג. ליל הסדר יכלול ארוחה כיד המלך על פי מיטב המסורת, עם כל המטעמים הנהדרים שמכינים השפים והקונדיטורים של שינפלד. נקרא את ההגדה, יחולקו מתנות אפיקומן לילדים, ונשיר בצוותא עם גדולי הזמר היהודי עד לשעות הקטנות של הלילה.
מלבד התפילות, הארוחות, ההרצאות והשיעורים, אנו מכינים לכם תכניה עמוסה בהופעות למבוגרים ולילדים. גם השנה ישהו איתנו גדולי הזמרים והחזנים שיעבירו את ליל הסדר בשלושה סדרים נפרדים. השנה ישהו איתנו גדולי החזנים והמוזיקאים ובהם: חיים אדלר, דב ושמעון פרקש מאוסטרליה והזמר החסידי עמירן דביר. כמו"כ יהנו האורחים במהלך חוה"מ ממופע מרתק של אמן החושים בן קלה ומהרצאה מרתקת של העיתונאי עמית סגל.

להכיר את האזור

יוון זה לא רק רודוס, כרתים והאיים. מדינת יוון מציעה הרבה יותר! אלו מבינכם המחפשים ואוהבים טבע עוצמתי עם שפע נופים, הרפתקאות, טיולים וחוויות - צפון יוון הוא המקום המושלם. שילוב מיוחד של אירופה והמזרח התיכון במקום אחד.
ביוון ההררית והפראית תזכו לחוות אטרקציות רבות המתאימות לכל המשפחה. כמובן שגם לקהילה היהודית חלק נרחב בצפון יוון, ובין הטיולים מומלץ להכיר את סיפורי הקהילות המיוחדות שחיו כאן בעיקר בחלק היהודי עתיר המורשת של סלוניקי.
ניתן להגיע גם לחלקידיקי, מקום המתאפיין בריזורטים ענקיים ומלונות יוקרה אליהם מגיעים עשירי העולם בכל ימות השנה. בחבל ארץ זו ניחשף ל-550 קילומטרים של חופי ים מדהימים ביופיים. ברובם תמצאו כמובן שפע של ספורט ימי מכל הסוגים, סקי מים, אופנועי ים, בננות, מצנחי רחיפה, סירות מרוץ, צלילה ועוד.
וכדי שתיהנו מטיולים איכותיים ומהנים, ההרשמה לטיולים נעשית מבעוד מועד, עד חודש לפני מועד הטיסה. כך נוכל להיערך בצורה הטובה ביותר למספר מדריכים מתאים ולאוטובוסים חדישים ומפוארים לרווחת האורחים ולחוויית טיול מושלמת.

עכשיו גם אתם יודעים מדוע מאות משפחות לא מוותרות על חופשת הפסח עם שינפלד תיירות.
הזמנות מתקבלות במשרדי החברה
בטלפון: 03-6189999
או באתר האינטרנט: www.shainfeld.com

הילה פלאח | hila@kav-itonut.co.il

3

4

מרקים לחורף

אחד ממאכלי החורף הפופולריים הוא המרק •המרק הוא גם משביע, גם טעים ובהחלט יכול להיות מזין • קבלו טיפים להכנה נכונה של מרקים ומתכונים למרקים טעימים ומזינים

דמיינו את הסיטואציה הבאה: יום גשום וחורפי, קר בחוץ, אתם מגיעים הביתה אחרי יום עבודה ארוך, הבטן מקרקרת ועל השולחן ממתינה לכם צלחת עם מרק חם ומהביל. מושלם, לא? שני ידיד, דיאטנית קלינית ברשת סטודיו C בטיפים להכנת מרקים משביעים ובריאים.

אחד המזונות המנחמים והמפנקים בחורף הוא המרק, שיכול לשמש מנה ראשונה או עיקרית - תלוי אילו מרכיבים הוא מכיל. אחד המרקים הפופולריים בחורף הוא מרק כתום, שכשמו כן הוא - מכיל ירקות כתומים כמו גזר, דלורית, בטטה ודלעת. ירקות אלה מכילים פיגמנטים מיוחדים הנקראים קרוטנואידים, שהם למעשה נוגדי חימצון חזקים התורמים למניעת סרטן ומחלות כרוניות שונות כמו מחלות לב וכלי דם.

הקרוטנואיד מסוג בטא קרוטן יכול להפוך בגוף לוויטמין A, התורם לחיזוק מערכת החיסון, מערכת הראייה, הגדילה וההתפתחות התקינה של תאי הגוף; למניעה של התפלגות התאים בגוף לתאים סרטניים ולשמירה על בריאות העור. טיפ: אם תוסיפו שמן זית למרק הכתום תשתפר ספיגת הקרוטנואידים בשל היותם מסיסים בשומן. במרק הכתום יש עוד רכיבים חיוניים כמו חומצה פולית, אשלגן, מגנזיום וסיבים תזונתיים התורמים להגברת תחושת השובע.

מרק פופולרי נוסף בעונה הקרה הוא מרק עוף, שכאשר הוא מכיל את כל אבות המזון נחשב לארוחה בפני עצמה. למשל, עוף, ירקות שורש ותפוחי אדמה או אטריות.

תפוח האדמה משמש כמקור לפחמימה, העוף כמקור לחלבון רזה יחסית אך ממנו יגיע שם שומן שהוא אב מזון נוסף , והירקות עשירים בסיבים תזונתיים.
מכינים מרק עוף? מומלץ להוריד את העור של העוף לפני הבישול, משום שהוא מכיל שומן רווי המעלה את הכולסטרול ואת הערך הקלורי. בנוסף, מומלץ לשלב כמה שיותר ירקות כמו קישוא, גזר ושורש סלרי, הנחשבים דלים בקלוריות ועשירים בסיבים תזונתיים, בוויטמינים ובמינרלים. השילוב של הנוזלים והירקות יוצר נפח גדול שנכנס לקיבה, מפעיל לחץ על דפנות הקיבה, מאותת למוח שהקיבה מלאה וכך נוצרת תחושת השובע.

תוספות מסוימות למרקים השונים עשויות להעלות את ערכם הקלורי באופן משמעותי. למשל, תוספת של שקדי מרק. שתי כפות של שקדי מרק הן שוות ערך קלורי לפרוסה אחת של לחם או לחצי כוס אטריות מבושלות. גם הקרוטונים יהיו בעלי ערך קלורי גבוהה. הן הקרוטונים והן שקדי המרק מכילים כמות גבוהה של נתרן ושומן ועל כן העדיפו להמעיט בצריכתם. אם בכל זאת בא לכם קרוטונים, הכינו בעצמכם בבית- תוך כמה רגעים ויש לכם קרוטונים ביתיים טעימים יותר ובריאים יותר.

לא מומלץ להוסיף אבקת מרק בשל תכולת המלח הגבוהה. במקום, רצוי להוסיף רכיבים שיעשירו את טעמו של המרק ויתרמו לארומה שלו כמו שורש סלרי, צרור שמיר, פטרוזיליה, כוסברה ותבלינים טבעיים ככל שניתן.

להלן כמה מתכונים למרקים מזינים ודלים בקלוריות:

1 מרק כתום בניחוח אסיאתי

(120 קק"ל לקערת מרק בינונית)

מרכיבים:

2 קישואים.
בטטה אחת.
דלורית.
4 גזרים.
כרישה.
קולורבי.
גרידת לימון מחצי לימון.
קוביית ג'ינג'ר בגודל 2 ס"מ.
פלפל, מלח, וציר מרק ירקות או 5 כוסות מים.

אופן ההכנה:

1. קלפו את הירקות וקצצו אותם באופן גס.
2. הרתיחו בסיר עם ציר הירקות או עם המים.
3. כאשר הירקות רכים, טחנו את המרק עם בלנדר ידני.

2 מרק עדשים

(כ-180 קק"ל לקערה בינונית)

מרכיבים:

2 כוסות עדשים (1/3 כוס אדומות, 2/3 כוס ירוקות וכוס שחורות).
2 כפות שמן קנולה.
1 בצל.
1 תפוח אדמה קטן.
1 קישוא.
3 גזרים.
1 כרישה (החלק הלבן).
1 שורש פטרוזיליה.
2 עלי סלרי.
4 שיני שום.
ליטר וחצי מים.
כף אבקת מרק עוף.
1/2 כפית מלח.
1/4 כפית פלפל שחור.
1/4 כפית כמון.

אופן ההכנה:
1. קלפו את הבצל ושיני השום וחיתכו דק. את שאר הירקות קלפו וחיתכו לקוביות.
2. אדו את הבצל עם השמן בסיר גדול, הוסיפו את כל הירקות והמשיכו לאדות.
3. הוסיפו את העדשים, ערבבו היטב, הוסיפו את המים והביאו לרתיחה.
4. כסו את הסיר, הנמיכו את הלהבה ובשלו למשך שעה.
5. לאחר שעה הוסיפו את התבלינים, ערבבו ובשלו חצי שעה נוספת.

3 מרק ירוק-ירוק

(כ-130 קק"ל לקערה בינונית)
מרכיבים:
ראש ברוקולי גדול מפורק לפרחים.
1 שומר חתוך לקוביות.
1שורש סלרי.
1 שורש פטרוזיליה.
חבילת מנגולד.
חצי צרור שמיר.
חצי צרור פטרוזיליה.
1 תפוח אדמה.
1 בצל.
1/2 כרישה.
1 קישוא.
1 קולורבי חתוך לקוביות.
רבע כוס שמן זית איכותי.
מלח ופלפל לפי הטעם.

אופן ההכנה:
1. הכניסו את כל המרכיבים לסיר וכסו במים.
2. הביאו לרתיחה ובשלו על אש נמוכה עוד כחצי שעה.
3. ערבבו לעיסה אחידה באמצעות בלנדר מוט או העבירו לטחינה במעבד מזון.

4 מרק פטריות

(כ-130 קק"ל לקערה בינונית)
מרכיבים:
כרישה אחת.
2 בצלים.
4-3 שיני שום.
סלסילת פטריות שמפיניון.
סלסילת פטריות פורטובלו.
סלסילת פטריות פורצ'יני.
3-2 פטריות שיטאקי מיובשות.
5 כפות שמן זית.
כפית מלח גס.
פלפל שחור גרוס.
כף טימין ואורגנו מיובשים.

אופן ההכנה:
1. חיתכו את כל המרכיבים גס.
2. טגנו את הבצל, הכרישה והשום בשמן זית עד להזהבה.
3. הוסיפו את הפטריות וטגנו קלות.
4. הוסיפו ליטר וחצי מים ואת התבלינים.
5. הרתיחו עד שהמרק מוכן.

5 מרק עגבניות

(כ-140 קק"ל לקערה בינונית)
מרכיבים:
כף שמן זית.
בצל קצוץ.
2 שיני שום קצוצות.
קופסת עגבניות מרוסקות (400 גרם).
2 גזרים.
חצי בטטה.
עלי בזיליקום טריים קצוצים.
8 כוסות מים.
מלח ופלפל לפי הטעם.

אופן ההכנה:
1. אדו את הבצל ואת השום עד להשחמה.
2. הוסיפו את העגבניות המרוסקות, את הבטטה, הגזרים, הבזיליקום והתבלינים עד להשחמה.
3. הוסיפו את המים ובשלו במשך כ-45 דקות.

אפשר לחשוב

סודוקו

	8		7			3	9	
	5				6			1
2			4					7
	9				5	8		
	6			2	1		4	
		3	9				6	
7					8			4
5			2				7	
	3	6			7		5	

					8		7	
3			6				1	
9			4			5		
		2		3			6	
		4		9	7	8		
	5			1		9		
		8			2			4
	1				5			3
	2		3					

		8		2				6
				9		1		
7				5			4	
	3		4			9		
		2			8	5		
		6					7	
	1			3				2
		7		8				
5				4		6		

6	9	8		4				
3			9					
	4	1			6		9	
8	1				7	4		6
9		6	8				1	7
	6		2			8	4	
					8			3
				5		2	6	1

קאקורו

מלאו בכל שורה או עמודה ספרות מ1 עד 9, כך שיתקבל הסכום הרשום בראש העמודה או השורה. אין לרשום ספרה אחת פעמיים באותה שורה או עמודה.

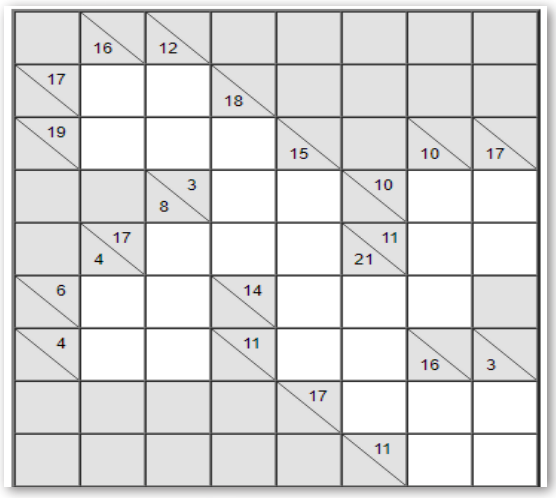

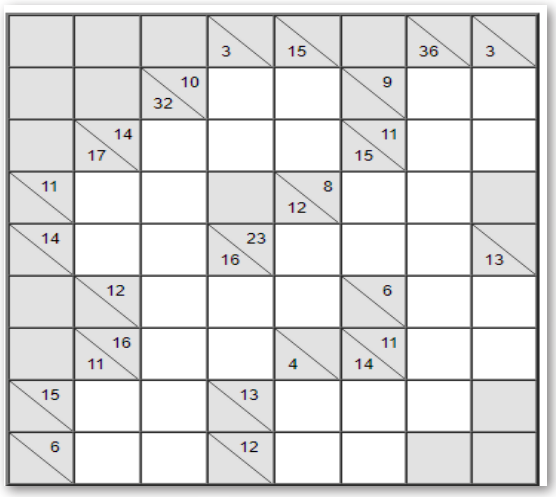

סודוקו 16

2	12	15	6	4	13		1	10	11		5	14			
	9	1		6		2	14						3	5	
	8		10				16	1			14	6	4	13	
3				7		8	5	6	16	13	2	1			12
12	1	3		10	4	14						15			
		2		8	3			12				4	1		14
	4					1		3	14	15	8	10	11	2	5
	10			15	7	11	2	13		6	1		9		
		12	11				8	16		2			5	15	1
15		8	3		14	4		5	1						6
				16				8	15				13		3
16			4	5	1	9	15				6		7	14	10
7	6		15	9			4	14	12	1		13			11
		11		13	8	6	12	2	5				14		9
		14						9	6	11	16	5		12	
9		5							13			3	6		15

5	6					12	3					15	4		
			14			7	4	13			1	11	8		16
	4	2	13	15			9	16	3	7	6	14			5
		8	12	11		16		4	9				3		13
	5	3				15			13	1		8			
			1		2	6	16	7	8	4	3				14
	14	6	4	10			8	2	15		11	3	7	13	1
		11		1		4							2		12
	7	1	15	12					6						3
				6	13			8	10	3		2			
	3				7			14	1	13	15		6	16	8
6	9	12	8	16	14		10		4					5	
1			16	7	9	10							15		2
14	13	5			15	2			7		16	6	11	9	4
8			6				1	15		5	9		14		
12		15		5			11	6		8	4	13	1		7

העמוד טעון גניזה

תשבצים ///

התשבצים באדיבות עוזי קייש

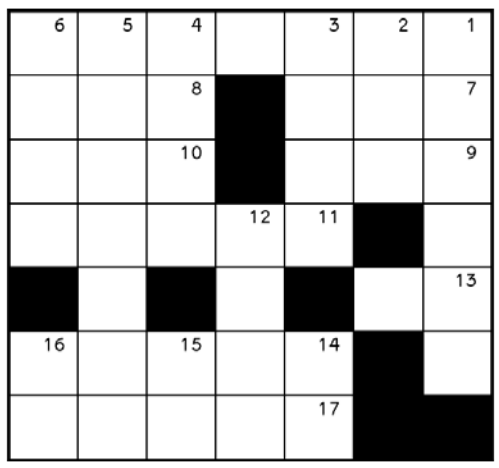

מאוזן

1. דמות של חמור עשוי עץ שהליצנים היו נושאים על כתפיהם לשעשע את הקהל. "___ טהורין" (שבת ו ח)
7. פרק עול תורה,בא בטענות כפירה,כפר. "כ"מ ש___ המינים תשובתן בצידן" (סנהדרין לח:) (בלשון יחיד,עבר)
8. וו כפוף,אנקול לחיבור קצוות. "והבאת את ה___ בללאת" (שמות כו יא) (בלשון יחיד)
9. משמיע,מביע. "כי קמו בי עדי שקר ו_____ חמס" (תהלים כז יב)
10. פרי התאנה בשלב השני להבשלתו,לאחר שיצא מדרגת פגה. "פגה ___"(נידה ה ז) (בהיפוך אותיות)
11. התערבות המתקבלת לאחר מהילה של נוזל בנוזל.
13. עד לאין שיעור,הרבה מאוד. "עד בלי ___" (מלאכי ג י) (בהיפוך אותיות)
14. דברי עלבון,דברים קשים שיש בהם לגרום צער. "ב___ דברים" (בבא מציעא נח:)
17. מפרשיות השבוע.

מאונך

1. מאוחר,שאחר להבשיל או לבוא. "כי ___ הנה" (שמות ט לב) (בלשון רבים,זכר) (בכתיב מלא)
2. מכה,חבלה בגוף. "נעשה _____ _____ ותחת מעשה מקשה קרחה" (שבת סב:) (בלשון יחיד)
3. מקום בשדה או בכרם וכו' שנעקרו גידוליו,מחשוף. "ואיזו היא _____ הכרם?" (כלאים ד א)
4. אפר של שרפה ששרד מחמרי שרפה. "אפר ___" (תענית ב א)
5. בקי במהלך הירח וחוקיו,תוכן,רואה בכוכבים. "שמואל _____" (בבא מציעא פה:)
6. שמתייחסים אליו בסובלנות,שאין פוגעים בו לרעה, אך גם אין אוהדים אותו ואין עוזרים לו.
12. סימטה,רחוב צר. "___ המפולש" (שבת קיז.)
14. כך או להפך,אחת מן השתים. "_____ כנס ____ פטר" (כתובות יג ה)
15. כנוי לזוג ציפורים שהיו מביאים לקרבן. "שאמרה הרי עלי ___ כשאלד זכר" (קינים ג ו) (בהיפוך אותיות)
16. גל חרבות נצחי. "_____ עולם" (דברים יג יז)

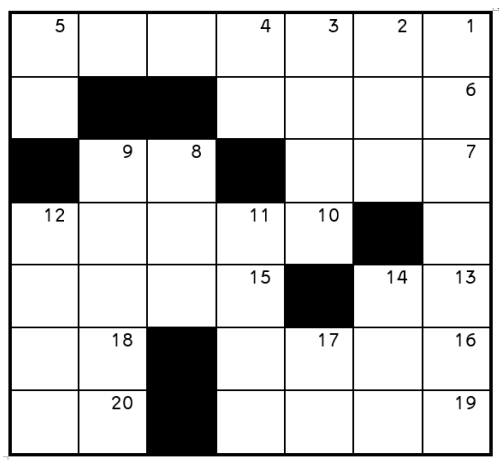

מאונך

1. סוכת קיץ. "הצריפין והברגנין וה_____" (מעשרות ג ז) (בלשון רבים)
6. תקוה,ציפיה לדבר-מה. "ונמצא _____ לבבנו ליראה את שמך" (ברכות טז:)
7. צבע אדום שהשתמשו בו בימי קדם לצביעת קירות וכדומה. "ומשוח ב_____" (ירמיה כב יד)
8. מפרשיות השבוע.
10. הבאה לבית-הדין להישפט לפניו. "_____ בדין" (בבא מציעא טז.)
13. זקן,ישיש. "גם _____ גם ישיש בנו" (איוב טו י)
15. נשמר,נזהר שלא יכשל במשהו. "והוי _____ במצוה קלה כבחמורה" (אבות ב א)
16. בטוח,מוחלט. "והאמיץ וה_____" (ברכות לג:)
18. רשום את שתי האותיות המרכיבות את הגימטריה : 103
19. עקום,הסוטה מן הדרך הישרה. "_____ ואת ישרים סודו" (משלי ג לב)
20. קיצור המילים : הלכות לולב.

מאונך

1. מלשין,הולך רכיל. "_____ _____ בל יכון בארץ" (תהלים קמ יב)
2. כנוי לתפילה הנאמרת בלחישה ובכוונה רבה. "צקון _____" (ישעיה כו טז)
3. כנוי לתקרה,סיפון. "שמי ____" (פסחים ח:)
4. רסיסי לילה.
5. חמס,מרמה,עושק. "ומרמות ו___ תחת לשונו" (תהלים י ז)
8. מבנה מורם שעליו הוקם מזבח להקרבת קרבנות. "זבח היום לעם ב_____" (שמואל א ט יב)
9. חיבור,הידוק. "ואם חזרו ונקבו במקום _____ דופנותיהן" (רש"י חולין נד.) (לא בלשון סמיכות)
11. חזק,אמיץ,תקיף.
12. דבר שהתרגל אדם לעשותו תמיד. "_____ עבירה" (פסחים ל.)
14. פרש,התרחק,סר. "כל העוסק בתורה יסורין ____ הימנו" (ברכות ה.) (בלשון יחיד) (בכתיב חסר)
17. מילת חיבור המורה על בררה בין ענינים אחדים. "ואפנה על ימין _____ על שמאל" (בראשית כד מט)

אל המקורות

היכן מופיעים הביטויים הבאים במקורות:

1. תבונת כפיים
2. תבע את עלבונו
3. תוכו כברו

תשובות:

1. תהלים עח, ע"ב. 2. שמות כא, כד. 3. בראשית לא, מט.

טריוויה

1. "שבע טחנות" נמצאות על...
2. שמה הקודם "ואדי חנין
3. קברו של הרמב"ם נמצא ב...
4. סמל העיר: תפוזים, מיקרוסקופ וספר
5. מרכז אזורי דתי על שם שר הפנים בעבר
6. על שם מי כפר הנוער ימין אורד?
7. נקראת גם "עיר האבות"
8. הנחל הזורם בתוך נהריה הוא...
9. מי יותר צפונית: פתח תקווה או רעננה?
10. מי יותר דרומית: נס ציונה או ראשון לציון?
11. שכונת נווה שאנן נמצאת בערים...
12. שמו העברי של צומת בית - ליד
13. מושב בארץ על שם עיר בעירק
14. מה שמו העברי של הר ג'וחדר שבגולן?
15. שם מקום המורכב משני אברים בגוף
16. שכונה בשם דומה בירושלים, חיפה ות"א

תשובות:

1. דגל הבריגדה 2. רם צורנה 3. מדבריה 4. רחובות 5. מורג
6. שפלאי 7. בית שמש 8. דמות 9. עלמה
10. ראשון לציון 11. עמי אדום, שבט ואדומים 12. עמק איילון
13. צורה - מואב
14. בשן 15. ראש העין 16. שכונת הסמוראי 17. בקעה
18. עמק הארזים 19. מגדל העמק 20. אשדוד

מבוך

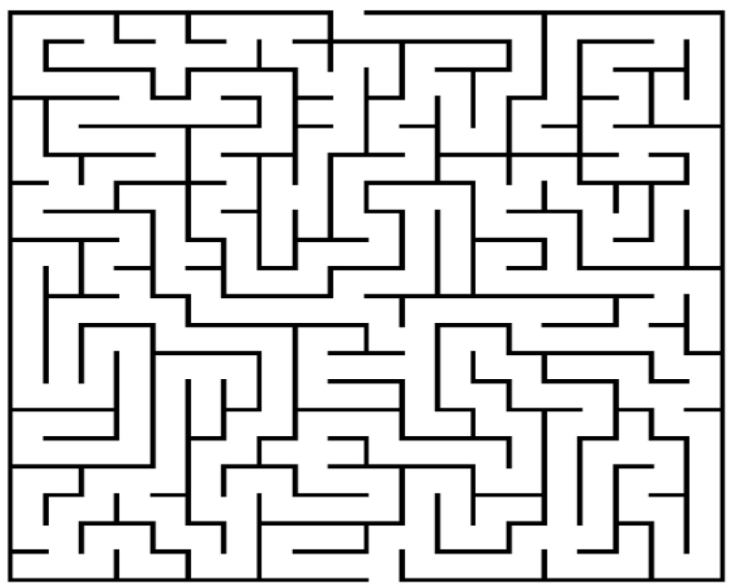

זהו את האתר המופיע בתמונה!

צילום: ויקיפדיה

בשבוע שעבר:
ניויורק

צילום: ויקיפדיה

מראה מקום

סטוק

מוצרי בית, טקסטיל, טואלטיק
באיכות גבוהה במ

קונים ב-
300₪
ומשלמים
200₪

מחלקה חד פעמית עם מגוון עצום
במחירים שלא תמצאו בשום מקום!

ספה קטנה

רק 39.90₪

שישיית כוסות

רק 9.90₪

מגבות פנים
100% כותנה

4 יח' ב-50₪

מגבות גוף
יכותיות

4 יח' ב-100 ₪

מפיונים צבעוניים
10 חבילות

רק 10₪

מראה מעוצבת

במקום 79.90₪
רק 39.90₪

אמבטיה לתינוק

ב-49.90₪

מערכת אוכל
18 חלקים

39.90₪

סכום קשיח צבעוני
50 יח' במארז

3 ב-10.90₪

כוסות קרטון
8 יח' במארז

10 חב' רק 10₪

כוסות חד פעמי
100 יח' במארז

5 ב-10 ₪

שמיכת פליז

6₪

כל הקודם זוכה!

מארז 50 נרות

1₪

סניף אחיעזר 7 פינת ר' עקיבא 51 | סניף ברטנורה 8

עדי עד

ה, כלי כתיבה, חד פעמי ועוד....
מחירים הכי זולים!

מחלקת התאורה נפתחה לציבור במחירים חסרי תקדים

המלאי מוגבל. כל הקודם זוכה!

בקרוב!
מחלקת בגדים לכל המשפחה

03-9131331 | שעות פתיחה 09:00-21:00 רצוף

חמישי בנתיב החסד זה
סופר משתלם

קונים חכם
קונים קרוב

הסניפים: נויפלד, קוק, קוטלר, אלעד-הרי"ף,קרית ספר חיפה, אשדוד-הלל פתוחים במוש"ק בין השעות: 19:00-23:00

ניתן להשיג בסניפים קלפים תרי"ג

מעמד כדור פעלולים
קוד: 700470
49.90
במקום 99.90

חמישי חסכוני!
17-18
י"א-י"ב בשבט

פילה דג סלמון
בלדי
59.90 לק"ג

יין כריזמה
כולל פיקדון
750 מ"ל
15.90

מיקס חטיפי שוקולד
390 גר'
עלית
19.90

סוכריות זאזא
20-50 יח'
טעמן
12.90

שישיית קרלסברג/סטלה
1594865 144755
כולל פיקדון
6*330 מ"ל
29.90

סוכר בצנצנת
1 ק"ג
סוגת
2 ב- 10

גרנולה
350 גר'
'מעולה'
10
• אריזה עומדת
• סגירה חוזרת

טבלאות/שקיות קליק
סוגים שונים
5 ב- 20

מארז במבה שוש/תפוצ'יפס קידס/צ'יטוס
10*20 גר'/דוריטוס 10*25 גר'
עלית
2 ב- 18.90

שמפו אל דמע/שמפו/מרכך/אל סבון/קמיל בלו
ד"ר פישר
2 ליטר
29.90 ליח'

בלעדי לחברי מועדון!
מבצעים בימי שני עד שישי
14-18.1.19
ח'-י"ב בשבט

לחידוש תוקף הכרטיס לשנה חדשה, נא לגשת לסניף הקרוב
20 ש"ח דמי מנוי שנתי/מוזכל ל-3 מימושים

נתיב החסד סניפים בני ברק: רח' קוטלר 18. 03-5791433 | רח' ר' עקיבא 34 פינת ירמיהו. 03-5789482 | רח' כהנמן 151. 03-5448588 | רח' גניחובסקי 23 קריית הרצוג. 03-5796771 | רח' נויפלד 15. 03-5704963. | רח' יגאל אלון 12 קריית הרצוג. 03-6099821 | רח' רשב"ם 15. 03-6566551 | רח' הרב קוק 11. 03-6324538 | רח' הרב מלצר 24. 03-5226858 | רח' פרדו 2. 03-5703078 | רח' חבקוק 25. 03-9479944 | תורת חיים 1. 03-5179802 | קלישר 17. 03-5755232 | **אלעד:** רח' שמעיה 19 "מרכז יוסף". 03-7364441 | רח' הריף 1. 03-9099366 | **ברכפלד:** רח' רשבי 35 | **אשדוד:** הורקנוס 8 | הורקנוס 22. 08-6430456 | הלל 8. 08-6103663 | רח' רשבי 15. 08-8523639 | **חיפה:** מיכאל 9. 04-6899718 | **רכסים:** א.ת כפר חסידים. 04-9040905 | **קרית ספר:** רח' נתיבות המשפט 40 08-9419465 | **ירושלים:** פנים מאירות 10 |

נתיב החסד
סופר סופר

פ.ת. * התמונות להמחשה בלבד * מוגבל ל-3 יחידות * אין מכירה סיטונאית * עד גמר המלאי * רשת נתיב החסד רשאית להפסיק את המבצע בכל עת * תווי טקיני לא כלולים במבצעי השתלם